

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ

ΕΠΑνεΚ 2021-2027

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

- **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ • ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ**
- **ΕΡΕΥΝΑ και • ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ**

ΟΜΑΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Απρίλιος 2021

CCI	2021 - 2027
Τίτλος στα αγγλικά	Entrepreneurship, Competitiveness, Research and Innovation
Τίτλος στην εθνική γλώσσα ή γλώσσες	Επιχειρηματικότητα, Ανταγωνιστικότητα, Έρευνα και Καινοτομία
Έκδοση	01
Πρώτο έτος	2021
Τελευταίο έτος	2027
Επιλέξιμο από	01/01/2021
Επιλέξιμο έως	31/12/2029
Αριθμός απόφασης της Επιτροπής	
Ημερομηνία απόφασης της Επιτροπής	
Αριθμός τροποποιητικής απόφασης του κράτους μέλους	
Ημερομηνία έναρξης ισχύος της τροποποιητικής απόφασης του κράτους μέλους	
Μη ουσιαστική μεταφορά (άρθρο 19 παράγραφος 5)	Ναι/Όχι
Περιφέρειες NUTS που καλύπτει το πρόγραμμα (άνευ αντικειμένου για το ΕΤΘΑ)	<p>EL - ΕΛΛΑΔΑ (ELLADA)</p> <p>EL1 - ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ (VOREIA ELLADA)</p> <p>EL11 - Ανατολική Μακεδονία, Θράκη (Anatoliki Makedonia, Thraki)</p> <p>EL111 - Έβρος (Evros)</p> <p>EL112 - Ξάνθη (Xanthi)</p> <p>EL113 - Ροδόπη (Rodopi)</p> <p>EL114 - Δράμα (Drama)</p> <p>EL115 - Καβάλα (Kavala)</p> <p>EL12 - Κεντρική Μακεδονία (Kentriki Makedonia)</p> <p>EL121 - Ημαθία (Imathia)</p> <p>EL122 - Θεσσαλονίκη (Thessaloniki)</p> <p>EL123 - Κιλκίς (Kilkis)</p> <p>EL124 - Πέλλα (Pella)</p> <p>EL125 - Πιερία (Pieria)</p> <p>EL126 - Σέρρες (Serres)</p> <p>EL127 - Χαλκιδική (Chalkidiki)</p> <p>EL13 - Δυτική Μακεδονία (Dytiki Makedonia)</p> <p>EL131 - Γρεβενά (Grevena)</p> <p>EL132 - Καστοριά (Kastoria)</p> <p>EL133 - Κοζάνη (Kozani)</p> <p>EL134 - Φλώρινα (Florina)</p> <p>EL14 - Θεσσαλία (Thessalia)</p> <p>EL141 - Καρδίτσα (Karditsa)</p> <p>EL142 - Λάρισα (Larisa)</p> <p>EL143 - Μαγνησία (Magnisia)</p>

	<p>EL144 - Τρίκαλα (Trikala) EL2 - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ (KENTRIKI ELLADA) EL21 - Ήπειρος (Ipeiros) EL211 - Άρτα (Arta) EL212 - Θεσπρωτία (Thesprotia) EL213 - Ιωάννινα (Ioannina) EL214 - Πρέβεζα (Preveza) EL22 - Ιόνια Νησιά (Ionia Nisia) EL221 - Ζάκυνθος (Zakynthos) EL222 - Κέρκυρα (Kerkyra) EL223 - Κεφαλληνία (Kefallinia) EL224 - Λευκάδα (Lefkada) EL23 - Δυτική Ελλάδα (Dytiki Ellada) EL231 - Αιτωλοακαρνανία (Aitoloakarnania) EL232 - Αχαΐα (Achaia) EL233 - Ηλεία (Ileia) EL24 - Στερεά Ελλάδα (Sterea Ellada) EL241 - Βοιωτία (Voiotia) EL242 - Εύβοια (Evoia) EL243 - Ευρυτανία (Evrytania) EL244 - Φθιώτιδα (Fthiotida) EL245 - Φωκίδα (Fokida) EL25 - Πελοπόννησος (Peloponnisos) EL251 - Αργολίδα (Argolida) EL252 - Αρκαδία (Arkadia) EL253 - Κορινθία (Korinthia) EL254 - Λακωνία (Lakonia) EL255 - Μεσσηνία (Messinia) EL3 - ΑΤΤΙΚΗ (ΑΤΤΙΚΙ) EL30 - Αττική (Attiki) EL300 - Αττική (Attiki) EL4 - ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ (NISIA AIGAIΟΥ, KRITI) EL41 - Βόρειο Αιγαίο (Voreio Aigaio) EL411 - Λέσβος (Lesvos) EL412 - Σάμος (Samos) EL413 - Χίος (Chios) EL42 - Νότιο Αιγαίο (Notio Aigaio) EL421 - Δωδεκάνησος (Dodekanisos) EL422 - Κυκλάδες (Kyklades) EL43 - Κρήτη (Kriti) EL431 - Ηράκλειο (Irakleio) EL432 - Λασιθί (Lasithi) EL433 - Ρεθύμνη (Rethymni) EL434 - Χανιά (Chania) ELZ - EXTRA-REGIO NUTS 1 ELZZ - Extra-Regio NUTS 2 ELZZZ - Extra-Regio NUTS 3</p>
Οικείο ταμείο	☒ ΕΤΠΑ

☐	Ταμείο Συνοχής
☒	EKT+
☐	ΤΔΜ
☐	ΕΤΘΑ

* Ο αριθμός σε αγκύλες αναφέρεται στον αριθμό χαρακτήρων.

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο α) σημεία i)-viii) και στοιχείο β)

Η εθνική στρατηγική ανάπτυξης¹ που συμπληρώθηκε με την έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη² επιδιώκει τη συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας της Ελληνικής οικονομίας, που θα της επιτρέψει να επαναπροσεγγίσει σταδιακά και με συνέπεια τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Το Πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα, Ανταγωνιστικότητα, Έρευνα και Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ) σχεδιάζεται σαν ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης. Αυτή η επιλογή επιτείνεται από την επείγουσα ανάγκη αποτελεσματικής αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 με πρωτοβουλίες που επιταχύνουν τη μετάβαση στο νέο πρότυπο, αυξάνοντας τη συμμετοχή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν.

Το ΕΠΑΝΕΚ είναι το εργαλείο υλοποίησης της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης που συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων. Το ΕΠΑΝΕΚ εναρμονίζεται, επίσης, με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, προωθώντας παρεμβάσεις και επενδύσεις που συνεισφέρουν στους στόχους που έχουν τεθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

1.1. Υφιστάμενη κατάσταση και κύριες προκλήσεις

1.1.1. Παραγωγικότητα και Εξαγωγές

Κατά την τελευταία δεκαετία, η Ελλάδα έχει προχωρήσει σε εκτεταμένες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την άρση των εμποδίων για τον ανταγωνισμό και την επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, η ιδιαίτερη οικονομική δομή της χώρας επηρεάζει αρνητικά το αναπτυξιακό της δυναμικό.

Το 97,4% της ελληνικής επιχειρηματικότητας είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 10 εργαζόμενους). Μόνο το 2,6% είναι μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 7%³. Το 2018, οι 25 εκατ. ΜμΕ στην ΕΕ-28 παρήγαγαν το 56,4% της προστιθέμενης αξίας και απασχόλησαν το 66,6% του εργατικού δυναμικού. Στην Ελλάδα, οι ΜμΕ αντιπροσωπεύουν το 63,5% της συνολικής προστιθέμενης αξίας και το 87,9% της ελληνικής απασχόλησης. Οι Ελληνικές πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν συγκρίσιμη

¹ Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2020). Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021 – 2025. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Τεύχος Α' 174/10.09.2020

² Πισσαρίδης, Χ., Βαγιανός, Δ., Βέπτας, Ν., & Μεγίρη, Κ. (2020). Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία. Τελική Έκθεση, 14 Νοεμβρίου 2020

³ <http://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/Greece%20-%202018%20Fact%20Sheet.pdf>

συνεισφορά στην προστιθέμενη αξία με τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές - 17,6 έναντι 20,8% - με ένα μερίδιο απασχόλησης που ξεπερνά αυτό της ΕΕ κατά περίπου 10%.

Το μικρό μέγεθος επηρεάζει αρνητικά την παραγωγικότητα: οι πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι κατά 70 % λιγότερο παραγωγικές από ό,τι οι μεσαίες και οι μεγάλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Το μεγάλο ποσοστό απασχόλησης σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις είναι βασικός λόγος που η παραγωγικότητα της εργασίας ανά δεδουλευμένη ώρα στην Ελλάδα το 2017 ήταν μόλις 64,4 % του μέσου όρου της ΕΕ.⁴ Επιπρόσθετα, πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι οικογενειακές που σημαίνει ότι υπάρχουν αρκετές πιθανότητες να στερούνται εμπειρίας σε θέματα σύγχρονης διοίκησης και μακροχρόνιου στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού. Είναι, επίσης, χαρακτηριστικό ότι ενώ η εγχώρια βιομηχανική μεταποίηση έχει σημαντικές επιδράσεις στο σύνολο της οικονομίας και στην προστιθέμενη αξία παραγωγής⁵, σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατέχει μια από τις τελευταίες θέσεις στο δείκτη της συμβολής της μεταποίησης στο ΑΕΠ (9,4% το 2017).

Οι Ελληνικές εξαγωγές απευθύνονται κατά κύριο λόγο στις χώρες της ΕΕ (53%) και τις εκτός ΕΕ γειτονικές χώρες (25%) και προέρχονται κατά 54% από εμπορεύματα και κατά 46% από υπηρεσίες. Τα μεγαλύτερα μερίδια εξαγωγών εμπορευμάτων αφορούν ορυκτά προϊόντα (31%), πρώτες ύλες (13%), χημικά προϊόντα (9%) και τρόφιμα (9%). Στις υπηρεσίες, τα υψηλότερα ποσοστά αντιστοιχούν στις ταξιδιωτικές υπηρεσίες και τις μεταφορές, με 53% και 31% αντίστοιχα. Τα προϊόντα υψηλής και μεσαίας-υψηλής τεχνολογίας, για τα οποία παρατηρείται αύξηση της ζήτησης στην παγκόσμια αγορά, δεν ξεπερνούν το 25% των εξαγωγών.⁶ Τα παραπάνω στοιχεία καταδεικνύουν ότι οι ελληνικές εξαγωγές αφορούν κυρίως προϊόντα χαμηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλού τεχνολογικού περιεχομένου, που είναι ευάλωτα σε επιθετικές στρατηγικές χαμηλού κόστους από τις αναπτυσσόμενες χώρες.⁷

Τα παραπάνω διαρθρωτικά χαρακτηριστικά αποτελούν σημαντικά εμπόδια στην επιδιωκόμενη μετάβαση σε ένα πρότυπο εξωστρεφούς ανταγωνιστικότητας. Για αυτό το λόγο, οι βασικές κατευθύνσεις στο σχεδιασμό του ΕΠΑΝΕΚ περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας και την ενίσχυση επιχειρηματικών σχημάτων και συνεργασιών αυξημένου μεγέθους και παραγωγικότητας.

1.1.2. Έρευνα και Καινοτομία

Η Ελλάδα εμφανίζει διαχρονικά χαμηλό βαθμό αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην παραγωγική διαδικασία και περιορισμένο βαθμό ενσωμάτωσης της καινοτομίας σε σχέση με τις χώρες της Ευρωζώνης. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις εμφανίζονται ως καινοτόμες με βάση τις υψηλές αποδόσεις που καταγράφονται σε έρευνες, όπως αυτή του Community Innovation Survey (CIS), όμως η καινοτόμος δράση, που πολύ συχνά είναι για θέματα οργάνωσης και προώθησης πωλήσεων, δεν έχει κάποιο εμφανές αποτέλεσμα στις οικονομικές επιδόσεις και την εξαγωγική δραστηριότητα, ιδίως αναφορικά με τομείς έντασης γνώσης.⁸

Την τελευταία δεκαετία εμφανίστηκαν και αυξήθηκαν με μεγάλη ταχύτητα οι νεοφυείς επιχειρήσεις – start-ups. Η ανάπτυξη αυτών των σχημάτων αποτελεί σαφή ένδειξη στροφής σε μία νέα μορφή επιχειρηματικότητας προστιθέμενης αξίας, αλλά το υφιστάμενο δυναμικό δεν έχει ακόμα αξιοποιηθεί στο έπακρο, επειδή δεν υπάρχει η εμπειρία, η γνώση και σε αρκετές περιπτώσεις η κατάλληλη δικτύωση που μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες επιτυχίας των

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019). Έκθεση χώρας - Ελλάδα 2019. SWD(2019) 1007, 27.2.2019

⁵ Σύμφωνα με το IOBE σχεδόν το 1/3 του ΑΕΠ και της απασχόλησης οφείλεται στην άμεση, έμμεση ή προκαλούμενη επίδραση της μεταποίησης - http://iobe.gr/docs/research/RES_02_18122017_REP_GR.pdf

⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020). Έκθεση χώρας - Ελλάδα 2020. SWD(2020) 507, 26.2.2020

⁷ Οι εισπράξεις από τον εισερχόμενο (διεθνή) τουρισμό έφτασαν στο 9,7% του ΑΕΠ το 2019 (€18,2 δισεκ., έχοντας αυξηθεί από το 4,3% του ΑΕΠ το 2010. Οι εισπράξεις αυτές αποτελούν το 22% των συνολικών εξαγωγών και εισπράξεων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, και το 45% των συνολικών εισπράξεων από υπηρεσίες.

⁸ European Commission (2019). Annual Report on European SMEs 2018/2019. Contract number: EASME/COSME/2017/031. November 2019

εγχειρημάτων. Επίσης, δεν υπάρχουν ακόμη αρκετά μεγάλα μεγέθη τέτοιων νέων επιχειρήσεων που θα ενισχύσουν τις σχετικές προσπάθειες και θα δημιουργήσουν τους πυρήνες ανάπτυξης έμπειρου ανθρώπινου δυναμικού.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη της ΓΓΕΚ⁹, ο προσανατολισμός των ελληνικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες περιορισμένου ρίσκου και χαμηλής έντασης γνώσης, ακόμα και εντός των κλάδων υψηλής τεχνολογίας και η περιορισμένη ικανότητά τους να απορροφήσουν νέες προσεγγίσεις είναι οι βασικοί παράγοντες που εμπόδισαν ή περιορίσαν σημαντικά τη ζήτηση για εξειδικευμένη γνώση. Η εκτιμώμενη έλλειψη ενδιαφέροντος συνεργασίας με τη βιομηχανία οδήγησε το δημόσιο ερευνητικό σύστημα σε ερευνητικές δραστηριότητες σε τομείς που προτάσσονται ως προτεραιότητες σε διεθνή προγράμματα που δεν είναι απαραίτητα επίκαιρα για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Αυτοί είναι οι βασικοί λόγοι που η διασύνδεση έρευνας και καινοτομίας αποτελεί διαχρονικό πρόβλημα στην Ελλάδα παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες επίλυσής του.

Προκύπτει η ανάγκη για μεγαλύτερη προσπάθεια των επιχειρήσεων να προγραμματίσουν καινοτόμες δράσεις που επιφέρουν αποτέλεσμα σε επίπεδο προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, οδηγώντας σε μεγαλύτερη εξωστρέφεια και καλύτερες προοπτικές μακροχρόνιας βιωσιμότητας. Παράλληλα, απαιτούνται δομές διασύνδεσης και μεταφοράς τεχνολογίας στη βάση ενός μακρόπνοου σχεδιασμού και μιας λογικής δημιουργίας εσόδων και βιωσιμότητας, όπου η βιομηχανία θα αναλάβει ρόλο πρωταγωνιστή.

1.1.3. Ψηφιακή Ετοιμότητα

Σύμφωνα με τον δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI), η Ελλάδα κατατάσσεται στην 27η θέση των Κρατών Μελών της ΕΕ για το 2020 με βαθμολογία 37,3, έναντι 52,6 του μέσου όρου.

Ενώ οι ελληνικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν ικανοποιητικό βαθμό υιοθέτησης ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων, όπως συστήματα ERP και χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης, παρατηρούνται υστερήσεις στην υιοθέτηση του ηλεκτρονικού εμπορίου και των ηλεκτρονικών συνδέσεων με πελάτες ή/και προμηθευτές, που επηρεάζουν την παραγωγικότητα.

Το βασικότερο, όμως, θέμα είναι η απουσία σαφούς ψηφιακής στρατηγικής στην πλειονότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, αλλά και ενός ευρύτερου εθνικού πλάνου για τη μετάβαση στην 4η βιομηχανική επανάσταση. Ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων αναγνωρίζει τη στρατηγική σημασία του ψηφιακού μετασχηματισμού, είναι πολύ μικρό το ποσοστό αυτών που αντιλαμβάνεται τις επερχόμενες αλλαγές και προετοιμάζεται για αυτές.

Συγκεκριμένοι πολύ σημαντικοί κλάδοι για την ελληνική οικονομία όπως το λιανεμπόριο, ο κλάδος ΤΠΕ, ο τουρισμός, τα τρόφιμα και ο τραπεζικός κλάδος βρίσκονται ήδη ή αναμένεται να εισέλθουν άμεσα σε μια φάση έντονου μετασχηματισμού. Άλλοι εξίσου σημαντικοί κλάδοι όπως η μεταποίηση, οι μεταφορές, οι υπηρεσίες υγείας και ο αγροτικός τομέας αναμένεται να επηρεαστούν σημαντικά τα επόμενα χρόνια.

Αν δεν προετοιμαστούν κατάλληλα με τις κατάλληλες ψηφιακές δεξιότητες και υποδομές, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους κλάδους θα χάσουν κάθε δυνατότητα ανταγωνιστικής παρουσίας στην εγχώρια και διεθνή αγορά, ακόμα και σε κλάδους που δεν έχουν σήμερα ψηφιακή ωριμότητα.¹⁰ Οι βασικές κατευθύνσεις του προγράμματος στο πλαίσιο της ψηφιακής ετοιμότητας των επιχειρήσεων βρίσκονται σε απόλυτη συνέπεια με τις κατευθυντήριες αρχές της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025.

⁹ http://www.gsrt.gr/Financing/Files/ProPeFiles15/Final_Study_InnoBarriers_September_2020.pdf

¹⁰ ΣΕΒ (2019). Ψηφιακή και τεχνολογική ωριμότητα οικονομίας και επιχειρήσεων

1.1.4. Δεξιότητες και Απασχόληση Ανθρώπινου Δυναμικού

Η Ελλάδα έχει χαμηλότερες επιδόσεις σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες στους περισσότερους από τους δείκτες που συνθέτουν τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Δεξιοτήτων.¹¹ Βασικό θέμα η ιδιαίτερα χαμηλή αποτελεσματικότητα της αντιστοίχισης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Αυτό οφείλεται τόσο στην ελλιπή αξιοποίηση όσο και στην αναντιστοιχία των δεξιοτήτων.

Η ελλιπής αξιοποίηση αποτυπώνεται στα σχετικά υψηλά ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας και ακουσίας μερικής απασχόλησης που καταγράφονται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα σε σχέση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Η αναντιστοιχία δεξιοτήτων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον υψηλό αριθμό πτυχιούχων σε θέσεις χαμηλότερων απαιτήσεων σε προσόντα που, εκτός από τη μεγάλη ανεργία, ενισχύεται από την έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το φαινόμενο ενισχύεται από τις χαμηλές επιδόσεις του συστήματος της δια βίου μάθησης (reskilling και upskilling).

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η μεγάλη δυσκολία που παρατηρείται στην κάλυψη κενών θέσεων εργασίας που απαιτούν δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα ανέρχεται συνολικά στο 36%, ενώ σε ορισμένους κρίσιμους κλάδους παρατηρούνται μεγαλύτερα ποσοστά: ενέργεια – 49%, ψηφιακή οικονομία – 42%, αγροδιατροφή – 37%.¹²

Η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των νέων ενηλίκων είναι ζωτικής σημασίας δεδομένης της επείγουσας ανάγκης ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας και της κοινωνίας. Το 2017, το 54% των Ελλήνων ηλικίας 16-74 ετών δεν διέθεταν τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να κατατάσσεται αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η αναλογία των ειδικών στις ΤΠΕ ως προς τη συνολική απασχόληση παραμένει επίσης πολύ χαμηλή (1,4%) και το χάσμα μεταξύ των φύλων σημαντικό (European Commission, 2019a).¹³ Αντίστοιχα μεγάλης σημασίας είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματιών - εργοδοτών ή ερευνητών και πανεπιστημιακών σε πεδία διοίκησης τεχνολογιών, καινοτομίας και εμπορικής αξιοποίησης επιστημονικών ανακαλύψεων, καθώς και ανέργων υψηλής εξειδίκευσης ή/και εργαζομένων σε ζητήματα προσαρμοστικότητας, σύγκλισης τεχνολογιών που καθοδηγούν τη Βιομηχανία 4.0, τεχνολογιών m-tourism και ανάπτυξης της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας.

Η έμφαση του Ελληνικού παραγωγικού μοντέλου σε προϊόντα και υπηρεσίες χαμηλής προστιθέμενης αξίας δεν ευνοεί τη δημιουργία ποιοτικών, παραγωγικών και καλά αμειβομένων θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης. Η Ελλάδα ακολουθεί αντίστροφη πορεία με αυτή του Ευρωπαϊκού μέσου όρου στην εξέλιξη της βαρύτητας των επαγγελματιών υψηλών δεξιοτήτων στη συνολική απασχόληση. Κατά την περίοδο 2008 έως 2018, η απόκλιση της Ελλάδας από τον μέσο όρο της ΕΕ ως προς την απασχόληση στα επαγγέλματα υψηλών δεξιοτήτων εκτινάχτηκε από τις 3,4 στις 10,9 ποσοστιαίες μονάδες. Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό απασχολείται κυρίως σε θέσεις «παραγωγής» και πολύ λιγότερο σε θέσεις που επιτρέπουν το σχεδιασμό και την ανάπτυξη τεχνολογικών λύσεων και καινοτομίας. Το είδος της απασχόλησης που επικρατεί στις ελληνικές επιχειρήσεις δεν φαίνεται ιδιαίτερα ελκυστικό για αυτή την κρίσιμη για την ανάπτυξη καινοτομίας ομάδα και αυτό αποτελεί ένα από τους κύριους λόγους φυγής στο εξωτερικό.

1.1.5. Οι επιπτώσεις της πανδημίας COVID 19

Η τρέχουσα κρίση που προκαλείται από την πανδημία COVID 19 επηρεάζει την ελληνική οικονομία τη στιγμή που άρχισε να ανακάμπτει από μια ύφεση δεκαετίας. Κατά το 2020, η

¹¹ ΣΕΒ (2020). Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Τι μας δείχνει ο Ευρωπαϊκός Δείκτης Δεξιοτήτων

¹² ΣΕΒ (2020). Πως θα πάμε από το brain drain στο brain gain

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019). Έκθεση χώρας - Ελλάδα 2019. SWD(2019) 1007, 27.2.2019

Ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε μια δημοσιονομική δέσμη μέτρων συνολικού ύψους 23,9 δισ. ευρώ (14% του ΑΕΠ), συμπεριλαμβανομένων δανειοδοτικών εγγυήσεων χρηματοδοτούμενων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Τα κύρια μέτρα περιλαμβάνουν:

- δαπάνες για στήριξη του Εθνικού Συστήματος Υγείας,
- αποζημιώσεις ειδικού σκοπού σε ευάλωτα νοικοκυριά και πολίτες, πλήρη κάλυψη των ασφαλιστικών υποχρεώσεων των εργαζομένων σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί και των αυτοαπασχολούμενων, επέκταση παροχών ανεργίας, επιδοτήσεις για βραχυπρόθεσμη απασχόληση, διευκολύνσεις σε νοικοκυριά που αδυνατούν να αποπληρώσουν τα στεγαστικά τους δάνεια
- ενίσχυση της ρευστότητας σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί σοβαρά μέσω δανειοδοτικών εγγυήσεων, επιδοτήσεων πληρωμής τόκων, επιστρεπτέων προκαταβολών, μειώσεων ενοικίων, αναβολών στις πληρωμές φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης
- μειώσεις συντελεστών ΦΠΑ στον κλάδο του τουρισμού, στις μεταφορές, στις ερευνητικές δαπάνες και στα προϊόντα που απαιτούνται για υγειονομική προστασία.

Το τελικό κείμενο (Νοέμβριος 2020) του κρατικού προϋπολογισμού για το 2021 προβλέπει ύφεση της τάξης του -10,5% για το 2020 και επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης +4,8% για το 2021. Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει επιπρόσθετα 7,5 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας μέσα στο 2021, που αυξάνει το συνολικό ποσό της περιόδου 2020-21 στα 31,4 δισ.

Τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας που την καθιστούν περισσότερο ευάλωτη στις συνέπειες της κρίσης σε σχέση με άλλες οικονομίες της ΕΕ εντοπίζονται στους εξής παράγοντες:

- το σημαντικό ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων
- το χαμηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων
- την υψηλή συνεισφορά του τομέα του τουρισμού, της εστίασης, του εμπορίου και της ναυτιλίας στο ΑΕΠ, που αποτελούν και τους κλάδους που επηρεάστηκαν περισσότερο από την πανδημία

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται από έρευνα του Νοεμβρίου 2020¹⁴, σύμφωνα με την οποία η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (67%) εκτιμά ότι ο κύκλος εργασιών της θα είναι μειωμένος το 2020 σε σχέση με το 2019. Η μείωση στον κύκλο εργασιών όλων των επιχειρήσεων αναμένεται να είναι της τάξης του 21% κατά μέσο όρο, με τα μεγαλύτερα ποσοστά μειώσεων να αναφέρονται για τον τουρισμό και την εστίαση - 66% και 38%, αντίστοιχα. Σημαντικό εύρημα είναι ότι η βαρύτητα των επιπτώσεων είναι αντιστρόφως ανάλογη του μεγέθους των επιχειρήσεων: οι πολύ μικροί μεγέθους επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών κάτω των 2 εκατ. ευρώ, θα έχουν μείωση πωλήσεων το 2020 κατά 24%. Η αντίστοιχη μείωση για τις εταιρείες με κύκλο από 2 – 10 εκατ. ευρώ εκτιμάται σε 14%, ενώ για τις εταιρείες με κύκλο που ξεπερνά τα 10 εκατ. ευρώ αναμένεται να κυμανθεί στο 10%.

Η φάση σχεδιασμού του ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027 βρίσκει την Ελλάδα, και τα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ, σε ένα κύμα αναζωπύρωσης της πανδημίας, κατά το οποίο λαμβάνονται μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορονοϊού COVID-19. Με βάση πρόσφατα επίσημα δεδομένα¹⁵, ο συνολικός αριθμός των κρουσμάτων ανέρχεται σε 267.172, από την έναρξη της επιδημίας έχουν καταγραφεί συνολικά 8.160 θάνατοι (το 95.7% είχε υποκείμενο νόσημα ή/και ηλικία 70 ετών και άνω). Οι προοπτικές αναφορικά με την ανοσία του πληθυσμού μέσω των εμβολιασμών που αναμένεται να επιτευχθεί μέσω της εφαρμογής του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου

¹⁴ <https://www.icap.gr/oi-επιπτώσεις-του-κορονοϊού-στις-επιχ/>

¹⁵ Ημερήσια έκθεση επιδημιολογικής επιτήρησης λοίμωξης από το νέο κορονοϊό 1/4/2021.

Εμβολιασμών κατά του COVID-19, που ξεκίνησε να υλοποιείται τον Δεκέμβριο του 2020, θα συνεισφέρουν στην βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης και στις προοπτικές για ανάκαμψη το 2021.

Ωστόσο, τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία και προσωρινές εκτιμήσεις για την εξέλιξη της πανδημίας καταδεικνύουν ότι η επίπτωση της στις επιχειρήσεις είναι σημαντική και ότι θα απαιτηθούν μακροχρόνιες προσπάθειες ανάκαμψης. Η επίπτωση αφορά ιδιαίτερα στις μικρές επιχειρήσεις (βλ. πχ. ICAP Νοέμβριος 2020) καθώς και στους τομείς του τουρισμού, της εστίασης, του εμπορίου και της ναυτιλίας.

Τα πιο πρόσφατα δεδομένα αποτυπώνονται στον **Προϋπολογισμό του 2021**, στον οποίο σημειώνεται ότι καταρτίστηκε στο καθεστώς αβεβαιότητας λόγω της ευμετάβλητης πιθανολόγησης του τελικού χρόνου λήξης της πανδημίας αλλά και των επιπτώσεων στην ελληνική οικονομία από ενδεχόμενες αποφάσεις υγειονομικού χαρακτήρα στο διάστημα που θα μεσολάβησει μέχρι η παγκόσμια οικονομία να επιστρέψει σε τροχιά κανονικότητας. Οι συνέπειες του 2ου κύματος της πανδημίας έχουν «επίπτωση εκ μεταφοράς» (carry-over) στο 2021 και ως εκ τούτου υλοποιείται το δυσμενές σενάριο του προσχεδίου Προϋπολογισμού για ανάπτυξη που είχε κατατεθεί τον Οκτώβριο του 2020. Το συνολικό ύψος των μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας θα αγγίξει τα 31,4 δις ευρώ. Με την εμφάνιση της πανδημίας η πολιτεία έθεσε σε άμεση εφαρμογή μία σειρά παρεμβάσεων με στόχο την αναχαίτιση της εξάπλωσης του ιού και την οικονομική ενίσχυση των πληττόμενων κλάδων της οικονομίας. Οι παρεμβάσεις αυτές χωρίζονται σε 62 κατηγορίες μέτρων συνολικής αξίας 31.437 δις. ευρώ, εκ των οποίων 23.891 δις. ευρώ αφορούν το 2020 και 7.456 δις. ευρώ αναμένεται να επηρεάσουν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του 2021. Η πρώτη εθνική μακροοικονομική πρόβλεψη για την επίπτωση της πανδημίας έγινε στα μέσα Απριλίου 2020 και αντιστοιχούσε σε ύφεση 4,7% για το 2020. Μία δεύτερη εκτίμηση για ύφεση 7,9% του ΑΕΠ συμπεριλήφθηκε ως εναλλακτικό σενάριο στο Πρόγραμμα Σταθερότητας. Οι υποθέσεις του προσχεδίου προϋπολογισμού αναθεωρήθηκαν προς το δυσμενέστερο το Νοέμβριο του 2020, ενσωματώνοντας βαθύτερη ύφεση στην ευρωζώνη, μεγαλύτερη μείωση ταξιδιωτικών αφίξεων μη κατοίκων, πτώση οικονομικής δραστηριότητας του 3ου μήνου 2020 και πιο αργή επαναφορά της οικονομίας σε συνθήκες κανονικότητας λόγω επαπειλούμενης συνέχισης της πανδημίας ως τον Απρίλιο του 2021. Η μεγαλύτερη επίδραση του lockdown φαίνεται να καταγράφεται στους κλάδους του εμπορίου, του τουρισμού και των τεχνών, με τους κλάδους των ορυχείων/μεταποίησης και των επαγγελματικών/επιστημονικών δραστηριοτήτων να ακολουθούν.

Η 8^η έκθεση ενισχυμένης εποπτείας (Νοέμβριος 2020) προβλέπει ισχυρή ανάκαμψη το 2021. Τα μέτρα που λαμβάνονται εκτιμάται ότι θα συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση του οικονομικού και κοινωνικού κόστους της πανδημίας, αλλά σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής η ελληνική οικονομία αναμένεται να αντιμετωπίσει σημαντική **μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, ειδικά λόγω της έκθεσης στον τουρισμό και το μεγάλο μερίδιο των ΜΜΕ οι οποίες έχουν περιορισμένη ικανότητα προσαρμογής. Καθώς αυξάνεται ο αριθμός των κρουσμάτων η ανάκαμψη θα είναι πιο αργή από ότι αρχικά αναμένονταν.**

Η έκθεση Β' τριμήνου του Γραφείου Προϋπολογισμού της Βουλής επισημαίνει ότι ο σημαντικότερος εξωγενής κίνδυνος για την ελληνική οικονομία συνδέεται με την εξέλιξη της πανδημίας καθώς στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε κλάδους που επηρεάζονται έντονα από τη κρίση όπως οι μεταφορές, ο τουρισμός, το εμπόριο, η εστίαση, η ψυχαγωγία και οι εφοδιαστικές αλυσίδες. Επιπλέον, η έκθεση Γ τριμήνου αναφέρει ότι οι αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας

παραμένουν βραχυχρόνια διαχειρίσιμες, λόγω των ειδικών συνθηκών που επέβαλαν τη χαλάρωση των δημοσιονομικών περιορισμών του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τη διευκολυντική νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Παρόλα αυτά, το δεύτερο κύμα της πανδημίας εντείνει την αβεβαιότητα και τους μεσοπρόθεσμους κίνδυνους για την οικονομία. Η Ελλάδα έχει έναν πολύ υψηλό λόγο δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ, ο οποίος θα αυξηθεί περαιτέρω λόγω των δημοσιονομικών επιπτώσεων της πανδημίας η πανδημία φέρνει άνευ προηγουμένου αβεβαιότητα και κινδύνους για όλους τους τομείς της οικονομίας. Οι κύριοι κίνδυνοι προκύπτουν από μια παρατεταμένη διάρκεια της πανδημίας και των επιπτώσεων της στον τουρισμό καθώς και την σημαντική επιδείνωση των ισολογισμών των τραπεζών.

Η **αύξηση της ανεργίας** τον μήνα Ιούνιο 2020, σύμφωνα με τα **στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ**, στο 18,3%, «επιστρέφει» την αγορά εργασίας στα επίπεδα του Φεβρουαρίου 2019 (18,4%), ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της πανδημίας. Ο ρυθμός αποκλιμάκωσης της ανεργίας που είχε ήδη ξεκινήσει, «φρέναρε» λόγω του παρατεταμένου lockdown και της καθυστερημένης έναρξης της τουριστικής περιόδου στην χώρα. Για τον μήνα Αύγουστο το ισοζύγιο διαμορφώθηκε στις + 4.342 θέσεις εργασίας με ταυτόχρονη αύξηση των θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης στο 51,23%. Με βάση τα στοιχεία του **ΠΣ Εργάνη** κατά το μήνα Αύγουστο 2020 καταγράφεται αύξηση της μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, καθώς προκύπτει θετικό ισοζύγιο προσλήψεων –αποχωρήσεων κατά 4.342 θέσεις εργασίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία των ροών μισθωτής απασχόλησης του Αυγούστου 2020, οι αναγγελίες πρόσληψης ανήλθαν σε 160.583, ενώ οι αποχωρήσεις σε 156.241. Από τις 156.241 συνολικά αποχωρήσεις, οι 73.365 προήλθαν από οικειοθελείς αποχωρήσεις και οι 82.876 από καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Από τη σύγκριση των στοιχείων των δύο μηνών, Αύγουστος 2020 και Αύγουστος 2019, προκύπτει αυξημένη επίδοση κατά 1.231 περισσότερων θέσεων εργασίας για τον Αύγουστο 2020 (θετικό ισοζύγιο 4.342 θέσεων εργασίας) έναντι θετικού ισοζυγίου (3.111) τον Αυγούστο του 2019.

Με βάση στοιχεία της **Ελληνικής Στατιστικής Αρχής** για τις επιχειρήσεις σε αναστολή λειτουργίας λόγω κορονοϊού, **για το σύνολο των επιχειρήσεων και των δραστηριοτήτων της οικονομίας, ο κύκλος εργασιών το τρίτο τρίμηνο 2020 ανήλθε σε 69.807.414 χιλ. ευρώ σημειώνοντας μείωση 15,8% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο 2019, που είχε ανέλθει σε 82.914.982 χιλ. ευρώ.**¹⁶ Στο σύνολο των επιχειρήσεων του κλάδου παροχής καταλυμάτων, ο κύκλος εργασιών το τρίτο τρίμηνο 2020 ανήλθε σε 1.558.171.593 ευρώ, σημειώνοντας μείωση 61,4% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο 2019, όπου είχε ανέλθει σε 4.034.094.834 ευρώ. Στο σύνολο των επιχειρήσεων του **κλάδου υπηρεσιών εστίασης**, ο κύκλος εργασιών το τρίτο τρίμηνο 2020 ανήλθε σε 1.580.633.291 ευρώ, σημειώνοντας μείωση 31,2% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο 2019, όπου είχε ανέλθει σε 2.298.824.542 ευρώ¹⁷. Όσο αφορά στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου της χώρας, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία που δημοσιεύτηκαν από την ΕΛΣΤΑΤ, καταγράφηκε κατά τους πρώτους 9 μήνες του 2020 μείωση κατά 69% στις αφίξεις και κατά 72,9% στις διανυκτερεύσεις¹⁸.

¹⁶ Ελληνική Στατιστική Αρχή, ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ 2019 (COVID-19), ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΚΑΙ 3ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2020.

¹⁷ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ, ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΚΑΙ 3ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2020.

¹⁸ Ελληνική Στατιστική Αρχή, Δελτίο Τύπου «Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου και Κάμπινγκ: Ιανουάριος- Σεπτέμβριος 2020 (προσωρινά στοιχεία)»

Από τα **στατιστικά στοιχεία της ΥΠΑ για την επιβατική κίνηση των αεροδρομίων** το 2020 προκύπτει μείωση 69,3% όσον αφορά την επιβατική κίνηση, ενώ όσον αφορά τις πτήσεις στα αεροδρόμια της χώρας αυτές μειώθηκαν στις κατά 53,7% σε σχέση με το 2019. Για την ελληνική ακτοπλοΐα, με βάση τα στοιχεία κίνησης μέχρι την 31/10 προβλέπεται μείωση της κίνησης για το 2020 που θα φτάσει το 55% στους επιβάτες, 35% στα οχήματα και 20% στα φορτηγά. Ο **τουρισμός** το 2021 προβλέπεται μειωμένος κατά 50% σε σχέση με το 2019. Όσον αφορά στα έσοδα με βάση εκτιμήσεις του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Επιβατηγού Ναυτιλίας θα υπάρξει μείωση των εσόδων από ναύλους η οποία εκτιμάται ότι θα φθάσει ή και θα ξεπεράσει τα € 300.000.000 και με ζημιογόνα αποτελέσματα του 2020 που θα ξεπεράσουν τα €100.000.000, χωρίς να υπολογίζεται η Κρατική βοήθεια, που όμως δεν ξεπέρασε τα € 22.000.000. Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον κλάδο 55 «Παροχής Υπηρεσιών Καταλύματος, κλάδος 55» για το Δ' τρίμηνο του 2020 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του Δ' τριμήνου 2019, παρουσίασε μείωση 65,8% έναντι αύξησης 1,2%, που σημειώθηκε κατά τη σύγκριση της αντίστοιχης περιόδου του έτους 2019 προς το 2018 (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 12//2021). Με βάση τον ΟΟΣΑ (Mitigating the Impact of COVID-19 on Tourism and Supporting Recovery, 2020), πολλές χώρες αναπτύσσουν μέτρα για μία ανθεκτικότερη οικονομία του τουρισμού, με σχέδια υποστήριξης μίας βιώσιμης ανάκαμψης του τουριστικού τομέα, προωθώντας τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την μετάβαση σε ένα πιο 'πράσινη' τουριστική πολιτική.

Με βάση **Μελέτη επίδρασης του Covid-19 στις ελληνικές επιχειρήσεις & στην ελληνική οικονομία** (Grant Thornton, 2020, δείγμα επιχειρήσεων): *«επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν το 69% του συνολικού κύκλου εργασιών των Ελληνικών επιχειρήσεων επλήγησαν άμεσα από την πανδημία του Covid-19 ως αποτέλεσμα του περιορισμού ή και της διακοπής της λειτουργίας τους. Συνολικά, επιχειρήσεις που παράγουν κύκλο εργασιών ποσού € 32,9 δισ. (11% επί του συνολικού κύκλου εργασιών) και απασχολούν περίπου 1,1 εκ. εργαζομένους (25% επί του συνόλου) διέκοψαν τη δραστηριότητά τους λόγω της πανδημίας. Η επίδραση της πανδημίας σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας για την οικονομίας, που σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως οι μεταφορές, τα καταλύματα και η εστίαση συντελούν στη μείωση του ΑΕΠ. Για ένα δείγμα 17.000 επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών άνω των €200χιλ.:*

- αναμένεται να παρουσιάσουν μείωση στον κύκλο εργασιών τους το 2020, κατά -12,4%.
- αναμένεται μείωση της λειτουργικής τους κερδοφορίας (EBITDA) το 2020, κατά -39%.
- εκτιμάται σε €5,6 δισ η μείωση της ρευστότητας τους για το 2020, ως αποτέλεσμα του περιορισμού της λειτουργίας τους και της οικονομικής επίπτωσης της πανδημίας στην δραστηριότητά τους.»

Από σχετική μελέτη με τίτλο **“Οι επιπτώσεις της πανδημίας στις ελληνικές επιχειρήσεις”** (PWC, 2020) με συγκριτική αξιολόγηση δείγματος 142 εισηγμένων εταιρειών προκύπτουν εξίσου αξιολογικά συμπεράσματα, όπως:

- *«Σε συγκεκριμένους κλάδους υπήρξαν επιχειρήσεις του δείγματος που αύξησαν τον κύκλο εργασιών τους εν μέσω κρίσης (πχ προϊόντα τεχνολογίας, υγειονομικό υλικό, όπως μάσκες και αντισηπτικά). Ανάλογη αντίδραση είχαν και αρκετές επιχειρήσεις κυρίως στον κλάδο του εμπορίου που συνέχισαν τη λειτουργία τους μέσω των ηλεκτρονικών καταστημάτων. Αντιθέτως, στον κλάδο των υπηρεσιών οι εταιρείες των μεταφορών δέχτηκαν ισχυρό πλήγμα. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι πετρελαιοικές επιχειρήσεις. Κλάδοι όπως το εμπόριο που παράγουν προϊόντα ανελαστικής ζήτησης παρέμειναν οριακά ανεπηρέαστοι από την πανδημία όπως και οι υποδομές που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινότητα και τη λειτουργία της οικονομίας (ενέργεια, ύδρευση, τηλεπικοινωνίες).*

- *Το ξέσπασμα της πανδημίας έφερε ξανά στην επιφάνεια τις δομικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, όπως η μεγάλη εξάρτηση από τον τομέα των υπηρεσιών και ιδιαίτερα τους τομείς του τουρισμού και της εστίασης. Η ελληνική οικονομία προκειμένου να ορθοποδήσει καλείται να οικοδομήσει ένα νέο παραγωγικό μοντέλο με ισχυρότερα θεμέλια, προχωρώντας σε αλλαγές στην παραγωγική της βάση. Στην κατεύθυνση αυτή, η χώρα θα πρέπει να στραφεί στην ενίσχυση κλάδων που επιδεικνύουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στις κυκλικές μεταβολές της οικονομίας, όπως η μεταποίηση. Το ελληνικό τουριστικό προϊόν χαρακτηρίζεται από μαζικότητα και εποχικότητα καθώς οι τουριστικές ροές είναι ιδιαίτερα πυκνές συγκεκριμένη περίοδο του έτους. Η Ελλάδα καλείται να αναβαθμίσει το τουριστικό της προϊόν επενδύοντας σε λιγότερο εποχικές και **περισσότερο ποιοτικές μορφές τουρισμού, όπως ο συνεδριακός και ο ιατρικός τουρισμός.**»*

Ήδη από τις αρχές του 2020 οι ελληνικές αρχές αξιοποίησαν πλήρως το πακέτο ευελιξίας που διαμορφώθηκε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (CRII) ενεργοποιώντας στοχευμένες παρεμβάσεις μεταξύ άλλων και μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΕΠΑΝΕΚ), οι οποίες από τα πρώτα στοιχεία φαίνεται ότι είχαν σημαντική επίπτωση και ανταποκρίνονταν στις ανάγκες άμεσης στήριξης των επιχειρήσεων.

Μάλιστα, με βάση πρόσφατα συγκριτικά στοιχεία των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών & Επενδυτικών Ταμείων που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Coronavirus dashboard, <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/4e2z-pw8r>), η Ελλάδα εμφανίζεται να έχει αξιοποιήσει σε πολύ σημαντικό βαθμό τα διαθέσιμα εργαλεία οικονομικής ενίσχυσης και ευελιξίας καθώς και ρευστότητας.

Για την άμεση αντιμετώπιση της κρίσης της πανδημίας προωθήθηκε στη χώρα ένα μεγάλο πλέγμα δράσεων μέσω του ΕΣΠΑ, υγειονομικής και κοινωνικοοικονομικής στόχευσης. Στο πλαίσιο αυτό το **ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 ενισχύθηκε το έτος 2020 με πρόσθετους πόρους 1.318.734.505€ Κοινοτικής Συνδρομής από άλλα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020**. Στο τέλος του 2020 η απορρόφηση του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 ανήλθε σε 83,77% και στο τέλος του 2021 το πρόγραμμα θα έχει εξαντλήσει το σύνολο του διαθέσιμου προϋπολογισμού του, στοιχείο που καταδεικνύει την **ανάγκη άμεσης ενεργοποίησης του νέου ΕΠΑΝΕΚ 2021-27 εντός του 2021.**

- Με το **Ταμείο Εγγυοδοσίας επιχειρήσεων COVID-19** διασφαλίζεται η άμεση διαθεσιμότητα της στήριξης υπό ευνοϊκούς όρους (όπως μείωση απαιτούμενων εξασφαλίσεων ή/και επιτοκίων) σε περισσότερες από 7.500 επιχειρήσεις που την έχουν ανάγκη. Μέχρι το τέλος του 2020 είχαν υπογραφεί 7.847 νέες συμβάσεις επιχειρηματικών δανείων κεφαλαίων κίνησης συνολικού ύψους 4,08 δις. €. Το εγγυοδοτικό κεφάλαιο του Ταμείου που αναλογεί στα δάνεια αυτά ανέρχεται σε ύψος 1,14 δις €.
- Με το **Ταμείο Επιχειρηματικότητας II - (ΤΕΠΙΧ II)** που διαθέτει πόρους ύψους 1,03 δις € (ΕΠΑΝΕΚ και ΠΕΠ) που με μόχλευση εξαιτίας των εκτιμώμενων σε 1,77 δις € πόρων των τραπεζών που συνεπενδύουν σε κάθε δάνειο, αναμένεται να διοχετευθούν σε περισσότερες από 18.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις που ευρύτερα πλήττονται από την εξάπλωση του COVID – 19. Μέχρι το τέλος του 2020 είχαν υπογραφεί 17.495 νέες Συμβάσεις επιχειρηματικών δανείων συνολικού ύψους 1,99 δις. € με αναλογία πόρων του Ταμείου ΤΕΠΙΧ II (δανειακό Κεφάλαιο ή/και επιδότηση επιτοκίου) συνολικού ύψους 818,7 εκατ. €.
- Με την **Επιδότηση τόκων υφιστάμενων δανείων ΜμΕ** πληττόμενων από τα μέτρα αντιμετώπισης του COVID 19 έχουν ήδη ενταχθεί 22.998 επιχειρήσεις (μοναδικά ΑΦΜ) με συνολικό ποσό ενίσχυσης 312,2 εκ. € για την επιδότηση τόκων 54.686 υφιστάμενων δανείων.

- Με την «**Ενίσχυση με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου του κορονοϊού COVID-19**» στο πλαίσιο του Α και Β κύκλου εγκρίθηκε και ολοκληρώθηκε η συμμετοχή 142.000 επιχειρήσεων με πόρους δημόσιας δαπάνης 1,86 δις €. Εξ αυτών, περίπου 108.000 πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (φυσικά και νομικά πρόσωπα) χρηματοδοτούνται με πόρους του ΕΠΑνΕΚ που ανέρχονται σε ποσό 873,8 εκατ. €.

Η πρόταση αναθεώρησης του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 για το έτος 2021 κατανέμει τους πρόσθετους πόρους του REACT EU ύψους **1,6 δις ευρώ από το ΕΤΠΑ**, μέσω διακριτού άξονα προτεραιότητας, οι οποίοι θα χρηματοδοτήσουν τον νέο θεματικό στόχο 13 «Στήριξη της αποκατάστασης των συνεπειών της κρίσης, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών, λόγω της πανδημίας της COVID-19 και προετοιμασία μιας πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής ανάκαμψης της οικονομίας» και θα αφορά: Χορήγηση ενίσχυσης με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της πανδημίας του COVID-19, Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID19 – Γ΄ κύκλος για Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις, Επιδότηση Τόκων Υφιστάμενων Δανείων Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων πληττόμενων από τα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας του ιού COVID-19, Έκτακτη Χρηματοδότηση Δικτύου Θαλασσιών Συγκοινωνιών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας Covid-19.

Σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες στήριξης των επιχειρήσεων μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων παραμένουν και για την περίοδο 2021-2027. Το ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027 θα πρέπει να αποτελέσει βασικό εργαλείο παραγωγικής ανασυγκρότησης αλλά και ανάκαμψης - μετρίασης των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας στις επιχειρήσεις, μαζί με σημαντικό μέρος των πόρων του REACT-EU και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF).

Οι επενδύσεις ενισχύουν όχι μόνο το δυνητικό ρυθμό ανόδου της οικονομίας αλλά τονώνουν σημαντικά τη ζήτηση και συνεπώς την απασχόληση και το ΑΕΠ. Είναι καίριας σημασίας η ενίσχυση της μεσοπρόθεσμης τάσης προκειμένου μακροπρόθεσμα να επιτύχουμε υψηλή και διατηρήσιμη συνολική παραγωγικότητα. Επιπλέον, η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από υψηλή επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων και επομένως η ενίσχυση της ρευστότητας τους καθώς και η επένδυση των επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες είναι επιτακτική ανάγκη. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα στόχος θα πρέπει να είναι η μετατροπή των ελληνικών επιχειρήσεων από εσωστρεφείς σε εξωστρεφείς. Η ανασύνταξη τους είναι σημαντική για την επαναφορά τους ως μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Οι **ανά χώρα συστάσεις για την Ελλάδα** επισημαίνουν ότι χρειάζονται μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 σε εργαζομένους και επιχειρήσεις, τονίζοντας ότι «η παροχή βιώσιμης στήριξης της ρευστότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου κίνησης σε πληττόμενες επιχειρήσεις, ιδίως μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και πολύ μικρές επιχειρήσεις, κυρίως μέσω δανείων και εγγυήσεων, έχει ορθά αποτελέσει κυβερνητική προτεραιότητα από την αρχή της αντίδρασής της στην έξαρση της νόσου COVID-19.». **Συστήνουν να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας**, να εφαρμοσθούν «μέτρα για την παροχή ρευστότητας και τη συνεχή ροή πιστώσεων και λοιπής χρηματοδότησης προς την οικονομία, με ιδιαίτερη έμφαση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που πλήττονται περισσότερο από την κρίση».

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027 θα είναι συμπληρωματική με τις παρεμβάσεις του REACT- EU (που θα χρηματοδοτήσει βραχυπρόθεσμα μέτρα στην αγορά εργασίας, υγεία και στήριξη των ΜΜΕ με ρευστότητα και υποστήριξη φερεγγυότητας, επενδύσεις στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση) και με το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας- RRF (το οποίο θα χρηματοδοτήσει μεταρρυθμίσεις και μακροπρόθεσμες επενδύσεις για την παραγωγικότητα και ανθεκτικότητα της οικονομίας). Αναλυτικά κριτήρια διαχωρισμού των παρεμβάσεων μεταξύ τους θα προταθούν στο πλαίσιο άτυπων υποβολών του ΕΠ μετά από διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

- Το REACT-EU θα παράσχει πρόσθετη χρηματοδότηση για τους πιο σημαντικούς τομείς που θα είναι ζωτικής σημασίας για να τεθούν οι βάσεις για μια υγιή ανάκαμψη.
- Παράλληλα, με βάση το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία» που συνέταξε η Επιτροπή υπό τον Νομπελίστα Καθηγητή Χρ. Πισσαρίδη (2020), και σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις Ειδικές ανά Χώρα Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Σχέδιο Ελλάδα 2.0 έχει στόχο να περιορίσει τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης του COVID-19.

Το επίκεντρο των στόχων πολιτικής του ΕΠΑΝΕΚ το 2021-2027 παραμένει η οικονομική ανταγωνιστικότητα μέσω της έρευνας και της καινοτομίας, της ατζέντας της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της προώθησης του ευρωπαϊκού πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων. Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 το ΕΠΑΝΕΚ θα διαθέσει το μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων του για την προτεραιότητα που αφορά σε ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας στο πλαίσιο των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης.

Μέρος του ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027 θα κατευθυνθεί για την υποστήριξη της στρατηγικής μετρίωσης των αρνητικών επιπτώσεων της κρίσης λόγω της πανδημίας στην οικονομία και τις επιχειρήσεις και τον περιορισμό της απώλειας θέσεων εργασίας, με οριοθέτηση επαρκών πόρων ύψους 850 εκ. ευρώ στο πλαίσιο άξονα του Στόχου Πολιτικής 1 «Μία εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού» (ΕΤΠΑ). Ειδικότερα, προβλέπεται η χρηματοδότηση δράσεων στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου iii του Στόχου Πολιτικής 1/ΕΤΠΑ, συμπεριλαμβανομένων χρηματοδοτικών εργαλείων. Τα σχετικά είδη δράσεων και η στοχοθέτηση σε επίπεδο εκρών και αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται στην περιγραφή του άξονα προτεραιότητας 2 "ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID" της Ενότητας 2 του σχεδίου ΕΠΑΝΕΚ 2021-27. Βασικός στόχος είναι η ενίσχυση της ρευστότητας, η στήριξη των επιχειρήσεων για την συνέχιση της λειτουργία τους, τη διάσωση όσο των δυνατών περισσότερων θέσεων εργασίας και η δημιουργία των προϋποθέσεων για μια ομαλότερη και ταχύτερη ανάκαμψη, αποτρέποντας το μόνιμο κλείσιμο των επιχειρήσεων.

1.2. Διδάγματα (Lesson Learnt) από την Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος συμπίπτει με το τελευταίο στάδιο υλοποίησης της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) του τρέχοντος ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020. Βασικά θέματα που χαρακτήρισαν την υλοποίηση του τρέχοντος Προγράμματος παρουσιάζονται παρακάτω.

Αδυναμίες σε θέματα σχεδιασμού και υλοποίησης.

Ο μεγάλος αριθμός δράσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο με δύσκολες και περίπλοκες διαδικασίες διαχείρισης και υλοποίησης αυξάνει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις.

Η έλλειψη ενός συγκεκριμένου και γνωστοποιημένου στους δυνητικούς δικαιούχους χρονοδιαγράμματος έκδοσης προσκλήσεων για υποβολή προτάσεων δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις να σχεδιάσουν με την απαιτούμενη χρονική άνεση τα επενδυτικά τους σχέδια και να επιλέξουν τα πλέον κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία, με αποτέλεσμα οι δράσεις να εμφανίζουν συμμετοχή μικρότερη της αναμενόμενης.

Τα στενά χρονικά περιθώρια για την υποβολή προτάσεων έχουν ως αποτέλεσμα να επωμίζονται οι επιχειρήσεις με μεγάλο διοικητικό φόρτο και καθιστούν αναγκαία την εξάρτηση από εξωτερικούς συμβούλους. Από την πλευρά των επιχειρήσεων διατυπώνεται η ανάγκη για δράσεις με ανοικτές ημερομηνίες υποβολής.

Το πλήθος των απαιτούμενων περιττών δικαιολογητικών, για την υποβολή της πρότασης, αλλά και για την πιστοποίηση των δαπανών, αυξάνει το διοικητικό φόρτο για τους δικαιούχους και τις διαχειριστικές αρχές, ενώ επιφέρει καθυστερήσεις.

Οι διαχειριστικές αρχές από την πλευρά τους, έχουν μεν στελέχη με σημαντική εμπειρία, αλλά κυρίως λόγω των συνεπειών της οικονομικής κρίσης, υπέστησαν συνεχή στελεχιακή αποδυνάμωση αλλά και γήρανση του ανθρωπίνου δυναμικού, με αποτέλεσμα να μη έχουν την απαιτούμενη εξοικείωση με τις νέες εξελίξεις (πχ RIS3, «Επιχειρηματική Ανακάλυψη» κλπ.).

Η έλλειψη εργαλείων διαχείρισης (πρότυπα προσκλήσεων κρατικών ενισχύσεων, πρότυπα ΥΓΟΣ) και τα πολύπλοκα/δύσχρηστα «εργαλεία» διαχείρισης (Νόμος Διαχείρισης, ΣΔΕ, ΠΣΚΕ, «Διαδικασία» εξειδικεύσεων κλπ), μειώνουν σημαντικά τη δυνατότητα των διαχειριστικών αρχών να αξιολογούν τα αποτελέσματα των δράσεων.

Ως αποτέλεσμα, η διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων έως την τελική επιλογή των προς χρηματοδότηση έργων παρατείνεται σημαντικά (έως και 2 χρόνια σε κάποιες περιπτώσεις). Μετά από τόσο μεγάλες καθυστερήσεις ενδέχεται οι αιτούντες να εμφανίζουν τελείως διαφορετικές ανάγκες, κάτι το οποίο οδηγεί στη μη βέλτιστη αξιοποίηση της ενίσχυσης.

Μεγάλο μέρος των καθυστερήσεων αυτών οφείλεται και στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ). Οι σοβαρές δυσλειτουργίες του το καθιστούν δύσχρηστο και μη συμβατό με τις ανάγκες των προγραμμάτων. Κρίνεται επιτακτική η σύντμηση διαδικασιών αξιολόγησης, η βελτίωση του ΠΣΚΕ αλλά και η διασύνδεση του με άλλα πληροφοριακά συστήματα όπως το Taxisnet, ΕΡΓΑΝΗ και ΓΕΜΗ, προκειμένου να μειωθεί ο όγκος και ο χρόνος αξιολόγησης των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών. Εάν η αξιολόγηση των επιχειρηματικών σχεδίων βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και πραγματοποιείται μέσα από ένα σύγχρονο πληροφοριακό σύστημα, η διαδικασία θα είναι ταχύτερη. Επιπλέον, πρέπει να επιλεγεί προσεκτικά ο καταλληλότερος φορέας υλοποίησης (ΕΦΕΠΑΕ - ΓΓΕΤ - ΓΓΒ).

Η συχνή εφαρμογή του καθεστώτος ενισχύσεων de minimis περιορίζει τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στις 200 χιλ. € ανά τριετία. Με τον τρόπο αυτό, τα κριτήρια επιλογής βαρύνουν ως προς τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης ή των συνεργαζόμενων με αυτήν οργανισμών και όχι στα επιχειρηματικά στοιχεία. Επιπλέον, αποθαρρύνονται μεγαλύτερου μεγέθους (μεσαίες επιχειρήσεις) από το να συμμετάσχουν.

Η ύπαρξη ομοειδών δράσεων σε διαφορετικά ΕΠ, ιδιαίτερα σε ΤΕΠ και ΠΕΠ, δημιουργεί συνθήκες ανταγωνισμού προσκλήσεων, με αποτέλεσμα τη σύγχυση των δυνητικών δικαιούχων και την «ακύρωση» στην πράξη πολλών προσκλήσεων. Παρατηρήθηκε ότι παρόμοιας στόχευσης δράσεις προκηρύχθηκαν τόσο από το ΕΠΑνΕΚ όσο και από ΠΕΠ, χωρίς να επιτυγχάνεται

αποτελεσματική συνεργασία των διαφορετικών φορέων τόσο κατά τη διάρκεια σχεδιασμού όσο και υλοποίησης των δράσεων.

Η έλλειψη δομών και μηχανισμών που βοηθούν τις ΜμΕ να εντοπίσουν τις ανάγκες τους και να τις συνδέσουν με συγκεκριμένες δράσεις χρηματοδότησης συντελεί στην ελλιπή πληροφόρηση. Η σύσταση φορέα που θα λειτουργεί συμβουλευτικά κυρίως για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, ενδεχομένως να βοηθήσει στην επίλυση του προβλήματος.

Η δυσκολία πρόσβασης των επιχειρήσεων στο τραπεζικό σύστημα τόσο λόγω των δυσμενών οικονομικών στοιχείων τους αλλά και της δυσλειτουργίας του Τραπεζικού Συστήματος στη Χώρα, αναδείχθηκε ως ένας από τους βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες για τη συμμετοχή στο ΕΠΑνΕΚ, ειδικά για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Γενικότερα, η χώρα υστερεί στην στήριξη της επιχειρηματικής καινοτομίας με εμπροσθοβαρή χρηματοδότηση. Κρίνεται απαραίτητη η εξέταση χρήσης άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων ενόψει της νέας ΠΠ ώστε να διασφαλιστεί μεγαλύτερη ευελιξία και επιπλέον μόχλευση καθώς και να υποστηριχθούν περισσότερες επιχειρήσεις μέσω του ΕΠΑνΕΚ.

Η περιορισμένη συμμετοχή της ΓΓΒ, κατά την προηγούμενη ΠΠ 2014-2020, παρατηρήθηκε στο σχεδιασμό του προγράμματος, κάτι το οποίο οδήγησε στην έλλειψη εξειδικευμένων δράσεων για το κλάδο της Μεταποίησης.

Ο σχεδιασμός των δράσεων ήταν κυρίως οριζόντιος χωρίς να έχει προηγηθεί εξειδικευμένη μελέτη και στόχευσή σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις και ανάγκες επιχειρήσεων που θα κάλυπταν οι δράσεις.

Το τρέχον πρόγραμμα αντιμετώπισε σημαντικά ζητήματα εφαρμογής κατά τα πρώτα έτη υλοποίησης. Ωστόσο, στο διάστημα του τελευταίου 1,5 έτους, με συστηματική προσπάθεια σε επιτελικό και διαχειριστικό επίπεδο (συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών απλοποίησης και μείωσης του διοικητικού βάρους στις αρχές του 2020), ανετράπη η αρχική εικόνα περιορισμένων επιδόσεων και από 16% στο μέσον του 2019, στο μέσον του 2020 η απορρόφηση ανήλθε σε 42%, που αποτελεί σημαντική βελτίωση για τη συνολική επίδοση υλοποίησης του προγράμματος. Στην παρούσα φάση έχει εκτιναχθεί άνω του 80%, με αξιοσημείωτη συνεισφορά των δράσεων για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της κρίσης πανδημίας στις επιχειρήσεις, ενώ στο επόμενο έτος εκτιμάται ότι θα απορροφηθεί το σύνολο του διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Ψηφιακή πολιτική

Την περίοδο 2014-2020, επιχειρήθηκε η διαμόρφωση νέων δομών και διαδικασιών για όλον τον κύκλο ζωής των έργων ΤΠΕ, η οποία αποτυπώθηκε κυρίως με τη διάσπαση της διαχείρισης σε 3 τομεακά προγράμματα και 13 περιφερειακά προγράμματα, τη δημιουργία της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Πολιτικής - ΓΓΨΠ (που μετεξελίχθηκε σε Υπουργείο με την προσθήκη ευρύτερων αρμοδιοτήτων) και την εκπόνηση και έγκριση από την ΕΕ της Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής. Οι παρεμβάσεις αυτές, παρά το γεγονός ότι απέβλεπαν στην επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό του κύκλου ζωής των έργων ΤΠΕ, οδήγησαν σε σημαντική επιδείνωση των χρόνων σχεδιασμού και υλοποίησης και κατ' επέκταση της έγκαιρης επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί.

Πράγματι, η κατανομή των πόρων για ΤΠΕ σε πολλαπλά προγράμματα, μείωσε τον κίνδυνο απώλειας πόρων λόγω των ρυθμών υλοποίησης των έργων αλλά οδήγησε σε σημαντική επιδείνωση των χρόνων σχεδιασμού και υλοποίησης. Ο κατακερματισμός, όμως, της διαχείρισης σε πολλαπλά προγράμματα επέφερε συρρίκνωση του ενδιαφέροντος από πλευράς διαχείρισης για τον τομέα των ΤΠΕ. Ως αποτέλεσμα μέχρι το τέλος του 2019, η πλειονότητα των έργων, στον τομέα των ΤΠΕ εντός ΕΣΠΑ αφορούσε έργα που είχαν προκηρυχθεί ή υλοποιούνταν ήδη από την περίοδο 2007-2013.

Σε επίπεδο σχεδιασμού δράσεων διαπιστώθηκε ότι απαιτείται χρόνος και ενίσχυση των δυναμικών δικαιούχων. Απόρροια αυτής της αδυναμίας στο επίπεδο σχεδιασμού των έργων από πλευράς τελικών δικαιούχων, ήταν οι σημαντικές καθυστερήσεις. Η έλλειψη εκπαίδευσης και προσωπικού κυρίως στους δυναμικούς δικαιούχους καθώς και συστηματικής ενημέρωσης/εκπαίδευσης, δημιούργησε μια αρνητική αφετηρία στην υλοποίηση των κατευθύνσεων της Ψηφιακής Στρατηγικής.

Κατά την υλοποίηση έγινε προσπάθεια από την ΓΓΨΠ να υιοθετηθεί η λογική των Ομάδων Διοίκησης Έργου, από τους φορείς υλοποίησης, ώστε να ενισχυθεί η ιδιοκτησία των έργων. Τα αποτελέσματα ωστόσο αυτής της προσπάθειας δεν είναι δυνατόν να αποτιμηθούν, λόγω του γεγονότος ότι ελάχιστα έργα έχουν εισέλθει σε φάση υλοποίησης, πόσο μάλλον λειτουργίας. Οι χρόνοι μεταξύ της υποβολής στην ΓΓΨΠ, της πρόσκλησης, ένταξης και προκήρυξης που αφορά στα έργα των τομεακών προγραμμάτων, δεν έχουν βελτιωθεί, παραμένοντας –στο μικρό δείγμα νέων ενταγμένων έργων- σε επίπεδα μεγαλύτερα από προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

Σημαντικό εργαλείο για τον καλύτερο συντονισμό των δράσεων ψηφιακής πολιτικής και για την επίλυση πολλών αδυναμιών σχεδιασμού και υλοποίησης για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 αποτελεί η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025.

Καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη

Η ΠΠ 2014-2020 ήταν η πρώτη κατά την οποία αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης. Συγκεκριμένα, εκπονήθηκαν μία (1) εθνική και 13 περιφερειακές στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης που αποτέλεσαν τη βάση για τη χρηματοδότηση δράσεων στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας», όπου η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης χρησιμοποιήθηκε για την εξειδίκευση των προγραμμάτων και για την ωρίμανση των δράσεων. Η περιπλοκότητα, όμως, της διαχείρισης και διακυβέρνησης, η χαμηλή επιχειρησιακή ικανότητα των εμπλεκόμενων (φορείς διαχείρισης και δικαιούχοι), αλλά και η απουσία των Κοινωνικών Εταίρων (εκπροσώπων επιχειρήσεων) από την διαδικασία εξειδίκευσης καθιστά προβληματική την όλη διαδικασία.

Μια σημαντική εξέλιξη της διαδικασίας ήταν η προκήρυξη της ενιαίας δράσης «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» με σκοπό την προώθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή καινοτομιών στις επιχειρήσεις με παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν κλασικές δραστηριότητες E&A, δράσεις προώθησης της καινοτομίας, καθώς και υποστηρικτικές ενέργειες. Οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης χρησιμοποιήθηκαν στη διαμόρφωση θεματικών προτεραιοτήτων χρηματοδότησης. Η δράση προκηρύχθηκε σε δύο φάσεις (2017 και 2019) και είχε μαζική συμμετοχή από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εμπλέκονται στην ανάπτυξη της καινοτομίας.

Αποτελέσματα – όφελος της δράσης

Η ανάδειξη της δράσης «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ», κατά την προηγούμενη ΠΠ, ως καλή πρακτική γίνεται με γνώμονα τον καλό σχεδιασμό σε επίπεδο προγραμματισμού και ανάπτυξη συνεργειών/ συνεργασιών και την αποτελεσματική υλοποίηση της δράσης σε επίπεδο ενημέρωσης δυναμικών δικαιούχων και αξιολόγησης προτάσεων. Ωστόσο, τα αποτελέσματα της δράσης ως προς την ενσωμάτωση καινοτόμων και τεχνολογικά εξελιγμένων λύσεων από τις επιχειρήσεις καθώς και το μακροπρόθεσμο όφελος των δράσεων στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν δεν είναι εφικτό να αξιολογηθεί την παρούσα χρονική στιγμή.

Ειδικότερα, η δράση προκηρύχθηκε και υλοποιήθηκε σε δύο κύκλους με συνολικό προϋπολογισμό δημοσίας δαπάνης στα 542, 5 εκατ. € και εμφάνισε μεγάλη ζήτηση, κινητοποιώντας 5.338 συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων.

Η αναγνώριση του προγράμματος ως καλή πρακτική τόσο από δημόσιους φορείς όσο και από φορείς της αγοράς, έγινε κυρίως για τους εξής λόγους:

- Προώθησε τη συνεργασία τόσο μεταξύ επιχειρήσεων όσο και μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων, ευνοώντας τη δημιουργία μικρών και ευέλικτων σχημάτων με κοινές επιδιώξεις.
- Προώθησε τις δαπάνες προσωπικού, βοηθώντας στη δημιουργία θέσεων εργασίας κυρίως για το ερευνητικό προσωπικό.

Επιπλέον, ιδιαίτερη επιτυχία εμφάνισε και η προώθηση της δράσης με σκοπό την ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων. Η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ ως αρμόδια αρχή υλοποίησης οργάνωσε και διεξήγαγε με επιτυχία προωθητικές εκδηλώσεις ανά την ελληνική επικράτεια, οι οποίες συγκέντρωσαν μεγάλο ενδιαφέρον από την πλευρά της αγοράς, με μαζική συμμετοχή τόσο ερευνητικών φορέων όσο και επιχειρήσεων. Ακόμα χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικά και τα μέσα κοινωνική δικτύωσης όσο και τα ΜΜΕ για τη γνωστοποίηση του προγράμματος «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ».

Η επιτυχής προώθηση της δράσης είχε ως αποτέλεσμα οι δυνητικοί δικαιούχοι να γνωρίζουν για τη δράση αρκετό καιρό πριν τη προκήρυξη της και να έχουν προετοιμάσει εγκαίρως τα επενδυτικά τους σχέδια.

Επιπρόσθετα, η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ ως αρμόδια αρχή υλοποίησης παρείχε αποτελεσματική υποστήριξη στους δυνητικούς δικαιούχους τόσο κατά την κατάρτιση της πρότασης τους όσο και κατά τη συλλογή και κατάθεση των απαραίτητων δικαιολογητικών, κάτι το οποίο αναδείχθηκε από την έρευνα ικανοποίησης δικαιούχων που διεξήγαγε η υπηρεσία.

Τέλος από την πλευρά των δυνητικών δικαιούχων αναγνωρίστηκε τόσο η καλή αξιολόγηση των προτάσεων όσο και η έγκαιρη ένταξη τους με την αποφυγή καθυστερήσεων.

Χρηματοδοτικοί Μηχανισμοί

Σημαντική εξέλιξη της ΠΠ ήταν η ίδρυση του Ταμείου Επιχειρηματικών Συμμετοχών EquiFund το Δεκέμβριο του 2016. Πρόκειται για επενδυτική πλατφόρμα χρηματοδότησης της καινοτομίας, που κινητοποιεί 200 εκατ. ευρώ δημόσια δαπάνη από το ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 και 60 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund/EIF). Επιπλέον κεφάλαια είναι δυνατόν να προέλθουν από διεθνή πιστωτικά ιδρύματα αλλά και ιδιώτες επενδυτές. Συνολικά, το Equifund προσφέρει πάνω από 400 εκατομμύρια ευρώ σε νεοφυείς επιχειρήσεις και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις, συνδυάζοντας κρατικά, κοινοτικά και ιδιωτικά κεφάλαια. Εννέα funds είναι ενεργά στα τρία «παράθυρα»: τέσσερα στο παράθυρο καινοτομίας, δύο στο παράθυρο της πρώιμης φάσης (early stage) και τρία στο παράθυρο της ανάπτυξης (growth). Συνεπώς, το νέο Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών καλύπτει επιχειρηματικές ευκαιρίες σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, σε όλους τους τομείς και σε όλα τα στάδια ανάπτυξης, ξεκινώντας από αυτά που προηγούνται της φάσης του start-up, και καλύπτοντας όλο το φάσμα ανάπτυξης, συμπεριλαμβάνοντας υφιστάμενες επιχειρήσεις που μέχρι τώρα δεν είχαν κάποιο συγκεκριμένο εργαλείο χρηματοδότησης καινοτόμων πρωτοβουλιών.

Ανθρώπινο δυναμικό

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση, σύγχρονων προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού παραμένει μία μεγάλη πρόκληση.

Η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης έχει σημαίνοντα ρόλο προκειμένου να οριστούν και να εξειδικευτούν οι δράσεις και οι μηχανισμοί για την επανακατάρτιση (reskilling) και την αναβάθμιση (upskilling). Σοβαρότερες ανάγκες υποστήριξης και βελτίωσης των δεξιοτήτων τους παρουσιάζουν οι ΜμΕ και ενδεχομένως μια στόχευση των δράσεων προς αυτές θα ήταν θεμιτή.

Σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της Ε&ΤΑ επισημαίνεται η ύπαρξη δυνατότητας αξιοποίησης πόρων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο για την υλοποίηση της εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Απασχόληση και Αγορά Εργασίας

Σχετικά με τις παρεμβάσεις που υλοποιούνται για την απασχόληση και αγορά εργασίας, μπορούν ενδεικτικά να αναφερθούν τα ακόλουθα:

Κρίνεται απαραίτητη η επικαιροποίηση και η ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, την Πιστοποίηση των εκροών, την Συμβουλευτική, τις προδιαγραφές σχεδιασμού και υλοποίησης της πρακτικής άσκησης, με αποσαφήνιση του ρόλου όλων των εμπλεκόμενων. Η επέκταση της εξατομικευμένης υποστήριξης των ωφελούμενων μέσω της διαδικασίας καταγραφής ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ωφελούμενων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Επιπλέον, η στόχευση σε αποκλεισμένες ομάδες από την αγορά εργασίας, όπως τα άτομα με αναπηρία ήταν ελλιπής.

Οι Μηχανισμοί Διάγνωσης των Αναγκών της αγοράς εργασίας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο χρίζουν βελτίωσης και επέκτασης της χρήσης τους, ώστε να επιτελέσουν αποτελεσματικά το ρόλο τους.

Σχετικά στις δράσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις στην ενεργοποίησή τους με συνακόλουθες επιπτώσεις στη συμμετοχή των εργαζομένων σε προγράμματα αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους, την κινητικότητά τους και την προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων.

Τέλος, παρατηρήθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στην ανάπτυξη ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης διαρθρωτικής προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρήσεων με αποτέλεσμα την χαμηλή συμμετοχή αλλά και την απουσία συμμετοχής σημαντικών κλάδων. Κρίσιμη παράμετρο αποτελεί η απουσία συστήματος παρακολούθησης των καταρτισθέντων μετά το πέρας της κατάρτισης.

Συμπεράσματα

Αρκετές από τις αρχικές αδυναμίες σχεδιασμού και υλοποίησης αντιμετωπίστηκαν με την πάροδο του χρόνου. Ιδιαίτερα θετικό αποτέλεσμα της ΠΠ για τη διαχείριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτέλεσε η απλούστευση στην υλοποίηση των δράσεων ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με τη μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και τη συνολική βελτίωση χρόνων ανταπόκρισης σε επίπεδο αξιολογήσεων προτάσεων και διαχείρισης αιτημάτων. Ήταν, επίσης, η πρώτη ΠΠ κατά την οποία τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είχαν δράσεις ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία και στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε αποδοτική συνεργασία και συμπληρωματικότητα με τις αντίστοιχες διαχειριστικές αρχές. Αυτά τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν και θα ενισχυθούν κατά την επόμενη ΠΠ.

Η εφαρμογή της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης θα πρέπει να συμβάλει στην εις βάθος μεταβολή των βασικών παραμέτρων του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας και στη θεραπεία της αδύναμης θέσης της ελληνικής οικονομίας ως προς τις επιδόσεις καινοτομίας, παραγωγικότητας και εξωστρέφειας. Στη νέα προγραμματική περίοδο, οι δυνατότητες του ερευνητικού συστήματος της χώρας θα πρέπει να αξιοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό,

προκειμένου να ενισχύσουν τον καινοτόμο και έξυπνο μετασχηματισμό των επιχειρήσεων, της οικονομίας και της κοινωνίας.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την ΠΠ 2014-2020 και η μεγαλύτερη στόχευση στην αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που επιδιώκεται στην επερχόμενη ΠΠ αναμένεται να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη συμμετοχή των επιχειρήσεων και δέσμευσή τους στις πρωτοβουλίες που προκύπτουν από την επιχειρηματική ανακάλυψη. Θα ληφθεί επίσης υπόψη ότι οι επιχειρηματικές και βιομηχανικές συνεργασίες στην παραγωγή προϊόντων ξεπερνούν σε πολλές περιπτώσεις την τοπική / περιφερειακή διάσταση, ενώ οι επιχειρήσεις μπορούν να συνεργάζονται με ερευνητικά κέντρα σε όλη την επικράτεια, ανεξάρτητα από τον τόπο της έδρας τους. Ως εκ τούτου, για τις επιχειρήσεις, θα ληφθούν υπόψη ανάγκες που αφορούν πρωτίστως πολιτικές για μεγέθυνση και συνεργασίες σε όλη την επικράτεια.

Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική πρόκληση αποτελεί η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της Στρατηγικής που θα διασφαλίζει την προσαρμογή και την εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων τόσο σε επίπεδο στόχων, όσο και σε επίπεδο διαδικασίας για την υλοποίηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

1.3. Στρατηγική και προτεινόμενη αρχιτεκτονική

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Ελληνικής Οικονομίας κατά την ΠΠ 2021 - 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων.

Η στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ οργανώνεται σε τρεις βασικές Προτεραιότητες, κάθε μια εκ των οποίων συνδέεται με ένα Στόχο Πολιτικής, και μια Προτεραιότητα για την Τεχνική Βοήθεια:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας (ΣΠ1)
2. Στήριξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε συνθήκες κρίσεων (ΣΠ1)
3. Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού (ΣΠ4)
4. Τεχνική Βοήθεια

Το Πρόγραμμα θα εξειδικευτεί με βάση την εθνική στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης, καθώς και κείμενα εθνικής πολιτικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

1.3.1. Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας

Η προώθηση του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού που επιδιώκεται με το Στόχο Πολιτικής 1 είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με κεντρικές εθνικές προτεραιότητες που αποτελούν η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας και η στενότερη διασύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία.

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης θα θέσει τις προτεραιότητες για τον οικονομικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, ενώ η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης θα αναδείξει και εξειδικεύσει τις ανάγκες και τις ευκαιρίες για συνεργασία της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις, τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημοσίου τομέα και της οικονομίας, την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Οι επιμέρους επιλογές βασίζονται στις παρακάτω συγκεκριμένες ανάγκες, που προκύπτουν από την υφιστάμενη κατάσταση και τεκμηριώνουν την ανάλυση σε Ειδικούς Στόχους.

1.3.1.1. Έρευνα και Καινοτομία

Το Ελληνικό σύστημα καινοτομίας χαρακτηρίζεται μεν από σημαντική και αξιόλογη επιστημονική παραγωγή, όμως αυτή προέρχεται κυρίως από το δημόσιο ερευνητικό σύστημα, ενώ οι επενδύσεις των επιχειρήσεων για την πρόσκτηση νέας γνώσης παραμένουν σε ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο, γεγονός που οφείλεται και στον ευρύτερο μέχρι τώρα προσανατολισμό τους σε προϊόντα και υπηρεσίες μικρής προστιθέμενης αξίας.

Επιδιώκεται να αλλάξει η συνολική εικόνα με πρωτοβουλίες που αναδεικνύουν τον κρίσιμο ρόλο της ουσιαστικής απορρόφησης ερευνητικών αποτελεσμάτων και τεχνολογικών εξελίξεων στην παραγωγή και στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και της εθνικής οικονομίας. Με αυτό τον τρόπο αναμένεται να ενισχυθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό το περιορισμένο ενδιαφέρον για εξειδικευμένη γνώση, που θα αυξήσει τις προοπτικές απασχόλησης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού που έχει τις ικανότητες να προτείνει και να υποστηρίξει δράσεις καινοτομίας.

Οι μεγάλες Ελληνικές επιχειρήσεις, ιδίως στο χώρο της μεταποίησης, καλούνται να αναλάβουν πρωταγωνιστικό ρόλο στον ορισμό σαφών εθνικών προτεραιοτήτων και θεματικών τομέων που σχετίζονται με τις μακροχρόνιες αναπτυξιακές προοπτικές των κλάδων τους. Αυτή η προσέγγιση θα οδηγήσει σε οδικούς χάρτες που θα υλοποιηθούν μέσα από μεσο-μακροπρόθεσμα εμβληματικά προγράμματα, καθώς και σε βιώσιμους και αποτελεσματικούς μηχανισμούς διασύνδεσης.

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να στηριχθούν, παράλληλα με τις νεοφυείς, και οι υφιστάμενες επιχειρήσεις, που αποτελούν και την πλειοψηφία της επιχειρηματικής δραστηριότητας της χώρας και που ήδη λειτουργούν, γνωρίζουν την αγορά, έχουν διαμορφωμένα κανάλια διανομής. Η αυξημένη συνεργασία με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα, που τώρα εμφανίζεται περιορισμένη, θα συμβάλει στη διεύρυνση του ορίζοντα δραστηριοποίησής τους και στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων – διεργασιών με θετικό αντίκτυπο στις οικονομικές τους επιδόσεις.

1.3.1.2. Ψηφιακός μετασχηματισμός

Η Ελλάδα παρουσιάζει σημαντική υστέρηση στη συνολική προσπάθεια ψηφιακού μετασχηματισμού. Αν δεν προετοιμαστούν με τις κατάλληλες ψηφιακές δεξιότητες και υποδομές, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κρίσιμους κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας θα χάσουν κάθε δυνατότητα ανταγωνιστικής παρουσίας στην εγχώρια και διεθνή αγορά, ακόμα και σε κλάδους που δεν έχουν σήμερα μεγάλη ψηφιακή ωριμότητα. Σημαντικός αρωγός στη προσπάθεια αυτή θα είναι η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025.

Βασική επιδίωξη, επομένως, είναι η προσαρμογή της Ελληνικής Βιομηχανίας και των μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων στις προκλήσεις της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης, με τη στήριξη της ανάπτυξης και υλοποίησης κατάλληλων σχεδίων ψηφιακού μετασχηματισμού. Στόχο αποτελεί η μεταστροφή της αλυσίδας αξίας των ΤΠΕ προς μία εξωστρεφή, καινοτόμα, αναγνωρίσιμη και διατηρήσιμη κρίσιμη μάζα ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών, ικανών να δημιουργήσουν καινοτόμα επιχειρηματικότητα ή/και, να εισάγουν τις επιχειρήσεις των λοιπών τομέων, στις παγκόσμιες, ψηφιακές, αλυσίδες αξίας. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της κατά κανόνα αμφίπλευρης ενίσχυσης, τόσο της ζήτησης, όσο και της προσφοράς. Υψηλή προτεραιότητα αποτελούν οι επενδύσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων και των επιχειρήσεων του τουρισμού, της πολιτιστικής – δημιουργικής βιομηχανίας και της εφοδιαστικής αλυσίδας), καθώς και για την τεχνολογική και οργανωτική τους αναβάθμιση, με στόχο την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας και την είσοδο σε (νέες) διεθνείς αγορές.

1.3.1.3. Μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις

Οι ΜμΕ αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων της χώρας και τον βασικό δημιουργό θέσεων απασχόλησης. Αυτά τα κατά κανόνα μικρά επιχειρηματικά σχήματα καλούνται να δραστηριοποιηθούν σε ένα νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από ταχύτατες αλλαγές στις μεθόδους παραγωγής, τη στενότερη διασύνδεση τεχνολογιών και διοικητικών / παραγωγικών / εμπορικών διαδικασιών, την εξατομίκευση και την υψηλή ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών, τη βελτιωμένη και βιωματική εμπειρία των ενδιάμεσων μεταποιητών και τελικών καταναλωτών, τη μεγαλύτερη ταχύτητα παραγωγής, τη λειτουργική ευελιξία και απόδοση των επιχειρήσεων και την άμεση διάθεση της πληροφορίας σε όλα τα σημεία της παραγωγής και της εφοδιαστικής αλυσίδας, καθώς και την αναβάθμιση των δικτύων διανομής σε «έξυπνες αλυσίδες αξίας».

Βασική επιδίωξη είναι να βελτιωθεί η θέση της ελληνικής παραγωγής στις διεθνείς αγορές, μέσα από τη λειτουργική ευελιξία και απόδοση των επιχειρήσεων, μεγαλύτερες ταχύτητες παραγωγής και την οργάνωση συνεργασιών και νέων επιχειρηματικών προτύπων σε έξυπνες αλυσίδες αξίας.

Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την υλοποίηση στοχευμένων αναπτυξιακών επιχειρηματικών σχεδίων για την προώθηση των καινοτόμων προϊόντων/ υπηρεσιών εγχώριας παραγωγής, με στόχο την καθιέρωση της θέσης τους στην εγχώρια και τις διεθνείς αγορές. Η έμφαση είναι σε προϊόντα εγχώριας παραγωγής με προστιθέμενη αξία για την ελληνική οικονομία, την σύνδεσή τους με την ποιότητα και την καινοτομία, τη σύνδεσή τους με ψηφιακό αποτύπωμα για την διασφάλιση της ορθής χρήσης του και την ασφάλεια του καταναλωτή, αλλά και ολοκληρωμένες δράσεις προώθησης σε στοχευμένες αγορές του εξωτερικού για την ώθηση των ανταγωνιστικών ελληνικών προϊόντων και παραγωγικών επιχειρήσεων ώστε να κερδίσουν σημαντικά μερίδια αγοράς. Για τις τουριστικές επιχειρήσεις θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην προσαρμογή στις αναβαθμισμένες απαιτήσεις του ανταγωνισμού και στη διατήρηση του υψηλού επιπέδου παροχής υπηρεσιών σε όλα τα επίπεδα.

1.3.1.4. Ανθρώπινο δυναμικό

Η έλλειψη ψηφιακών και άλλων δεξιοτήτων που σχετίζονται με την καινοτομία και την πράσινη μετάβαση έχει αρνητική επίδραση στην απασχολησιμότητα και την ανάπτυξη ανταγωνιστικών επιχειρήσεων. Επιδιώκεται η κάλυψη των αναγκών του ανθρώπινου δυναμικού σε δεξιότητες στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού. Η κατάλληλη εκπαίδευση αφορά τόσο το επίπεδο τεχνολογικής κατάρτισης, όσο και τις δεξιότητες και προσεγγίσεις που συνδέονται με την επιχειρηματικότητα.

Παράλληλα, θα δοθούν κίνητρα ώστε υφιστάμενοι μηχανισμοί διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας σε συνεργασία με επιχειρήσεις να διαγνώσουν και αναδείξουν σημαντικές δεξιότητες για αφομοίωση κρίσιμων τεχνολογιών/ανάπτυξη καινοτομίας, ώστε μέσω στοχευμένων προγραμμάτων αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού να ενισχυθεί ο ρόλος του εξειδικευμένου προσωπικού με ιεραρχική/μισθολογική εξέλιξη συνδεδεμένη με τη συνεισφορά τους στην καινοτόμο ανάπτυξη.

1.3.2. Προτεραιότητα 2: Στήριξη επιχειρηματικής δραστηριότητας για την αντιμετώπιση της πανδημίας

Πρόκειται για **Βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα** με στόχο την επιτυχή έξοδο από την κρίση της πανδημίας.

Οι δράσεις της συγκεκριμένης προτεραιότητας επικεντρώνονται στον τρόπο αποφυγής της μετεξέλιξης της κρίσης ρευστότητας σε κρίση αφερεγγυότητας. Υπό τη συγκεκριμένη προσέγγιση, η κρίση αξιολογείται ως μια συγκυριακή εξωτερική διαταραχή (κρίση δημόσιας υγείας).

Μόλις τα τελευταία 2 χρόνια οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις είχαν αρχίσει αργά αλλά σταθερά να ανακάμπτουν από την δεκαετή οικονομική κρίση. Είναι επίσης γεγονός ότι η έξοδος από τα μνημόνια βρήκε την ελληνική οικονομία κατά 20% συρρικνωμένη σε σχέση με την έναρξη της κρίσης, και με σχεδόν διπλάσια ανεργία σε σχέση με το 2008.

Το ξέσπασμα της πανδημίας δημιούργησε μια νέα πολυ-επίπεδη κρίση οι επιπτώσεις της οποίας, παρόλο που δεν είναι ακόμα δυνατόν να υπολογιστούν σε όλο τους το εύρος, έχουν ήδη αφήσει το αποτύπωμα τους στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.

Με βάση την έρευνα του INE ΓΣΒΕΕ¹⁹ δυο στοιχεία επισημάνθηκαν ως πιο σημαντικά σχετικά με την λειτουργία των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Το πρώτο αναδεικνυει την έλλειψη ρευστότητας ως το σημαντικότερο πρόβλημα που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν οι 8 στις 10 μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων. Το δεύτερο ζήτημα, που συνδέεται σε ένα βαθμό με την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος ρευστότητας, αφορούσε στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Από τα ευρήματα της έρευνας προέκυψε πως 1 στις 7 επιχειρήσεις ενδέχεται να διακόψουν την δραστηριότητα τους το επόμενο διάστημα.

Επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν το 69% του συνολικού κύκλου εργασιών των Ελληνικών επιχειρήσεων επλήγησαν άμεσα από την πανδημία του Covid-19 ως αποτέλεσμα του περιορισμού ή και της διακοπής της λειτουργίας τους.

Συνολικά, επιχειρήσεις που παράγουν κύκλο εργασιών ποσού € 32,9 δισ. (11% επί του συνολικού κύκλου εργασιών) και απασχολούν περίπου 1,1 εκ. εργαζομένους (25% επί του συνόλου) διέκοψαν τη δραστηριότητά τους λόγω της πανδημίας.

Από την αρχική εκτίμηση των στοιχείων, προκύπτει ότι το Ακαθάριστό Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) μειώθηκε κατά 8,5% το 2020. Η επίδραση της πανδημίας σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας για την οικονομίας, που σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως οι μεταφορές, τα καταλύματα και η εστίαση συντελούν στη μείωση του ΑΕΠ.

Για ένα δείγμα 17.000 επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών άνω των €200χιλ²⁰:

- αναμένεται να παρουσιάσουν μείωση στον κύκλο εργασιών τους το 2020, κατά -12,4%.
- αναμένεται μείωση της λειτουργικής τους κερδοφορίας (EBITDA) το 2020, κατά -39%.
- εκτιμάται σε €5,6 δισ η μείωση της ρευστότητας τους για το 2020, ως αποτέλεσμα του περιορισμού της λειτουργίας τους και της οικονομικής επίπτωσης της πανδημίας στην δραστηριότητά τους.

Οι επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού είναι μεγάλες τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην οικονομία γενικότερα. Για ορισμένους σημαντικούς κλάδους, όπως ο τουρισμός, η εστίαση, οι πολιτιστικές - δημιουργικές βιομηχανίες και το εμπόριο, ο περιορισμός της μετακίνησης των δυνητικών πελατών είχε ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες, που αναμένεται να επηρεάσουν τις οικονομικές επιδόσεις και την απασχόληση για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Οι επιχειρήσεις της χώρας αντιμετωπίζουν ανεπάρκεια ρευστότητας και υφίστανται σημαντικές ζημιές λόγω των επιπτώσεων από τα μέτρα για τον περιορισμό της έξαρσης της νόσου COVID-

¹⁹ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. (2020), «Άξονες πολιτικής για τη διάσωση των επιχειρήσεων, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής την περίοδο του COVID19», Κείμενα Γνώμης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ 13/2020, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, σσ. 68

²⁰ Grant Thornton, Greece, 2020, Μελέτη επίδρασης του Covid-19 στις Ελληνικές Επιχειρήσεις & την Ελληνική Οικονομία

19. Ο εξαιρετικός χαρακτήρας της έξαρσης της νόσου COVID-19 σημαίνει ότι οι εν λόγω ζημιές δεν θα μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί, είναι σημαντικής κλίμακας και ως εκ τούτου, δημιουργούν για τις επιχειρήσεις συνθήκες που διαφέρουν σημαντικά από τις συνθήκες της αγοράς στις οποίες λειτουργούν κανονικά. Ακόμη και υγιείς επιχειρήσεις, οι οποίες είναι καλά προετοιμασμένες για τους εγγενείς κινδύνους της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας, αντιμετωπίζουν δυσκολίες οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την βιωσιμότητά τους.

Οι επιπτώσεις από την έξαρση της νόσου COVID-19 ενέχουν τον κίνδυνο σοβαρής επιβράδυνσης ολόκληρης την οικονομίας της χώρας αλλά και της ΕΕ, πλήττοντας τις επιχειρήσεις, τις θέσεις εργασίας και τα νοικοκυριά.

Πρωταρχικός στόχος της παρούσας προτεραιότητας είναι να παρασχεθεί στοχευμένα, δημόσια στήριξη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι στην αγορά θα υπάρξει επαρκής ρευστότητα για την αντιμετώπιση των ζημιών που προκαλούνται σε υγιείς επιχειρήσεις και για τη διατήρηση της συνέχειας της οικονομικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της έξαρσης της νόσου COVID-19 και ύστερα από αυτήν, καθώς και την προετοιμασία μιας πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής ανάκαμψης της οικονομίας.

Στο επίπεδο εξορθολογισμού της επισκεψιμότητας ώριμων προορισμών και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας αναδυόμενων προορισμών θα δρομολογηθούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις συνδυασμού στήριξης των τοπικών φορέων με στοχευμένες δράσεις προσβασιμότητας, ανθεκτικότητας και ανάπτυξης ψηφιακών υποδομών m-tourism, σε συνδυασμό με την στοχευμένη και ευέλικτη στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων των συγκεκριμένων προορισμών (Smart & Resilient Destinations). Ο στόχος αυτό εξυπηρετεί το ασφαλές άνοιγμα του τουρισμού στο πλαίσιο της προωθητικής εκστρατείας το «All you want is Greece» και τις στρατηγικές επιλογές για την βιώσιμη ανάκαμψη του ελληνικού τουρισμού²¹

Εκτός από τα μέτρα άμεσης στήριξης επιχειρήσεων και εργαζομένων, μέσω της εν λόγω προτεραιότητας θα επιδιωχθεί η στήριξη της λειτουργίας των πληττόμενων επιχειρήσεων υπό το καθεστώς της πανδημίας της νόσου COVID-19 και ειδικότερα η διευκόλυνση της λειτουργίας τους στις νέες συνθήκες μέσα από δράσεις στήριξης και προσαρμογής για τα κατά τεκμήριο κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζονται (π.χ. ενίσχυση βαθμού ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας, καθώς και του ψηφιακού μετασχηματισμού, ενίσχυση λειτουργίας σε εξωτερικούς νόμιμα χρησιμοποιούμενους χώρους, κ.λπ.).

1.3.3. Προτεραιότητα 3: Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού

Κατά την τελευταία δεκαετία, οι τάσεις στην τεχνολογία, την ψηφιοποίηση, την κλιματική αλλαγή, και την παγκοσμιοποίηση έχουν αναδειχθεί ως κινητήρια δύναμη της αλλαγής στις κοινωνίες και τις οικονομίες της Ε.Ε.. Συγχρόνως, η Ε.Ε. συναινεί σχετικά με την ανάγκη για μια μετατόπιση παραδείγματος προς την ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου και την διά βίου μάθηση, συμπεριλαμβανομένων πιο ευέλικτων οδών που συνδυάζουν την επίσημη με την άτυπη μάθηση, τις τεχνικές με τις ήπιες δεξιότητες (hard / soft skills).

²¹ Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Κυβέρνησης, ΕΣΚΥΠ, Ιανουάριος 2021

Στόχος της παρούσας Προτεραιότητας είναι να ενισχυθεί έτι περαιτέρω ο ρόλος του ανθρώπινου κεφαλαίου και οι κοινωνικές επενδύσεις που σχετίζονται με τη μετάβαση αποσκοπώντας στην επίλυση προβλημάτων οικονομικών ανισοτήτων και στην εξεύρεση ικανοποιητικών σχέσεων μεταξύ ανθρώπων και επαγγελματιών και περιέχει την ικανοποίηση πολλαπλών σκοπών, οι οποίοι προέρχονται από τους εθνικούς οικονομικούς σκοπούς (οικονομική ανάπτυξη, πλήρης απασχόληση, κοινωνική ισότητα, κ.α.).

Η ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλή συμμετοχή. Περιθώρια για παρεμβάσεις υπάρχουν και ως προς τα δύο αυτά ζητήματα μέσω (α) βελτίωσης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού (απασχολούμενων και ανέργων) και (β) αύξησης του ποσοστού συμμετοχής εκείνων των ομάδων του πληθυσμού που υπο-εκπροσωπούνται (γυναίκες, νέοι και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας).

Η εν λόγω Προτεραιότητα βασίζεται, περισσότερο στην προσέγγιση της ανθρώπινης ανάπτυξης και προϋποθέτει την εκπλήρωση δύο (2) πυλώνων ανάπτυξης:

1.3.3.1. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης

Οι μικρές επιχειρήσεις και οι άνδρες και οι γυναίκες που τις ξεκινούν αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας της ΕΕ και της Ελλάδας, συμβάλλοντας σημαντικά στη δημιουργία πλούτου και στην απασχόληση. Η επιχειρηματικότητα μπορεί επίσης να αποδώσει την ανεξαρτησία και την αυτοπεποίθηση σε όσους αντιμετωπίζουν την πρόκληση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Η υποστήριξη της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας αποτελεί προτεραιότητα του ΕΠΑνΕΚ, ιδίως η παροχή βοήθειας και καθοδήγησης σε πιθανούς επιχειρηματίες.

Οι παρεμβάσεις θα εστιάσουν σε ευέλικτη ανάπτυξη της αυτοαπασχόλησης και μικρής κλίμακας επιχειρηματικότητας με ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και μορφών οργάνωσης του επιχειρείν, όπως και δυναμικής προσαρμογής αυτοαπασχολούμενων και εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις στις εκάστοτε σημαντικότερες δεξιότητες της αγοράς εργασίας. Για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης, το ΕΠΑνΕΚ επικεντρώνει τις προσπάθειές του στα εξής:

- νεοσύστατες επιχειρήσεις
- μικροχρηματοδότηση

και επιδιώκει τόσο την αύξηση της γνώσης σχετικά με την επιχειρηματικότητα και την αυτοαπασχόληση όσο και την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας οικονομικά .

1.3.3.2. Προσαρμογή Εργαζομένων, Επιχειρήσεων και Επιχειρηματιών στις νέες συνθήκες

Δεδομένου ότι η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και της Ελλάδας θα παραμείνει βασισμένη σε υπηρεσίες υψηλής έντασης γνώσης, θα αυξηθεί η ζήτηση για εργαζομένους και επιχειρηματίες με ένα σύνολο δεξιοτήτων που ταιριάζει στις ανάγκες των μελλοντικών συνθηκών. Αυτό υποδηλώνει την ανάγκη για περισσότερη και καλύτερη επαγγελματική κατάρτιση. Οι δεξιότητες με υψηλή ζήτηση πιθανότατα θα βρεθούν σε αρκετούς τομείς που υποστηρίζουν την εφαρμογή νέων τεχνολογιών όπως η πληροφορική, η μηχανική, η ρομποτική ή η ιατρική τεχνολογία και η αγροδιατροφή.

Στο πλαίσιο αυτό μέσω του ΕΠΑνΕΚ θα προωθηθούν οι μηχανισμοί υποστήριξης των ΜμΕ για τον ορισμό και την κάλυψη των αναγκών βελτίωσης των δεξιοτήτων στο εσωτερικό τους, την αξιοποίηση της διασύνδεσης μεταξύ αγοράς εργασίας και φορέων εκπαίδευσης-κατάρτισης καθώς και η δημιουργία κοινών δικτύων κατάρτισης επιχειρήσεων για την κάλυψη των εξειδικευμένων αναγκών τους σε κλαδικό επίπεδο.

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

Η πρόσφατη εμπειρία της πανδημίας COVID-19 καθιστά τις μεταρρυθμίσεις περισσότερο αναγκαίες, καθώς αναμένεται επιτάχυνση του ρυθμού αυτοματοποίησης της οικονομίας που προϋποθέτει την επανακατάρτιση του εργατικού δυναμικού σε, μεταξύ άλλων, ψηφιακές δεξιότητες καθώς και την ευκολότερη μετακίνηση των απασχολούμενων μεταξύ κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

Για το στόχο για την απασχόληση και την ανάπτυξη:

Πίνακας 1		
Στόχος πολιτικής	Ειδικός στόχος ή ειδική προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση (συνοπτικά)
ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού	(i) ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	<p>Η ιδιαίτερη οικονομική δομή της χώρας, που συνδυάζει επικέντρωση σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας με πολύ μεγάλο ποσοστό απασχόλησης σε μικρά επιχειρηματικά σχήματα δυσχεραίνει σημαντικά τη μετάβαση στο πρότυπο της Οικονομίας της Γνώσης.</p> <p>Το περιορισμένο ενδιαφέρον των επιχειρήσεων για ανταγωνιστικά με όρους ποιότητας καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες είναι από τις βασικές αιτίες που το δημόσιο σύστημα Έρευνας και Καινοτομίας καθοδηγείται κυρίως από προτεραιότητες και ευκαιρίες της δημόσιας χρηματοδότησης σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο και όχι από τη ζήτηση για επίλυση συγκεκριμένων οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων.</p> <p>Οι δομές μεταφοράς τεχνολογίας στους Δημόσιους Οργανισμούς Έρευνας δεν αναπτύχθηκαν στη βάση ενός μακρόπνοου σχεδιασμού και μιας λογικής δημιουργίας εσόδων και βιωσιμότητας, ενώ η απουσία πρωτοβουλίας από τη βιομηχανία είχε σαν αποτέλεσμα να μην αναπτυχθούν / ευδοκμήσουν δομές όπως τα Κέντρα Ικανοτήτων.</p> <p>Η ως εκ των παραπάνω περιορισμένη συνεργασία των δημοσίων φορέων έρευνας με τον ιδιωτικό τομέα οδηγεί σε περιορισμένες εκροές καινοτομίας, όπως ευρεσιτεχνίες που συνεισφέρουν στη δημιουργία / ανακάλυψη τεχνικών λύσεων σε προβλήματα που να μπορούν λάβουν τη μορφή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.</p> <p>Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η Ελλάδα να υστερεί σε βασικούς δείκτες που μετρούν τη συνεισφορά της καινοτομίας στις οικονομικές επιδόσεις, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι εξαγωγές (α) προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας και (β) υπηρεσιών υψηλής έντασης γνώσης, που οι επιδόσεις της Ελλάδας αξιολογούνται αντίστοιχα στο 8.3% και 69.4% του Ευρωπαϊκού μέσου όρου (European Commission Innovation Scoreboard 2019) • Η ικανότητα για καινοτομία και η επιχειρηματική επιτήδευση (business sophistication), όπου η Ελλάδα κατατάσσεται αντίστοιχα στην 75η και 73η θέση ανάμεσα στις 137 χώρες που εξετάζονται στο πλαίσιο του Global Competitiveness Index (World Economic Forum 2019) • Η εν γένει τεχνολογική ετοιμότητα και ειδικότερα η ικανότητα των επιχειρήσεων να απορροφούν τις τεχνολογικές εξελίξεις, όπου η Ελλάδα κατατάσσεται αντίστοιχα στην 50η και 75η θέση ανάμεσα στις 137 χώρες που εξετάζονται στο πλαίσιο του Global Competitiveness Index (World Economic Forum 2019)

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

		<p>Ο Ειδικός Στόχος αναμένεται να ενισχύσει δραστικά το οικοσύστημα Έρευνας & Καινοτομίας, αναπτύσσοντας αποτελεσματικούς μηχανισμούς δημιουργίας και διάχυσης της καινοτομίας με τη σύμπραξη ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων και τη συστηματική προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας.</p>
<p>ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού</p>	<p>(ii) εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις</p>	<p>Στο κρίσιμο θέμα της Ψηφιακής Οικονομίας, η Ελλάδα παρουσιάζει σχετική πρόοδο αναφορικά με τη διαδικτυακή παρουσία των ΜμΕ που οφείλεται στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης εφαρμογών σε φορητές συσκευές, καθώς και την ασφάλεια διαδικτυακών τόπων και συστημάτων. Παράλληλα, στο τμήμα των υποδομών, οι επιχειρήσεις έχουν ήδη μεταφέρει μέρος των πληροφοριακών τους υποδομών σε υπηρεσίες νέφους υπολογιστών και αυξάνεται η προτίμηση σε πρότυπα λειτουργίας επιχειρησιακών πληροφοριακών συστημάτων που παρέχονται ως υπηρεσία.</p> <p>Όμως, σύμφωνα με τον δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI), η Ελλάδα κατατάσσεται 27η από τα 28 Κ-Μ ενώ ειδικά σε ό,τι αφορά στην ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στο σύνολο της οικονομίας της, η Ελλάδα κατατάσσεται 24η θέση για το 2020. Η μεγάλη πρόκληση, κυρίως για τις ΜμΕ, ανεξαρτήτως τομέα είναι η υστέρηση και ως εκ τούτου η ανάγκη εξειδικευμένης υποστήριξης σε δράσεις αυτοματοποίησης παραγωγής, και χρήσης τεχνολογιών Βιομηχανίας 4.0, όπως Big data analytics, Internet of Things, Simulation and modelling, Cybersecurity, και προγνωστική συντήρηση.</p> <p>Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της οικονομίας αποτελεί μείζονα πρόκληση για την Ελλάδα. Η πανδημία COVID-19 κατέστησε την ανάγκη του μετασχηματισμού αυτού άμεση και επιτακτική, ιδιαίτερα στον τουρισμό και το εμπόριο που επλήγησαν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από άλλους τομείς.</p> <p>Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020 – 2025, μετά από εκτενή δημόσια διαβούλευση, καταγράφει τις απαραίτητες παρεμβάσεις για την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας σε όλους τους τομείς της οικονομίας και αποτυπώνει τη στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Ορίζονται ως βασικές προτεραιότητες: α) η παροχή ψηφιακών υπηρεσιών με έμφαση στον πολίτη και την επιχειρηματικότητα, β) η ενίσχυση της ψηφιακής καινοτομίας, γ) ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, δ) η απελευθέρωση της παραγωγικής αξίας των δεδομένων και ε) η ένταξη των νέων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται ένα σύνολο οριζόντιων παρεμβάσεων για τη δημιουργία ευνοϊκού ψηφιακού περιβάλλοντος και αντίστοιχου νομοθετικού πλαισίου, εντός του οποίου οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούν να επιταχύνουν τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό, αλλά και να αξιολογηθούν στο βαθμό που το έχουν επιτύχει. Ο Ειδικός Στόχος αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην υλοποίηση της παραπάνω στρατηγικής, που θα επιτρέψει στη χώρα να προσεγγίσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στις τιμές των δεικτών DESI.</p>
<p>ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της</p>	<p>(iii) ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας</p>	<p>ΑΠ1</p> <p>Οι ΜμΕ αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων της χώρας και το βασικό δημιουργό θέσεων</p>

<p>προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού</p>	<p>των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων</p>	<p>απασχόλησης. Πολλές, όμως από αυτές, είναι οικογενειακές που σημαίνει ότι υπάρχουν αρκετές πιθανότητες να στερούνται εμπειρίας σε θέματα σύγχρονης διοίκησης και μακροχρόνιου στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού, όπως και αντίληψης των νέων απαιτήσεων που διαμορφώνονται σε επίπεδο επιχειρηματικών προτύπων και τεχνολογικών τάσεων στο διεθνή ανταγωνισμό.</p> <p>Βασικά εμπόδια που προκύπτουν για τη βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων αποτελούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο μικρός βαθμός συνεργασίας μεταξύ των μικρών επιχειρήσεων με αυτές μεσαίου και μεγάλου μεγέθους, που εμποδίζει την ανάπτυξη δικτύων επιχειρήσεων που έχουν συμπληρωματικές δραστηριότητες ή/και δυνατότητες από κοινού ανάπτυξης νέων εγχωρίων και διεθνών αγορών • Η χαμηλή εξωστρέφεια του μεγαλύτερου μεριδίου των μικρών ελληνικών επιχειρήσεων • Η περιορισμένη εγχώρια παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας • Η περιορισμένη χρήση / αναποτελεσματικότητα των μηχανισμών/υπηρεσιών στήριξης της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων • Η ανάγκη βελτίωσης της εικόνας και διασφάλισης της ποιότητας των προϊόντων των ελληνικών επιχειρήσεων <p>ΑΠ2</p> <p>Οι επιπτώσεις της πανδημίας καθιστούν επιτακτική την ενίσχυση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση για την άρση νέων εμποδίων στην επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία, συνεισφέροντας στην απασχόληση σε οικονομικούς κλάδους που έχουν πληγεί σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό. Σε ορισμένους κρίσιμους για την Ελληνική Οικονομία τομείς όπου οι επιπτώσεις της πανδημίας φαίνεται να έχουν πολύ πιο μακροχρόνιο ορίζοντα, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο και οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες θα χρειαστεί να δοθούν ευκαιρίες για την ανάπτυξη / υιοθέτηση νέων παραγωγικών και επιχειρηματικών προτύπων που να επιτρέψουν την επάνοδο στις διεθνείς αγορές.</p>
<p>ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού</p>	<p>(iv) ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα</p>	<p>Οι στόχοι για την αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία σύμφωνα με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, καθώς και την ψηφιακή και πράσινη μετάβαση απαιτούν ανθρώπινο δυναμικό με τις κατάλληλες δεξιότητες.</p> <p>Η σημασία του Ειδικού Στόχου ενισχύεται λαμβάνοντας υπόψη την έμφαση του Ελληνικού παραγωγικού μοντέλου σε προϊόντα και υπηρεσίες χαμηλής προστιθέμενης αξίας που δεν ευνοεί τη δημιουργία ποιοτικών, παραγωγικών και καλά αμειβομένων θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης. Αποτέλεσμα αυτού του φαινομένου είναι η σημαντική μείωση των επαγγελματιών υψηλών δεξιοτήτων στη συνολική απασχόληση που παρατηρήθηκε κατά την περίοδο 2008 έως 2018.</p> <p>Η Ελλάδα βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά το επίπεδο ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που αποτελεί ένδειξη ύπαρξης μιας επαρκώς</p>

		<p>καταρτισμένης και ειδικευμένης επαγγελματικής βάσης. Όμως, η συγκριτική αξιολόγηση σε παγκόσμια κλίμακα που διενεργείται στο πλαίσιο του World Economic Forum (Έκθεση για το 2019) αναδεικνύει θέματα.</p> <p>Συγκεκριμένα, σε σύνολο 141 χωρών η Ελλάδα βρίσκεται στην 47η θέση ως προς το σύνολο των δεξιοτήτων των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, έχει, όμως, πολύ χαμηλότερες κατατάξεις στα κριτήρια ποιότητα επαγγελματικής εκπαίδευσης (109η θέση), αποδοχές και αποδοτικότητα (109η θέση), και ευκολία ανεύρεσης εξειδικευμένου δυναμικού (64η θέση).</p> <p>Η 4η βιομηχανική επανάσταση συνοδεύεται από νέες προκλήσεις για τις δεξιότητες της παραγωγικής βάσης, οι οποίες αν δεν αξιοποιηθούν έγκαιρα θα έχουν άμεσες συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.</p> <p>Μέσω του Ειδικού Στόχου αναμένεται να καλυφθούν οι υφιστάμενες και νέες ανάγκες σε δεξιότητες στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού.</p>
<p>ΣΠ4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<p>(I) βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων και των μακροχρόνια ανέργων και των ανενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας</p>	<p>Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, η Ελλάδα παραμένει η χώρα το υψηλότερο, μακράν, ποσοστό ανεργίας.</p> <p>Το πρόβλημα με τη χαμηλή συμμετοχή στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα εντοπίζεται κατά βάση στη χαμηλή συμμετοχή των γυναικών και των νέων.</p> <p>Οι ΜμΕ διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην ελληνική εμπορική μη χρηματοπιστωτική οικονομία, αφού παράγουν το 63,6% της προστιθέμενης αξίας και το 85,2% της απασχόλησης, υπερβαίνοντας και στους δύο αυτούς τομείς τον ευρωπαϊκό μέσον όρο (56,8% και 66,4% αντίστοιχα)²².</p> <p>Ιδιαίτερη σημασία για την ελληνική οικονομία, ειδικότερα στον τομέα της απασχόλησης, παρουσιάζουν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (micro), οι οποίες αποτελούν άλλωστε και τον κύριο κορμό της οικονομίας τη χώρας.</p> <p>Πιο συγκεκριμένα, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα παρέχουν σχεδόν 6 στις 10 θέσεις εργασίας, υπερβαίνοντας τον μέσον όρο των 3 στις 10 θέσεις εργασίας σε επίπεδο ΕΕ, έχοντας αυξήσει το ποσοστό απασχόλησής τους κατά 18,2%.</p> <p>Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης (ΕΣΑ), αναγνωρίζει την επιχειρηματικότητα και την αυτοαπασχόληση ως κύριους παράγοντες για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης καθώς συμβάλλουν στη δημιουργία απασχόλησης, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στη δημιουργία ευκαιριών για τους ανέργους και τα μειονεκτούντα άτομα ώστε να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και την οικονομία.</p> <p>Στην κατεύθυνση αυτή δικαίως η αυτοαπασχόληση επισημαίνεται ως σημαντικός ρυθμιστικός παράγοντας, καθώς αποτελεί μία πραγματικότητα στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα που δείχνει ιδιαίτερα ανθεκτική στο πέρασμα του χρόνου.</p>

²² European Commission (2018), SBA Fact Sheet Greece

<p>ΣΠ4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<p>(IIIβ²³) Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία</p>	<p>Μαζί με τις τεχνολογικές αλλαγές της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης που δημιουργούν νέα δυναμική στην οικονομία και νέες ευκαιρίες απασχόλησης, δημιουργούνται και νέες συνθήκες και απαιτήσεις στην αγορά εργασίας, κυρίως ζήτηση για νέες γνώσεις και σύγχρονες, νέου τύπου, δεξιότητες και επαγγέλματα.</p> <p>Στο πλαίσιο της αύξησης του προσδόκιμου ζωής και των μεταρρυθμίσεων για την οικονομική βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων, η επαγγελματική ζωή παρατείνεται και δημιουργούνται ανάγκες επικαιροποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων.</p> <p>Τα νέα μοντέλα οργάνωσης της εργασίας διαφέρουν από την τυπική μόνιμη, πλήρη και εξαρτημένη απασχόληση η οποία αποτελούσε αναφορά για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης μέχρι σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό για παράδειγμα, η τεχνητή νοημοσύνη περιορίζει ή και καταργεί επαναλαμβανόμενες εργασίες, ενώ δημιουργούνται απαιτήσεις ως προς τις ικανότητες αυτόνομης εργασίας, πρωτοβουλίας, επίλυσης προβλημάτων, ομαδικότητας, επικοινωνίας, ευελιξίας, κριτικής ικανότητας. Αυτές οι, ως επί τω πλείστον «οριζόντιες» δεξιότητες συμπληρώνονται και από τεχνικές, και κυρίως ψηφιακές, δεξιότητες.</p> <p>Η χαμηλή συμμετοχή του εργατικού δυναμικού σε προγράμματα κατάρτισης συμβάλλει στην αναντιστοιχία δεξιοτήτων επιδρώντας στην προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων,</p> <p>Συμφωνα με στοιχεία της Eurostat (2015), η Ελλάδα έχει εξαιρετικά δυσμενείς επιδόσεις, το χαμηλότερο ποσοστό στην Ε.Ε., στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση με μόλις το 21,7% των επιχειρήσεων να παρέχουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους κατάρτιση. (ευρωπαϊκός μέσος όρος >72%)</p> <p>Η «σειριακή» λογική (πρώτα εκπαίδευση και μετά εργασία), των εκπαιδευτικών συστημάτων της προηγούμενης βιομηχανικής επανάστασης δεν μπορεί πλέον να υπηρετήσει τις ανάγκες εργαζομένων και επιχειρήσεων. Η ταχύτητα των τεχνολογικών αλλαγών και τρόπων εργασίας, απαξιώνει γρήγορα τις δεξιότητες και δημιουργεί την ανάγκη διαρκούς ανανέωσής τους.</p> <p>Η έως τώρα λειτουργία του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ) επιδεικνύει εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις.</p> <p>Τέλος, οι ψηφιακές δεξιότητες και εργασιακές ικανότητες αποτελούν τη νέα, οριζόντια, μεγάλη ανάγκη για τον παραγωγικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας. Παρόλα αυτά, εμπόδια στον δρόμο για την ψηφιοποίησή τους, συναντούν περισσότερες από έξι στις δέκα (62%) μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρώπη, ανάμεσα τους και οι ελληνικές.</p> <p>Σύμφωνα με το δείκτη DESI 2019, η Ελλάδα βρίσκεται μεταξύ των χωρών στις οποίες το ανθρώπινο δυναμικό υστερεί περισσότερο, τόσο σε δεξιότητες χρήσης του διαδικτύου όσο και προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες</p>
--	--	--

²³ Από Ειδικό Στόχο iii «προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, βελτίωση της ισορροπίας της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, περιλαμβανομένης της πρόσβασης στην παιδική φροντίδα, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία, προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση.»

* Ειδικές προτεραιότητες σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΚΤ+

Για το ΕΤΘΑ:

Πίνακας 1Α			
Στόχος πολιτικής	Προτεραιότητα	Ανάλυση SWOT (για κάθε προτεραιότητα)	Αιτιολόγηση (συνοπτικά)
		Πλεονεκτήματα [10 000 ανά προτεραιότητα]	[20 000 ανά προτεραιότητα]
		Αδυναμίες [10 000 ανά προτεραιότητα]	
		Ευκαιρίες [10 000 ανά προτεραιότητα]	
		Απειλές [10 000 ανά προτεραιότητα]	
		Προσδιορισμός των αναγκών με βάση την ανάλυση SWOT και λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που ορίζονται στο άρθρο 9 παράγραφος 6 του κανονισμού ΕΤΘΑ [10 000 ανά προτεραιότητα]	

2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 2 και παράγραφος 3 στοιχείο γ)

Πίνακας 1 Τ: Δομή προγράμματος*

ID	Τίτλος [300]	TB	Βάση υπολογισμού	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας που υποστηρίζεται	Ειδικός στόχος που έχει επιλεγεί
1α	Προτεραιότητα 1α	Όχι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	ΕΣ I
						ΕΣ II
						ΕΣ III
						ΕΣ IV
1β	Προτεραιότητα 1β	Όχι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	ΕΣ I
						ΕΣ II
						ΕΣ III
						ΕΣ IV
2α	Προτεραιότητα 2α	Όχι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	ΕΣ III

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

2β	Προτεραιότητα 2α	Όχι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες	ΕΣ III
3α	Προτεραιότητα 3α	Όχι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΚΤ*	Μετάβασης	ΕΣ I
						ΕΣ III (β)
						ΕΣ IV
3β	Προτεραιότητα 3β	Όχι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΚΤ*	Λιγότερο αναπτυγμένες	ΕΣ I
						ΕΣ III (β)
						ΕΣ IV
4α	Προτεραιότητα «Τεχνική βοήθεια»	Ναι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΤΠΑ	Βλ. § 2.Β	ΑΑ
4β	Προτεραιότητα «Τεχνική βοήθεια»	Ναι	επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες	ΕΚΤ*	Βλ. § 2.Β	ΑΑ

* Τα στοιχεία σ' αυτόν τον πίνακα θα χρησιμεύσουν ως τεχνικές πληροφορίες για την προσυμπλήρωση άλλων πεδίων και πινάκων στο υπόδειγμα σε ηλεκτρονική μορφή. Άνευ αντικειμένου για το ΕΤΘΑ.

* Περιλαμβάνει την κατανομή του ΤΔΜ και την πρόσθετη στήριξη που μεταφέρεται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+.

2.Α Προτεραιότητες εκτός της τεχνικής βοήθειας

2.Α.1 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ

☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά μια σχετική ειδική σύσταση ανά χώρα
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά την απασχόληση των νέων
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά καινοτόμες δράσεις
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τους πλέον άπορους του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο σημείο xi) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κανονισμού ΕΚΤ+**
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τους πλέον άπορους του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο σημείο x) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κανονισμού ΕΚΤ+ ²⁴

* Πίνακας που εφαρμόζεται στις προτεραιότητες του ΕΚΤ+

** Αν σημειωθεί, μεταβείτε στο τμήμα 2.Α.α2

2.Α.1.1. Ειδικός στόχος²⁵ - (i) Ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών

2.Α.1.1.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii) , iiiia), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Οι δράσεις θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη καινοτομίας, εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας με όρους προστιθέμενης αξίας των ελληνικών επιχειρήσεων και την αποτελεσματική διασύνδεση τους με το δημόσιο σύστημα Έρευνας και Καινοτομίας. **Οι τομείς ενίσχυσης επιλέγονται με βάση την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ).** Οι δράσεις θα συνεισφέρουν στον εθνικό στόχο για την σημαντική αύξηση της δαπάνης Έρευνας και Ανάπτυξης που για το 2030 τοποθετείται στο 1,81% του ΑΕΠ (έναντι 1,18% το 2018) με σημαντικό ποσοστό της αύξησης να προέρχεται από τις δαπάνες των επιχειρήσεων: 86% το 2030, έναντι 50% το 2018.

Ισχυρή προϋπόθεση για την ανάπτυξη και υλοποίηση της ΕΣΕΕ είναι η ενεργή συμμετοχή των επιχειρήσεων για τον εντοπισμό προτεραιοτήτων που ανταποκρίνονται στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και τις ανάγκες της διεθνούς αγοράς. Η δέσμευση των επιχειρήσεων είναι η επένδυση σε ΕΤΑΚ και η δημιουργία πυρήνων ζήτησης και εφαρμογής νέων τεχνολογιών, που θα αυξήσουν την καινοτομία σε προϊόντα και υπηρεσίες. Μέσω αυτών των επενδύσεων και του ηγετικού τους ρόλου, οι επιχειρήσεις θα ενισχύσουν αποφασιστικά την εξωστρέφεια, την ανταγωνιστικότητα και την διαφοροποίησή τους, με σημαντικό θετικό αντίκτυπο στο εμπορικό ισοζύγιο και το ΑΕΠ

Η ανάπτυξη συνεργασιών καινοτομίας στοχεύει στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για την ελληνική βιομηχανία, μέσα από Βιομηχανικά Οικοσυστήματα, κατά μήκος των τομεακών αλυσίδων αξίας. Στο πλαίσιο αυτό, η δέσμευση των ερευνητικών ιδρυμάτων και επιστημόνων θα πρέπει να είναι η συνεργασία τους σε διατομεακό επίπεδο και η συμβολή τους στην ανάπτυξη εφαρμόσιμων, βιομηχανικά εκμεταλλεύσιμων τεχνολογιών αιχμής που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων και θα ενισχύουν την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους.

²⁴ Στην περίπτωση που ληφθούν υπόψη οι πόροι του ειδικού στόχου στο σημείο (x) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Καν ΕΚΤ+ για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 4 του Καν ΕΚΤ+.

²⁵ Εκτός από έναν ειδικό στόχο που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο xi) του κανονισμού ΕΚΤ+.

Βασικό ζητούμενο είναι η ανάπτυξη μορφών ουσιαστικής συνεργασίας των επιχειρήσεων μεταξύ τους και με την ακαδημαϊκή κοινότητα, με στόχο τη δημιουργία κρίσιμης μάζας, που θα ενισχύει την τεχνολογική βάση και τη διεθνή παρουσία. Κύριος μοχλός είναι η από κοινού ερευνητική δραστηριότητα των επιχειρήσεων και της ακαδημαϊκής – ερευνητικής κοινότητας για την ανάπτυξη τεχνολογικών λύσεων που συνδέονται με συγκεκριμένες εφαρμογές και δημιουργούν σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Πέραν, όμως, των παραδοσιακών μορφών προγραμμάτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) που συμμετέχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, είναι εξίσου σημαντικό να αναπτυχθούν νέοι τρόποι συνεργασίας, που θα καθοδηγήσουν την κοινή προσπάθεια του εθνικού ερευνητικού συστήματος και των επιχειρήσεων στην έρευνα, παραγωγή και διάθεση σημαντικών καινοτομιών, όπως η ανάπτυξη οδικών χαρτών και ειδικών μηχανισμών / σχημάτων για την υλοποίηση μεσο-μακροπρόθεσμων προγραμμάτων για την αντιμετώπιση μεγάλων τεχνολογικών προκλήσεων. Θα πρέπει επίσης, να αξιοποιηθούν ευκαιρίες επένδυσης σε περιοχές υψηλής εξειδίκευσης, με στόχο να αναδειχθούν κέντρα τεχνολογίας διεθνούς εμβέλειας, που θα συνεισφέρουν με απτά αποτελέσματα στην ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Ένα βασικό κριτήριο για τη διαμόρφωση συνεργατικών σχημάτων ΕΤΑΚ είναι το δυναμικό απορρόφησης της καινοτομίας που παράγεται από τις πρωτοβουλίες και τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν. Προτείνονται, επομένως σαν κριτήρια επιλογής των προτάσεων χρηματοδότησης:

- ο βαθμός που οι φορείς εστιάζουν στη παραγωγή και χρήση καινοτομίας
- η διεθνής προοπτική των προτεινόμενων δράσεων
- η μεγαλύτερη συνάφεια του αντικείμενου της ερευνητικής δραστηριότητας με τη στρατηγική των επιχειρήσεων

Προβλέπονται, επίσης, πρωτοβουλίες που αντιμετωπίζουν συνολικά τις τεχνολογικές προκλήσεις που εμποδίζουν την ανάπτυξη (τμήματος) της παραγωγικής αλυσίδας ενός κλάδου. Οι πρωτοβουλίες αυτές θα σχεδιάζονται σε μεσο/μακροπρόθεσμο ορίζοντα, προσβλέποντας στην παραγωγή και διάθεση σημαντικών καινοτομιών. Αυτές οι δράσεις προϋποθέτουν την ανάπτυξη οδικού χάρτη και σχέδια μακροπρόθεσμης εκμετάλλευσης μετά τη λήξη της πρωτοβουλίας. Το ύψος της χρηματοδότησης καθορίζεται από τη σημαντική συνεισφορά πόρων του ιδιωτικού τομέα που αναλαμβάνει την κύρια ευθύνη καθοδήγησης.

Με αυτά τα δεδομένα, προβλέπονται οι παρακάτω κατηγορίες:

- Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας
- Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα
- Ερευνητικές υποδομές
- Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών
- Υποστήριξη RIS

1.1.1 Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας

Δράσεις για την προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Έρευνα και Καινοτομία που εμπίπτουν στις προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) και αποσκοπούν στην:

- 1.1.1.1 Παραγωγή νέων/ βελτιωμένων προϊόντων και διεργασιών σύμφωνα με την ΕΣΕΕ²⁶

²⁶ Συμπεριλαμβάνονται πρωτοβουλίες τύπου «Εθνικών Τεχνολογικών πρωτοβουλιών (Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα)» με στόχο άμεση εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων στην ανάπτυξη προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας

- 1.1.1.2 Ενίσχυση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την εκμετάλλευση της γνώσης που προκύπτει από την ερευνητική δραστηριότητα, προωθώντας την επιχειρηματικότητα των νέων επιστημόνων/ ερευνητών, καθώς και στην υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας σε διεθνείς αγορές ενδιαφέροντος, αντίστοιχη ενίσχυση θα χορηγείται για τους κατόχους βιομηχανικού σχεδίου. Περιλαμβάνεται η ενίσχυση επιχειρήσεων για δημιουργία ή αναβάθμιση ενδοεπιχειρησιακών δομών και συστημάτων E&A (π.χ. εργαστήρια δοκιμών), όπως και δομών και εργαστηρίων για δοκιμές εφαρμογών και συστημάτων (προσομοιώσεις, τεχνητή νοημοσύνη, Big Data Analytics, κτλ), με στόχο την ανάπτυξη τεχνολογίας Βιομηχανίας 4.0.
- 1.1.1.3 Ενίσχυση με κεφάλαιο σποράς επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, και επιχειρήσεις και η στήριξη έργων ίδρυσης και αρχικής ανάπτυξης επιχειρήσεων, με τη συνεργασία χρηματοδοτικών οργανισμών, όπως τράπεζες, επιχειρηματικά κεφάλαια και επιχειρηματικοί άγγελοι

1.1.2 Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί

Οι δράσεις προωθούν την ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης στους Θεματικούς Τομείς της ΕΣΣΕ:

- 1.1.2.1 Συνεργασίες επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς. Περιλαμβάνονται βραχυπρόθεσμες συνεργασίες επιχειρήσεων με εργαστήρια AEI και ερευνητικών φορέων: Οι ενισχύσεις μπορούν να έχουν τη μορφή ανάθεσης ερευνητικών, τεχνικών ή συμβουλευτικών εργασιών από επιχειρήσεις σε δημόσιους φορείς έρευνας καθώς και συμπράξεις επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο κοινοπραξιών μεσο- μακροπρόθεσμης διάρκειας: οι συμπράξεις δημιουργούνται για την επίτευξη συγκεκριμένων επιχειρηματικών στόχων/ αλυσίδων αξίας, προδιαγράφοντας τις αντίστοιχες δεσμεύσεις και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, προσυμφωνημένο οδικό χάρτη, μέσα και εργαλεία για την επίτευξη των στόχων της σύμπραξης, συμφωνία για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης, καθώς και αναγνώριση των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων. Σε αυτό το πλαίσιο, θα αναπτυχθούν εμβληματικά έργα βιομηχανικής ανάπτυξης με τη συμμετοχή μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων
- 1.1.2.2 Ανάπτυξη δομών σύνδεσης επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά/ερευνητικά κέντρα: Ενίσχυση υπαρχουσών ή νέων δομών μεταφοράς τεχνολογίας πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων για την εμπορική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και των νέων γνώσεων που παράγονται και διακινούνται απ' αυτά. Επιδιώκονται: η συνεχής ενημέρωση/παρακίνηση των ερευνητικών ομάδων και ο εντοπισμό της καταλληλότερης οδού αξιοποίησης, η προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και η αναβάθμιση του ρόλου του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και των ερευνητών στην παραγωγική διαδικασία
- 1.1.2.3 Ανάπτυξη Κέντρων Ικανότητας (Competence Centres) σε τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος με παράλληλη ενίσχυση των εργαστηριακών υποδομών καινοτομίας, που δημιουργούνται για την παροχή επιστημονικών και τεχνικών υπηρεσιών με όρους αγοράς και σύμφωνα με τις ανάγκες της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης. Τα Κέντρα οργανώνονται σαν συνεργασίες ΕΤΑΚ σε στρατηγικούς τομείς από εξειδικευμένες ομάδες επιχειρήσεων και ερευνητών και έχουν σαν στόχο την υποστήριξη βιομηχανικών δραστηριοτήτων υψηλής έντασης γνώσης. Η έμφαση είναι στην εξειδικευμένη γνώση που παράγεται, στη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας και στην ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν. Απαιτείται αρχική χρηματοδότηση για την ανάπτυξη/ενίσχυση κοινών υποδομών. Οι ανάγκες χρηματοδότησης μειώνονται στη συνέχεια, όσο τα έσοδα από υπηρεσίες αυξάνονται

- 1.1.2.4 Ενίσχυση της δημιουργίας και ανάπτυξης συστάδων καινοτομίας (innovation clusters). Η εξειδίκευση των παρεμβάσεων για την δημιουργία νέων / υποστήριξη υφιστάμενων clusters θα ευθυγραμμιστεί με τις κατευθύνσεις της ΕΣΕΕ. Βασικά κριτήρια για την χρηματοδότηση περιλαμβάνουν την προοπτική διεθνούς δραστηριοποίησης, την ύπαρξη υποδομών παραγωγής γνώσης και παροχής τεχνολογικών υπηρεσιών (πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα), την ύπαρξη μίας ή περισσότερων καλά προσδιορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, το ενδιαφέρον εμπλοκής πιο παραδοσιακών επιχειρήσεων, που θα αναλάβουν τη προώθηση νέων δραστηριοτήτων σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και οι ισχυρές διασυνδέσεις και δίκτυα συνεργασίας που αποτυπώνονται από κοινή έρευνα, ανταλλαγές προσωπικού, κοινές ευρεσιτεχνίες, αγορά εξοπλισμού και μηχανημάτων, σχέσεις πελάτη-προμηθευτή ή κανάλια άλλων μορφών)

1.1.3 Ερευνητικές υποδομές

Οι δράσεις αποσκοπούν στην ενίσχυση της συνεισφοράς υφιστάμενων και νέων ερευνητικών υποδομών στην υλοποίηση της ΕΣΕΕ:

- 1.1.3.1 Εκσυγχρονισμός / αναβάθμιση / προώθηση ερευνητικών υποδομών σε τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος και διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε αυτές

1.1.4 Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών

1.1.4.1 Στήριξη στην ανάπτυξη ελληνικών πρωτοβουλιών στο πρόγραμμα Horizon Europe/Widening Participation and Strengthening the European Research Area και συμμετοχή σε διεθνείς συνεργασίες συμπεριλαμβανομένων των European Partnerships, όπου απαιτείται συγχρηματοδότηση δράσεων ανάπτυξης ερευνητικών υποδομών από εθνικούς διαρθρωτικούς πόρους

1.1.5 Υποστήριξη ΕΣΕΕ

1.1.5.1 Μηχανισμός παρακολούθησης ΕΣΕΕ

Προβλέπεται μηχανισμός που θα παρακολουθεί και θα υποστηρίζει την αποτελεσματική υλοποίηση της ΕΣΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις των ερευνητικών και τεχνολογικών πολιτικών άλλων χωρών. Ο μηχανισμός θα συμβάλλει στην υποστήριξη της διαδικασίας αναθεώρησης της ΕΣΕΕ και ειδικότερα της Επιχειρηματικής ανακάλυψης και ανίχνευσης νέων τομέων και δραστηριοτήτων.

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

- Υφιστάμενες και νέες, καινοτόμες και νεοφυείς επιχειρήσεις για την υλοποίηση έργων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης επίδειξης μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή ερευνητικούς φορείς
- Πρωτοεμφανιζόμενοι ή έμπειροι επιχειρηματίες που ιδρύουν και αναπτύσσουν επιχειρήσεις έντασης γνώσης με διεθνή ορίζοντα παραγωγικής και εμπορικής δραστηριότητας
- Επιχειρηματικά σχήματα που αναλαμβάνουν να κατοχυρώσουν και να αξιοποιήσουν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας
- Συστάδες επιχειρηματικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων (clusters) που δημιουργούν νέες νησίδες εξειδίκευσης έντασης γνώσης για την ελληνική οικονομία, με παγκόσμια επιφάνεια

- Εταιρίες ειδικού σκοπού και με συγκεκριμένο αντικείμενο για τη διαχείριση και την εκμετάλλευση βιομηχανικής ιδιοκτησίας (π.χ. patent pooling)
- Ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς που έχουν στόχο να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων
- Συνεργατικοί σχηματισμοί επιχειρήσεων με ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα στους στρατηγικούς τομείς, στο πλαίσιο κοινοπραξιών με μεσο- και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ:

Δεν εφαρμόζεται

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ:

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο vi) του ΚΚΔ

Στο πλαίσιο κατεύθυνσης για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων για την καινοτομία. Η απόφαση θα βασισθεί σε εκ των προτέρων διερεύνηση του επιπέδου και του τύπου των επενδυτικών αναγκών. Η αξιολόγηση αυτή θα καταδείξει το χρηματοδοτικό μέσο που θα παρέχει στις επιχειρήσεις κεφάλαια συνεπένδυσης, δανειακά ή/και εγγυοδοτικά προϊόντα με ευνοϊκούς όρους.

Οι προτεινόμενες δράσεις του ειδικού στόχου (i) μπορούν να χρησιμοποιούν μεμονωμένα ή σε συνδυασμό τα παρακάτω χρηματοδοτικά εργαλεία:

- Δάνεια με ευνοϊκούς όρους (soft loans)
- Συνεπένδυση δημόσιου τομέα με ιδιωτικά επενδυτικά σχήματα
- Χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου (Equifund).

2.A.1.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών								
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
1	ΕΣ 1i ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 01	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)*	επ/σεις	89	888
			Μετάβασης			επ/σεις	36	363

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

προηγμένων τεχνολογιών	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 02	RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	επ/σεις	86	863
	Μετάβασης			επ/σεις	35	352
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 03	RCO03 - Επιχειρήσεις με υποστήριξη χρηματοδοτικών μέσων*	επ/σεις	3	26
	Μετάβασης			επ/σεις	1	10
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 05	RCO05 - Υποστηριζόμενες νεοφυείς επιχειρήσεις*	επ/σεις	7	66
	Μετάβασης			επ/σεις	3	27
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 06	RCO06 - Ερευνητές που εργάζονται σε υποστηριζόμενες ερευνητικές εγκαταστάσεις	ΙΠΑ	100	1.003
	Μετάβασης			ΙΠΑ	41	410
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 07	RCO07 - Ερευνητικά ιδρύματα που συμμετέχουν σε κοινά ερευνητικά έργα	Ερε. Ιδρ.	3	26
	Μετάβασης			επ/σεις	1	10
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 08	RCO08 - Ονομαστική αξία εξοπλισμού έρευνας και καινοτομίας	ευρώ	6.361.812	63.618.124
	Μετάβασης			επ/σεις	2.597.688	25.976.876
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 10	RCO10 - Επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	επ/σεις	56	562
	Μετάβασης			επ/σεις	23	230

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης ή αναφοράς	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)	Πηγή ή δεδομένων [200]	Παρατηρήσεις [200]
1	ΕΣ 1i ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR 01	RCR01 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*	ΙΠΑ	0	2021	83		
			Μετάβασης			ΙΠΑ	0	2021	34		

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

νων τεχνολο γιών	Λιγότερο Αναπτυγ μένες	RC R 10 2	RCR102 - Ερευνητικές θέσεις εργασίας που δημιουργήθ ηκαν στις υποστηριζό μενες οντότητες*	ΙΠΑ	0	2021	853		
	Μετάβαση			ΙΠΑ	0	2021	348		
	Λιγότερο Αναπτυγ μένες	RC R 02	RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσ εις, χρηματοδοτι κά μέσα)*	ευρώ	0	2021	115.158.070		
	Μετάβαση			επ/σεις	0	2021	47.021.930		
	Λιγότερο Αναπτυγ μένες	RC R 03	RCR03 - MME που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών *	επ/σεις	0	2021	671		
	Μετάβαση			επ/σεις	0	2021	274		
	Λιγότερο Αναπτυγ μένες	RC R 04	RCR04 - MME που εισάγουν καινοτομίες μάρκετινγκ ή οργάνωσης*	επ/σεις	0	2021	32		
	Μετάβαση			επ/σεις	0	2021	13		
	Λιγότερο Αναπτυγ μένες	RC R 05	RCR05 - MME που καινοτομούν σε ενδοεπιχειρ ησιακό επίπεδο*	επ/σεις	0	2021	73		
	Μετάβαση			επ/σεις	0	2021	30		
Λιγότερο Αναπτυγ μένες	RC R 06	RCR06 - Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνία ς που υποβλήθηκα ν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων ευρεσιτεχνί ας*	Αιτήσεις	0	2021	185			

			Μετάβαση		Αιτήσεις	0	2021	76		
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR08	RCR08 - Συνδημοσιεύσεις από υποστηριζόμενα έργα ιδιωτικού και δημόσιου τομέα	Δημοσιεύσεις	0	2021	2.150	
			Μετάβαση		Δημοσιεύσεις	0	2021	878		

2.A.1.2. Ειδικός στόχος - (ii) Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις

2.A.1.2.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii) , iiiα), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Κεντρική επιδίωξη των δράσεων είναι η υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού των Ελληνικών επιχειρήσεων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να παραμείνουν ανταγωνιστικές στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται από την 4η βιομηχανική επανάσταση.

Ο επιτυχημένος ψηφιακός μετασχηματισμός μιας επιχείρησης υπερβαίνει τα στενά φυσικά όρια του χώρου δραστηριοποίησης – παραγωγής της και επεκτείνεται σε όλο το εύρος της αλυσίδας αξίας. Σε αυτό το νέο πλαίσιο, η επιχειρηματική δραστηριότητα αξιοποιεί καινοτόμες τεχνολογίες, όπως τεχνητή νοημοσύνη, αυτόνομα «έξυπνα» ρομπότ, ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων, επαυξημένη και εικονική πραγματικότητα, IoT, ή/και 3D Printing. Διασφαλίζοντας τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων, είναι εφικτή η άμεση και ταυτόχρονη διάθεση της πληροφορίας σε όλα τα σημεία της παραγωγής και της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Ουσιαστικά, ο ψηφιακός μετασχηματισμός δημιουργεί ένα ευέλικτο σύστημα που μπορεί να αυτοβελτιστοποιεί την απόδοσή του εντός του ευρύτερου δικτύου της ψηφιακής εφοδιαστικής αλυσίδας, να προσαρμόζεται σε νέες συνθήκες σε πραγματικό ή σχεδόν πραγματικό χρόνο και να εκτελεί αυτόνομα αποφάσεις και ολόκληρες διαδικασίες παραγωγής. Η επιχείρηση έχει πλέον τη δυνατότητα να είναι συνεχώς διασυνδεδεμένη με προμηθευτές, πελάτες και συνεργάτες, και να ανταλλάσσει μαζί τους, και σε πολλές περιπτώσεις σε πραγματικό χρόνο, δεδομένα προμηθειών, παραγγελιών, όπως και άλλων επιχειρηματικών διεργασιών. Με όρους μεταποίησης, δημιουργείται ένα «έξυπνο» εργοστάσιο (smart factory), που επιταχύνει τη δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας.

Με βάση τα σημερινά δεδομένα, οι ελληνικές επιχειρήσεις καλούνται να υλοποιήσουν με ταχείς ρυθμούς ένα ευρύ σύνολο ενεργειών για την ψηφιακή τους μετάβαση. Η πρόκληση είναι μεγάλη, ιδίως για τον μεγάλο αριθμό των ΜΜΕ, που υπολείπονται σε ενέργειες ψηφιοποίησης. Για αυτό το σκοπό, απαιτείται πρόσβαση σε πόρους που θα επιτρέψουν την υλοποίηση επιχειρησιακών προτύπων που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον της διεθνούς και της εγχώριας αγοράς. Σε αυτή την προσπάθεια, οι Ελληνικές επιχειρήσεις θα βρεθούν αντιμέτωπες με τους διεθνείς επιχειρηματικούς κολοσσούς, που έχουν ήδη το

προβάδισμα σε ό,τι αφορά στην πρόσβαση σε ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης καθώς και σε τεχνολογίες και λύσεις που μπορούν να αντλήσουν από το διεθνές περιβάλλον δραστηριοποίησής τους, ενώ σε πολλές περιπτώσεις βρίσκονται σε ιδιαίτερα προνομιακή θέση λόγω της άμεσης πρόσβασής τους σε προσωπικές συσκευές και εφαρμογές που χρησιμοποιούνται από εκατοντάδες χιλιάδες χρήστες παρέχοντας πολύτιμα δεδομένα που οδηγούν στην περαιτέρω ενδυνάμωσή τους.

Ο διεθνής ανταγωνισμός θα είναι ιδιαίτερα οξύς για τις ελληνικές επιχειρήσεις που δημιουργούν καινοτόμα προϊόντα. Αυτές χρειάζεται να ενισχυθούν μέσα από την πρόσβαση και αφομοίωση εξειδικευμένης τεχνογνωσίας που χαρακτηρίζει τη «Βιομηχανία 4.0» σε θέματα αυτοματοποίησης και ανταλλαγής δεδομένων στις τεχνολογίες παραγωγής.

Η ανάπτυξη νέας γνώσης θα αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης μιας νέας ομάδας καινοτόμων επιχειρήσεων που θα συνεισφέρει στον ταχύτερο ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων πέραν των κλασικών διαδικτυακών δραστηριοτήτων. Οι συνεργασίες που αναμένεται να αναπτυχθούν θα δημιουργήσουν νέα οικοσυστήματα που, σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία μπορούν να οργανωθούν γύρω από εξειδικευμένα τεχνολογικά πάρκα / θερμοκοιτίδες, ενισχύοντας τη πρόσβαση σε εξειδικευμένα εργαλεία χρηματοοικονομικής μηχανικής. Ευνοϊκές προϋποθέσεις για αυτές τις ενέργειες αναμένεται να δημιουργήσουν πρωτοβουλίες που προβλέπονται στην εθνική πολιτική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020 – 2025):

- Το εθνικό δίκτυο κόμβων ψηφιακής καινοτομίας (Digital Innovation Hubs - DIHs), σε εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική. Το δίκτυο θα αναπτυχθεί μέσα από τη συνεργασία των κύριων εμπλεκόμενων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, περιλαμβάνοντας αρμόδια υπουργεία, επιμελητήρια, κοινωνικούς εταίρους, συλλογικά όργανα, ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, καθώς και μεγάλες επιχειρήσεις. Θα καλύπτει θέματα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών αιχμής και θέματα υιοθέτησης Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών στην οργάνωση και λειτουργία των επιχειρήσεων) και, αποτελώντας τον κύριο μοχλό του ψηφιακού μετασχηματισμού τους.
- Ο κεντρικός μηχανισμός υποστήριξης της Ψηφιακής Καινοτομίας, που θα συντονίσει κεντρικά τις δράσεις υποστήριξης της ψηφιακής καινοτομίας, παρέχοντας κατευθύνσεις σε όλους τους φορείς που συμμετέχουν στον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων, αποτελώντας το κέντρο αναφοράς του δικτύου των κόμβων ψηφιακής καινοτομίας
- Η αξιοποίηση των δεδομένων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επιχειρηματικών μοντέλων και αγορών. Ακολουθώντας την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα ανοιχτά δεδομένα (Open data Directive) θα αναπτυχθούν πρωτοβουλίες για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα, που περιλαμβάνουν τα γεωχωρικά δεδομένα (παρατηρήσεις της γης και του περιβάλλοντος), τα μετεωρολογικά δεδομένα, τα δεδομένα που αφορούν σε εταιρείες και ιδιοκτήτες, και δεδομένα μεταφορών

Σε αυτό το πλαίσιο, οι δράσεις του Ειδικού Στόχου αποσκοπούν στην ενεργοποίηση τόσο της ζήτησης, όσο και της προσφοράς ψηφιακών υπηρεσιών, εφαρμογών και ολοκληρωμένων ψηφιακών λύσεων που υποστηρίζονται από την απαραίτητη τεχνολογική υποδομή και κατάλληλα μέσα διάθεσης.

Προβλέπονται, επομένως οι παρακάτω βασικές κατηγορίες:

- Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες
- Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας

1.2.1 Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες

Η χαμηλή, σε ένταση και ποιότητα, διαδικτυακή παρουσία των επιχειρήσεων ορισμένων τομέων της Ελληνικής οικονομίας δίνει χώρο στην κυριαρχική παρουσία και ανάπτυξη των ανταγωνιστικών διεθνών διαδικτυακών πλατφορμών για την προώθηση και την πώληση υπηρεσιών ή προϊόντων διασυννοριακά. Κρίνεται, επομένως, σκόπιμη η ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και τη διάδοσή τους σε επιχειρήσεις και παρόχους λύσεων, ώστε να βελτιωθεί σημαντικά το επίπεδο διαδικτυακής παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων, η αύξηση της εμπιστοσύνης στον ελληνικό τομέα διαδικτύου (.gr), καθώς και η αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Ενιαία Ψηφιακή Αγορά.

Οι δράσεις που σχεδιάζονται είναι:

- 1.2.1.1 Αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στις ΜμΕ και επέκταση και ολοκλήρωση του φάσματος της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών (B2B, B2C, C2C).
- 1.2.1.2 Τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους, περιλαμβάνοντας νέες μηχανολογικές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, λογισμικό και διασυνδέσεις

1.2.2 Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας

Στόχος είναι η στήριξη των επιχειρήσεων και ειδικότερα των νεοφυών επιχειρήσεων (start-ups) καινοτομίας, με ενισχύσεις που καθιστούν βιώσιμα τα επιχειρηματικά σχέδια ανάπτυξης και εμπορικής διάθεσης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, που αφορούν ή βασίζονται σε Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Συμπεριλαμβάνονται εφαρμογές που απευθύνονται σε σημαντικούς κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας, όπως ο τουρισμός, η εστίαση και το εμπόριο που επηρεάζονται σημαντικά από τις εξελίξεις στις ψηφιακές τεχνολογίες.

1.2.2.1 Επιχειρηματικά σχέδια ανάπτυξης και εμπορικής διάθεσης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, που αφορούν ή βασίζονται σε Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρηματικά σχέδια που βασίζονται στην αξιοποίηση δεδομένων (από ανοικτές βάσεις ή από αυτές που αναπτύσσονται με την ψηφιοποίηση εταιρικών αρχείων) και δημιουργούν παράλληλα επιχειρηματικά οικοσυστήματα και συνέργειες με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την παραγωγικότητα του συνόλου των επιχειρήσεων και της Οικονομίας.

Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που θα αναπτυχθούν μέσω των επενδυτικών σχεδίων μπορούν να απευθύνονται τόσο σε μεμονωμένους καταναλωτές, όσο και σε άλλες επιχειρήσεις. Μπορούν, επίσης, να αφορούν στο τελικό προϊόν/ υπηρεσία ή μέρος ενός πιο σύνθετου συστήματος.

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

- Επιχειρήσεις για την υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων για τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό
- Υφιστάμενες και νεοφυείς επιχειρήσεις που αναπτύσσουν καινοτόμες εφαρμογές για τον ψηφιακό μετασχηματισμό
- Επιχειρηματικά σχήματα και συνεργασίες που δημιουργούνται για την προώθηση καινοτόμων εφαρμογών για τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iiiia) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο vi) του ΚΚΔ

Δεν έχει προγραμματιστεί χρήση χρηματοδοτικών μέσων

2.A.1.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών								
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
1	ΕΣ1ii εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 01	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)*	επ/σεις	142	1.420
			Μετάβασης			επ/σεις	58	580
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 02	RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	επ/σεις	142	1.420
			Μετάβασης			επ/σεις	58	580
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 05	RCO05 - Υποστηριζόμενες νεοφυείς επιχειρήσεις*	επ/σεις	6	57
			Μετάβασης			επ/σεις	2	23
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 13	RCO13 - Ψηφιακές υπηρεσίες και προϊόντα που αναπτύσσονται για επιχειρήσεις	ευρώ	25.562.280	255.622.797
			Μετάβασης			ευρώ	10.437.720	104.377.203

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων											
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάση ή αναφοράς	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)	Πηγή δεδομένων [200]	Παρατηρήσεις [200]
1	ΕΣ1ii εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανάπτυγμένες	RCR02	RCR02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*	ευρώ		2021	127.811.399		
				Μετάβασης		ευρώ		2021	52.188.601		
				RCR13	RCR13 - Επιχειρήσεις υψηλής ψηφιακής έντασης*	επ/σεις		2021	1.278		
				Μετάβασης		επ/σεις		2021	522		

2.A.1.3. Ειδικός στόχος - (iii) Ενίσχυση της αιφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων

2.A.1.3.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii), iiiα), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Βασικοί στόχοι της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής είναι η αναβάθμιση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, η μεγέθυνση του τομέα της μεταποίησης, η διασύνδεσή με τις διεθνείς αγορές καθώς και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Επιδιώκεται να αυξηθούν οι συνολικές επενδύσεις και εξαγωγές ως ποσοστά του ΑΕΠ στο 24% και 68% μέχρι το 2030. από τις σημερινές τιμές που ανέρχονται στο 12% και 37%, αντίστοιχα.

Μέσα από τον Ειδικό Στόχο επιδιώκεται η συνεχής προσαρμογή των Ελληνικών επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες επιχειρηματικότητας, παραγωγής και ανταγωνιστικότητας που διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο. Θα αντιμετωπιστούν βασικά θέματα που εμποδίζουν την παραγωγικότητα και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, αφενός προωθώντας νέα

επιχειρηματικά και οργανωτικά πρότυπα και συνεργασίες που δημιουργούν κρίσιμα μεγάθη και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και αφετέρου αναπτύσσοντας μηχανισμούς που συντονίζουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές.

Θα υποστηριχθεί, επίσης, ο μετασχηματισμός των επιχειρήσεων προς περισσότερο βιώσιμα και αποδοτικά ως προς τους πόρους επιχειρηματικά μοντέλα, που αφενός συντελεί στην προστασία του περιβάλλοντος και δημιουργεί σημαντική εξοικονόμηση κόστους και αφετέρου, μπορεί να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και να εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και λόγω της θετικής εικόνας που προβάλλεται προς τους καταναλωτές. Οι πρωτοβουλίες θα σχεδιαστούν με έμφαση στην περιβαλλοντολογική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση αποτυπώνοντας συγκεκριμένους στόχους της βιωσιμότητας και του κοινωνικού αντίκτυπου (ESG: Environmental / Social / Governance) των επενδύσεων.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου, προβλέπονται οι παρακάτω κατηγορίες δράσεων:

- Επιχειρηματικότητα – Παραγωγικότητα
- Συνεργατικά σχήματα – Εξωστρέφεια
- Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ

1.3.1 Επιχειρηματικότητα – Παραγωγικότητα

Οι δράσεις εστιάζουν στην ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων με περιθώρια ανάπτυξης σε τομείς που εντοπίζονται ως προτεραιότητες μέσα από τις διαδικασίες της ΕΣΕΕ, ιδίως αυτές που συνδέονται με ευκαιρίες ανάπτυξης εξειδικευμένων αγορών (niche markets). Θα υποστηριχθούν πρωτοβουλίες που αναβαθμίζουν την παραγωγική δυνατότητα των επιχειρήσεων με έμφαση στη μεταποίηση, καθώς και αυτές που αφορούν στην αξιοποίηση καινοτομιών από υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι αναπτυξιακά σχέδια και έργα που προωθούν την πράσινη μετάβαση των επιχειρήσεων και αναπτύσσουν την κυκλική οικονομία, ιδίως σε τομείς που έχουν υψηλό περιβαλλοντολογικό αποτύπωμα.

Ειδικότερα, οι δράσεις που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο αυτής της κατηγορίας εστιάζουν στις παρακάτω κατευθύνσεις:

- 1.3.1.1 Στήριξη Παραγωγικών επενδύσεων με έμφαση στην καινοτομία, τεχνολογική προσαρμογή, τον ψηφιακό μετασχηματισμό (Industry 4.0) και τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα (πράσινος μετασχηματισμός των επιχειρήσεων)
- 1.3.1.2 Παροχή κινήτρων για α) την εφαρμογή συστημάτων και σημάτων ποιότητας, β) δράσεις δημιουργίας ενιαίου πλαισίου βιομηχανικών προτύπων και τυποποίησης με πιστοποίηση
- 1.3.1.3 Ανάπτυξη της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών και συμμετοχή των επιχειρήσεων σε διεθνείς αλυσίδες αξίας και B2B αγορές
- 1.3.1.4 Ενίσχυση της νέας / νεοφυούς επιχειρηματικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας
- 1.3.1.5 Αναβάθμιση και ποιοτικός εκσυγχρονισμός του τουριστικού προϊόντος μέσω ολοκληρωμένων επιχειρηματικών σχεδίων
- 1.3.1.6 Υποστήριξη της ανάπτυξης/υιοθέτησης καινοτομιών (συμπεριλαμβανομένων και μη τεχνολογικών καινοτομιών)
- 1.3.1.7 Υπηρεσίες στήριξης της επιχειρηματικότητας (μέσω θερμοκοιτίδων, μεντόρων, κοινωνικών εταιρών κ.λπ.) και δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος

1.3.2 Συνεργατικά σχήματα - Εξωστρέφεια

Βασική επιδίωξη είναι η αύξηση του μεγέθους των επιχειρηματικών σχημάτων που ενισχύει την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα. Οι δράσεις θα συμβάλουν στην ανάπτυξη επιχειρηματικών συνεργασιών με στόχο τη δημιουργία κρίσιμης μάζας, που θα ενισχύσει τη διεθνή παρουσία των επιχειρημάτων. Οι τομείς που θα ενισχυθούν θα συμβαδίζουν με τις προτεραιότητες της ΕΣΕΕ.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε συνεργασίες που παρουσιάζουν ολοκληρωμένα σχέδια εξαγωγικής δραστηριότητας καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών και δημιουργούν παράλληλα νέες θέσεις εργασίας. Θα προωθηθούν, επίσης, σχήματα συνεργασιών ανάμεσα σε νεοφυείς και καθιερωμένες επιχειρήσεις, που εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι οι νεοφυείς επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιούν τις νέες απαιτήσεις της αγοράς και να σχεδιάζουν νέα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, και ότι η συνεργασία μπορεί να διαχειριστεί την κλιμάκωση των απαιτούμενων εργασιών για μαζική παραγωγή και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι δράσεις περιλαμβάνουν:

- 1.3.2.1 Ενθάρρυνση cluster ή/και συνεργασιών MME μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας (διεθνοποίηση)

1.3.3 Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ

Οι δράσεις στοχεύουν στη δημιουργία ενός φιλικού οικοσυστήματος για τις επιχειρήσεις μέσω μηχανισμών και δομών που στηρίζουν την επιχειρηματική ανάπτυξη των ΜμΕ, και βελτιώνουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Στις πρωτοβουλίες συμμετέχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανόμενων των κοινωνικών εταίρων, επιμελητηρίων και επαγγελματικών ενώσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενίσχυση πρωτοβουλιών που συνοδεύονται από βιώσιμα σχέδια μεσο-μακροπρόθεσμης λειτουργίας και συστήματα ελέγχου και μέτρησης της απόδοσης /ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται.

Οι δράσεις περιλαμβάνουν:

- 1.3.3.1 Ανάπτυξη / Αναβάθμιση δομών / μηχανισμών στήριξης επιχειρηματικότητας, όπως και παροχής εργαστηριακών και άλλων υποδομών ποιότητας και διαχείρισης διανοητικής / βιομηχανικής ιδιοκτησίας και ενίσχυση της προσφοράς αντίστοιχων υπηρεσιών
- 1.3.3.2 Αναβάθμιση και αξιοποίηση υποδομών υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών και εγκαταλειμμένων βιομηχανικών κτηρίων
- 1.3.3.3 Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών μέσων

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

Θα υποστηριχθούν ώριμα σχέδια ανάπτυξης και υλοποίησης δράσεων από:

- Υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις
- Δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανόμενων των κοινωνικών εταίρων, επιμελητηρίων και επαγγελματικών ενώσεων

Θα δοθεί προτεραιότητα σε εξωστρεφείς τομείς όπου υπάρχει ευκαιρία αύξησης της παραγωγής σε κλίμακα/ μέγεθος μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών.

Επίσης, η επιλογή των δράσεων θα λαμβάνει υπόψη τα εξής χαρακτηριστικά:

- Οικονομική προοπτική/ ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των συνεργατικών / υποστηρικτικών σχημάτων
- Προσδοκώμενο αποτέλεσμα από την εξαγωγική δραστηριότητα

- Στόχευση σε εξειδικευμένες διεθνείς αγορές
- Καινοτομία / δημιουργικότητα σε διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά / υπηρεσίες

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο vi) του ΚΚΔ

Εξετάζεται η χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων στην ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων ΜΜΕ καθώς και μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης και επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Σε κάθε περίπτωση, θα λάβει χώρα εκ των προτέρων αξιολόγηση πριν αποφασιστεί η χρηματοδότηση δράσεων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων.

Στα εξεταζόμενα χρηματοδοτικά εργαλεία συμπεριλαμβάνονται τα επόμενα;

- Ανακυκλούμενη χρηματοδότηση:
 - ο Επιδοτούμενος δανεισμός κατά τον οποίο η ενισχυόμενη επιχείρηση λαμβάνει δάνειο, με την ενίσχυση να εξοφλεί μέρος του δανείου (κυρίως τους τόκους), εφόσον επιτυγχάνονται οι συμφωνημένοι στόχοι απόδοσης.
 - ο Επιστρεπτές προκαταβολές, κατά τις οποίες η επιχορήγηση αποδεδεσμεύεται σταδιακά εφόσον επιτυγχάνονται στόχοι απόδοσης, αλλιώς επιστρέφεται έντοκα.
 - ο Σταδιακή αποδέσμευση, κατά την οποία η επιχορήγηση αποδεδεσμεύεται σταδιακά εφόσον επιτυγχάνονται στόχοι απόδοσης. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να λειτουργήσει μέσω καταπιστευτικών λογαριασμών (escrow accounts).
 - ο Φορολογικές επιστροφές, εφόσον επιτυγχάνονται οι στόχοι απόδοσης.
- Εγγυήσεις σε τράπεζες για δάνεια, καλύπτοντας τμήμα του κινδύνου της επένδυσης.
- Ενίσχυση χρηματοδότησης μέσω Factoring, ειδικά για επενδύσεις με εξωστρεφή χαρακτηριστικά με επιδότηση τμήματος του επιτοκίου προεξόφλησης (π.χ. τμήμα από 1%-50%).
- Χρηματοδότηση συν-επένδυσης για ωριμότερες επενδύσεις επέκτασης παραγωγής, κ.λπ.
- Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων μέσω των αντίστοιχων ΟΑΕΠ.

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

2.A.1.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκρών								
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
1	ΕΣ1iii ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO01	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)*	επί/σεις	1703	17.029
			Μετάβασης			επί/σεις	695	6.953
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO02	RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	επί/σεις	1295	12.953
			Μετάβασης			επί/σεις	529	5.289
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO03	RCO03 - Επιχειρήσεις με υποστήριξη χρηματοδοτικών μέσων*	επί/σεις	311	3.110
			Μετάβασης			επί/σεις	127	1.270
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO05	RCO05 - Υποστηριζόμενες νεοφυείς επιχειρήσεις*	επί/σεις	297	2.972
			Μετάβασης			επί/σεις	121	1.213
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO15	RCO15 - Ικανότητες που έχουν δημιουργηθεί για την εκκόλαψη επιχειρήσεων*	Θέσεις εκκολαπτηρίου	14	142
Μετάβασης			Θέσεις εκκολαπτηρίου	6	58			

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων											
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης ή αναφοράς	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)	Πηγή δεδομένων [200]	Παρατηρήσεις [200]
1	ΕΣ1iii ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR	RCR01 - Θέσεις εργασίας που	ΙΠΑ	0	2021	5.495		

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	01	δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*						
	Μετάβαση			ΙΠΑ	0	2021	2.244	
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR03	RCR03 - ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών*	Επίσεις	0	2021	4.870	
	Μετάβαση			Επίσεις	0	2021	1.989	
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR04	RCR04 - ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες μάρκετινγκ ή οργάνωσης*	Επίσεις	0	2021	1.401	
	Μετάβαση			Επίσεις	0	2021	572	
	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR07	RCR07 - Αιτήσεις για εμπορικά σήματα και για σχέδια*	Αιτήσεις	0	2021	1.320	
	Μετάβαση			Αιτήσεις	0	2021	539	

2.A.1.4. Ειδικός στόχος - (iv) Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα

2.A.1.4.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii), iiiia), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Η αντιμετώπιση των επερχόμενων μεγάλων προκλήσεων για τις επιχειρήσεις συμπεριλαμβανόμενης της 4η βιομηχανικής επανάστασης απαιτούν την αναζωογόνηση της παραγωγικής βάσης με εξωστρεφή προσανατολισμό. Όμως, η αδυναμία προσέλκυσης / συγκράτησης ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης με σύγχρονες δεξιότητες και ικανότητες και οι αντίστοιχες ελλείψεις που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις αυξάνουν τον κίνδυνο εγκλωβισμού της Ελληνικής οικονομίας σε ένα φαύλο κύκλο περιορισμένης παραγωγικής βάσης, χαμηλής προστιθέμενης αξίας, χαμηλών ειδικοτήτων και χαμηλών μισθών.

Οι τομείς ενίσχυσης προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΣΕΕ).

Μέσω του Ειδικού Στόχου αναμένεται ουσιαστική συνεισφορά στην προσαρμογή των υφιστάμενων και νέων δεξιοτήτων στις παραπάνω προκλήσεις, δημιουργώντας παράλληλα ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες για τη συγκράτηση και προσέλκυση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα έχει ουσιαστική συνεισφορά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων. Με αυτό τον τρόπο αναμένεται να αυξηθεί η συμμετοχή εξειδικευμένου προσωπικού στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, που θα επιδράσει θετικά στην επαγγελματική εξέλιξή του, άρα και στην ελκυστικότητα της εξειδικευμένης εκπαίδευσης / κατάρτισης ως επιλογή επαγγελματικής επιλογής.

Οι δράσεις στοχεύουν στην ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογιών και εργαλείων μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε εργαζόμενους και στελέχη υψηλής εξειδίκευσης για την έξυπνη εξειδίκευση, την τεχνολογική σύγκλιση και τη βιομηχανία 4.0. Παράλληλα θα αντιμετωπιστεί η έλλειψη δεξιοτήτων σε θέματα επιχειρησιακής ανάπτυξης από στελέχη επιχειρήσεων με εξειδίκευση σε κρίσιμες τεχνολογίες, που εμποδίζει την εκπόνηση μεσο-μακροπρόθεσμου σχεδιασμού τεχνολογικής αναβάθμισης, με ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για την απορρόφηση νέων τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις.

Η πρόσβαση εξειδικευμένου προσωπικού στις επιχειρήσεις θα διευκολυνθεί είτε μέσω προγραμμάτων συνεργατικής έρευνας είτε με δράσεις απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας νεοεισερχόμενων ISCED 6-8 στην αγορά εργασίας είτε με ενίσχυση δράσεων μαθητείας κατά προτεραιότητα στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης είτε με μόχλευση ενδο-επιχειρησιακών πρωτοβουλιών έρευνας και ανάπτυξης.

Επιπλέον, θα υποστηριχθούν δράσεις ίδρυσης και λειτουργίας κέντρων επαγγελματικής αριστείας ή/και παρατηρητηρίων Δεξιοτήτων που θα συμπεριλαμβάνουν την εδραίωση δυνατών και μακρόχρονων σχέσεων σε τοπικό και διεθνές επίπεδο συνεισφέροντας σε ευρύτερα πλαίσια της ανάπτυξης, της καινοτομίας ή και των έξυπνων στρατηγικών εξειδίκευσης και συμμετοχής στα τρίγωνα της γνώσης, με τη στενή τους συνεργασία με άλλους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης, την επιστημονική κοινότητα και το επιχειρείν.

Ειδικότερα, οι δράσεις περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων
- Αξιοποίηση/εξέλιξη εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις

1.4.1 Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων

Δράσεις για την ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού στοχευμένα σε δεξιότητες που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα

1.4.2 Αξιοποίηση/εξέλιξη εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις

Κίνητρα στις επιχειρήσεις για την προσέλκυση / αναβάθμιση / εξέλιξη στελεχών και ερευνητών που συνεισφέρουν στην ανάπτυξη σχεδίων καινοτομίας.

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

Ενισχύονται ολοκληρωμένα σχέδια αναβάθμισης ανθρώπινου δυναμικού σε επιχειρήσεις – υφιστάμενες και νεοφυείς - που συμμετέχουν σε δράσεις επιχειρηματικής ανακάλυψης ή/και είναι σε διαδικασία πράσινης /ψηφιακής μετάβασης. Τα σχέδια βασίζονται σε λεπτομερείς αναλύσεις αναγκών που συνδέονται με ευρύτερους στρατηγικούς και επιχειρησιακούς στόχους. Στο πλαίσιο αυτό παρέχεται η δυνατότητα ενίσχυσης της συμμετοχής στη διαδικασία της επιχειρηματικής

ανακάλυψης, ιδίως αν αυτή οδηγεί στη διαμόρφωση κειμένων στρατηγικής και σχεδίου δράσεων τομεακής εμβέλειας.

Στις δράσεις συμμετέχουν στελέχη επιχειρήσεων και ερευνητικό δυναμικό από άλλους φορείς που (προγραμματίζεται να) συμμετέχει στην ανάπτυξη / διάχυση νέων τεχνολογιών σε σχέση με την επιχειρηματική ανακάλυψη ή/και την πράσινη / ψηφιακή μετάβαση.

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iiiα) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο vi) του ΚΚΔ

Δεν έχει προγραμματιστεί χρήση χρηματοδοτικών μέσων

2.A.1.4.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών								
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
1	ΕΣ1iv ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 101	<i>RCO101 - ΜΜΕ που επενδύουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων</i>	επ/σεις	363	3.629
			Μετάβασης			επ/σεις	148	1.482

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων											
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης ή αναφοράς	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)	Πηγή δεδομένων [200]	Παρατηρήσεις [200]
1	ΕΣ1iv ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR 25	<i>RCR25 - ΜΜΕ με υψηλότερη Προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο στις στηριζόμενες ΜΜΕ*</i>	επ/σεις	0	2021	39		
			Μετάβασης			επ/σεις	0	2021	16		
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR 98	<i>RCR98 - Προσωπικό ΜΜΕ που ολοκληρώνει τη συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΣΕΕΚ) (ανά είδος δεξιοτήτων: τεχνικές,</i>	Προσ	0	2021	7.752		

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

				διαχειριστικές, επιχειρηματικές, πράσινες, άλλες)						
			Μετάβαση		Προ	0	2021	7.248		

ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID 19

☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά μια σχετική ειδική σύσταση ανά χώρα
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά την απασχόληση των νέων
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά καινοτόμες δράσεις
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τους πλέον άπορους του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο σημείο xi) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κανονισμού ΕΚΤ+**
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τους πλέον άπορους του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο σημείο x) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κανονισμού ΕΚΤ+ ²⁷

* Πίνακας που εφαρμόζεται στις προτεραιότητες του ΕΚΤ+

** Αν σημειωθεί, μεταβείτε στο τμήμα 2.Α.α2

2.Α.1.5. Ειδικός στόχος - (iii) Ενίσχυση της αιφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων

2.Α.1.5.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii)), iiiα), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Οι δράσεις επικεντρώνονται σε τομείς της οικονομίας που έχουν πληγεί σε πολύ μεγάλο βαθμό από την πανδημία COVID 19.

Κεντρικός στόχος των δράσεων είναι η κρίση ρευστότητας που πλήττει την οικονομία (επιχειρήσεις και νοικοκυριά) να μην εξελιχθεί σε κρίση αφερεγγυότητας (solvency), προκαλώντας πτωχεύσεις επιχειρήσεων, αύξηση της ανεργίας, απώλεια κεφαλαίου και μόνιμες επιπτώσεις στους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης.

Οι δράσεις σχεδιάζονται εντός του προσωρινού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων.

Το ξέσπασμα της πανδημίας δημιούργησε μια νέα πολυ-επίπεδη κρίση οι επιπτώσεις της οποίας, παρόλο που δεν είναι ακόμα δυνατόν να υπολογιστούν σε όλο τους το εύρος, έχουν ήδη αφήσει το αποτύπωμα τους στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα. Σημαντικοί περιορισμοί έχουν τεθεί στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων για την διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

Οι επιχειρήσεις καλούνται να προσαρμοστούν μέσα σε ένα έκτακτο αλλά σε κάθε περίπτωση νέο ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας και σε μια αγορά στην οποία η υγειονομική κρίση έχει ήδη αφήσει

²⁷ Στην περίπτωση που ληφθούν υπόψη οι πόροι του ειδικού στόχου στο σημείο (x) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Καν ΕΚΤ+ για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 4 του Καν ΕΚΤ+.

το αποτύπωμα της με την εκτεταμένη μείωση των εισοδημάτων, τα προβλήματα ρευστότητας και τη μεταφορά υποχρεώσεων για το μέλλον.

Με βάση τα προαναφερόμενα, για την ανάσχεση των πλέον δυσμενών επιπτώσεων από την υγειονομική κρίση η παρούσα Προτεραιότητα ακολουθεί τρεις(3) βασικούς πυλώνες δράσεων ώστε η δύσκολη επαναφορά στην οικονομική και κοινωνική κανονικότητα να επιτευχτεί με τις λιγότερες δυνατές απώλειες.

2.1.1 Χρηματοδότηση – ρευστότητα

Στο πλαίσιο αυτό θα ενεργοποιηθούν δράσεις όπως:

- Εργαλεία παροχής ρευστότητας (εισφορές μετοχικού κεφαλαίου, επιλεκτικά φορολογικά πλεονεκτήματα και προκαταβολές, π.χ. επιστρεπτέα προκαταβολή, νέο μικρό εγγυοδοτικό , επέκταση επιδότησης τόκων)
- Επιχορηγήσεις έναντι δανείων
- Επιδότηση τόκων υφιστάμενων δανείων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων πληττόμενων από τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19:
- Εγγυήσεις νέων δανείων κεφαλαίων κίνησης για μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις
- Κεφάλαιο κίνησης με επιδότηση επιτοκίου

2.1.2 - Στήριξη λειτουργίας επιχειρήσεων - Άμβλυση του ψηφιακού χάσματος

Στο πλαίσιο αυτό θα σχεδιασθούν δράσεις για τη στήριξη της λειτουργίας των πληττόμενων επιχειρήσεων υπό το καθεστώς της πανδημίας της νόσου COVID-19 και ειδικότερα η διευκόλυνση της λειτουργίας τους στις νέες συνθήκες μέσα από ενισχύσεις δράσεων προσαρμογής για τα κατά βάση κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζονται (π.χ. ενίσχυση βαθμού ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας, καθώς και του ψηφιακού μετασχηματισμού, ενίσχυση λειτουργίας σε εξωτερικούς νόμιμα χρησιμοποιούμενους χώρους, κ.λπ.).

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε αναστολή ή περιορισμό λειτουργίας λόγω πανδημίας COVID-19 - Εξέταση βάσει ενεργών ΚΑΔ
- Ελεύθεροι επαγγελματίες και Αυτοαπασχολούμενοι που πλήττονται από την πανδημία.
- Συνεργασίες εφαρμοσμένης έρευνας για βιομηχανική αξιοποίηση προϊόντων αντιμετώπισης κορονοϊού

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iiiia) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο ν) του ΚΚΔ

Στο πλαίσιο κατεύθυνσης για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες ρευστότητας των επιχειρήσεων

2.A.1.5.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
2	ΕΣ1iii ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 02	RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	επ/σεις	12.828	16.036
			Μετάβασης			επ/σεις	5.238	6.548
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCO 03	RCO03 - Επιχειρήσεις με υποστήριξη χρηματοδοτικών μέσων*	επ/σεις	9.800	12.249
			Μετάβασης			επ/σεις	4.000	5.001

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης ή αναφοράς	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)	Πηγή δεδομένων [200]	Παρατηρήσεις [200]
2	ΕΣ1iii ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	RCR 19	RRCR19 - Επιχειρήσεις με υψηλότερο κύκλο εργασιών	επ/σεις	-	2021	7.349		
			Μετάβασης			επ/σεις	-	2021	3.001		

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά μια σχετική ειδική σύσταση ανά χώρα
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά την απασχόληση των νέων
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά καινοτόμες δράσεις
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τους πλέον άπορους του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο σημείο xi) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κανονισμού ΕΚΤ+**
☐ Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τους πλέον άπορους του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο σημείο x) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κανονισμού ΕΚΤ+ ²⁸

* Πίνακας που εφαρμόζεται στις προτεραιότητες του ΕΚΤ+

** Αν σημειωθεί, μεταβείτε στο τμήμα 2.Α.α2

2.Α.1.6. Ειδικός στόχος - (I) βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων και των μακροχρόνια ανέργων και των ανενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας

2.Α.1.6.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii)), iiiα), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Η δραστηριότητα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορεί να έχει και σημαντική κοινωνική διάσταση. Η μικρή επιχειρηματικότητα αποτελεί σημαντική διέξοδο για την κοινωνική ενσωμάτωση και οικονομική ανέλιξη ανθρώπων.

Σε πολλές περιπτώσεις, όπως και στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης (ΕΣΑ), υπονοείται μία σαφής συσχέτιση, ίσως και συμπληρωματικότητα, μεταξύ των εννοιών της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης. Αυτή η διασύνδεση είναι ορθολογική στις περιπτώσεις που η αυτοαπασχόληση εσωκλείει στη δυναμική της στοιχεία του ίδιου του ορισμού της επιχειρηματικότητας, που αφορά στη διαδικασία εντοπισμού ευκαιριών για τις οποίες υπάρχουν εμπορεύσιμες ανάγκες και ανάληψης του κινδύνου της δημιουργίας μιας επιχείρησης για την ικανοποίηση τους (Timothy S. Hatten, 2012).

Στον εν λόγω ειδικό στόχο θα περιληφθούν παρεμβάσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, οι οποίες δύνανται να αποτελέσουν ρυθμιστικό παράγοντα της ανάπτυξης και των πολιτικών απασχόλησης..

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3.1 θα υποστηριχθεί η επιχειρηματικότητα (συμπεριλαμβανομένου της αυτοαπασχόλησης) μέσω προσπάθειας ανάπτυξης πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, με προτεραιότητα στις καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες, με απώτερο στόχο τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης.

Στην προσπάθεια άμβλυνσης των ασύμμετρων και δυσμενών συνεπειών από την υγειονομική και οικονομική κρίση τα εργαλεία ενίσχυσης για τους αυτοαπασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις ατομικές επιχειρήσεις θα συνδιαστούν με χρηματοδοτικά προϊόντα (όπως η εγγυοδοσία μικροπιστώσεων (microfinance) ή/και «μαλακή χρηματοδότηση» (soft financing)).

²⁸ Στην περίπτωση που ληφθούν υπόψη οι πόροι του ειδικού στόχου στο σημείο (x) του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Καν ΕΚΤ+ για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 4 του Καν ΕΚΤ+.

Ενδεικτικές δράσεις που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη προτεραιότητα είναι οι εξής:

3.1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (κυρίως της αυτοαπασχόλησης) σε τομείς στρατηγικής στόχευσης:

Η δράση αναφέρεται στη παροχή χρηματοδοτικής και επιχειρηματικής στήριξης κυρίως σε εξειδικευμένους και καταρτισμένους δυνητικούς ή/και υφιστάμενους νέους επιχειρηματίες (π.χ. απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, απόφοιτοι επαγγελματικών σχολών, επιχειρηματίες νεοφυών επιχειρήσεων, κ.λπ.) για την έναρξη άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας ή τη στήριξη της νέας. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στις επιχειρηματικές δραστηριότητες που δημιουργούν νέες βιώσιμες θέσεις απασχόλησης. Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι η μείωση της ανεργίας μέσω της ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, η διατήρηση και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, συνεισφέροντας και στην αναχαίτιση της διαρροής εγκεφάλων (“brain drain”).

Η εν λόγω δράση δύναται να περιλαμβάνει τόσο χρηματοδοτικές λύσεις στήριξης δαπανών των επιχειρήσεων, όσο και υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης (π.χ. εκπαίδευση, mentoring, coaching, συμβουλευτική, λογιστική και νομική υποστήριξη) κατάλληλα προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την ετερογένεια της ομάδας στόχου των αυτοαπασχολούμενων.

3.1.2. Υποστήριξη επιχειρηματικότητας με γνώμονα την βιωσιμότητα επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας.

Ανάληψη μέτρων παροχής κινήτρων κυρίως σε πολύ μικρές και μικρές για την ενίσχυση της βιωσιμότητας τους και της ικανότητας να διατηρούν και να δημιουργούν θέσεις εργασίας.

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

- Θα δοθεί προτεραιότητα στη στήριξη των κοινωνικών ομάδων που εμφανίζουν υψηλά ποσοστά εξειδίκευσης, καθώς και των νέων.
- Επιπλέον, στις ομάδες στόχου των δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου εμπίπτουν οι επιστήμονες και το καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, ενώ θα ληφθεί υπόψη και η συμβολή των επιχειρήσεων στην ενίσχυση της απασχόλησης, μέσω της πρόσληψης υπαλλήλων.

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iiiia) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ

Πεδίο κειμένου [2 000]

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο vi) του ΚΚΔ

Στο πλαίσιο κατεύθυνσης για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων. Η απόφαση θα βασισθεί σε εκ των προτέρων διερεύνηση του επιπέδου και του τύπου των επενδυτικών αναγκών. Η αξιολόγηση αυτή θα καταδείξει το χρηματοδοτικό μέσο που θα παρέχει στους νέους επιχειρηματίες δανειακά και εγγυοδοτικά προϊόντα με ευνοϊκούς όρους. Οι προτεινόμενες δράσεις του ειδικού στόχου (I) μπορούν να χρησιμοποιούν μεμονωμένα ή σε συνδυασμό χρηματοδοτικά εργαλεία όπως:

- Επιχορηγήσεις
- Παροχή μικροπιστώσεων (microfinance).

2.A.1.6.2 Δείκτες

Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
3	Ειδικός στόχος - (I) βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων και των μακροχρόνια ανέργων και των ανενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	ΕΚΤ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	CO 17	CO17 - Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών και κοινωνικών επιχειρήσεων)	επ/σεις	910	9.097
			Μετάβασης			επ/σεις	371	3.715

Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάση ή αναφοράς	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)	Πηγή δεδομένων [200]	Παρατηρήσεις [200]
---------------	----------------	--------	-----------------------	--------	---------------	-----------------	----------------------	---------------	---------------	----------------------	--------------------

3	Ειδικός στόχος - (I) βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων και των μακροχρόνια ανέργων και των ανενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	ΕΚΤ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	Επιχειρήσεις που βρίσκονται σε λειτουργία 12 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης	επ/σεις	0	2021	7.278		
			Μετάβασης			επ/σεις	0	2021	2.972		

2.A.1.7. Ειδικός στόχος - (III) Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία

2.A.1.7.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημεία i), iii), iiiα), iv), v) και vi) του ΚΚΔ

Σχετικά είδη δράσεων — άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο i) του ΚΚΔ, άρθρο 6 παράγραφος 2 Κανονισμός ΕΚΤ+:

Στόχος του παρόντος Ειδικού Στόχου είναι η στήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων έτσι ώστε να μεταβούν στα νέα δεδομένα της εποχής, μέσω παρεμβάσεων και ενίσχυσης δεξιοτήτων των εργαζομένων που θα συμβάλλουν στην προσαρμογή των επιχειρήσεων στην αλλαγή. Ειδικότερα, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων, θα υποστηρίξει τον αναπροσανατολισμό των επιχειρήσεων προς νέες αγορές, τη βελτίωση της οργάνωσης της εργασίας και της παραγωγής σε τομείς με αναπτυξιακή προοπτική και υψηλή προστιθέμενη αξία. Επίσης, θα ενεργοποιηθούν δράσεις και εργαλεία που μπορούν να αξιοποιούνται από επιχειρήσεις που αναζητούν κατευθύνσεις σε θέματα, ανάπτυξης καινοτομίας, τεχνολογίας, ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, στρατηγικής πληροφόρησης.

Ειδικότερα, οι δράσεις που θα υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη προτεραιότητα εστιάζουν σε:

3.2.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει **σύγχρονων** αναγνωρισμένων προτύπων: Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων, βάσει αναγνωρισμένων και **εκσυγχρονισμένων** προτύπων, ειδικότερα για επαγγέλματα τομέων της οικονομίας με αναπτυξιακές προοπτικές ή/και σε τομείς που επηρεάζονται άμεσα από τη βιομηχανική μετάβαση, και της πιστοποίησής τους είναι κρίσιμος παράγοντας στην εκπλήρωση των στόχων για την ενίσχυση της κινητικότητας μεταξύ εργασιών – επαγγελμάτων αλλά και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό θα ενισχυθούν δράσεις κατάρτισης και πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων με γνώμονα σχέδια δράσης που κεφαλαιοποιούν εξελίξεις κυρίως στους στρατηγικούς τομείς της χώρας και σε επαγγέλματα που κρίνονται κρίσιμα για την αγορά σε μεσο – μακροπρόθεσμο ορίζοντα, ή/και σε τομείς που επηρεάζονται άμεσα από τη βιομηχανική μετάβαση. Μέσω της εξέτασης και της πιστοποίησης των δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων των συμμετεχόντων επιτυγχάνεται η διασφάλιση της αναγνωρισιμότητας, σε εγχώριο και ευρωπαϊκό επίπεδο, των γνώσεων και δεξιοτήτων και υποστηρίζεται η κινητικότητα των εργαζομένων.

Επιπλέον θα προωθηθούν πιστοποιητικά ολοκληρωμένης επαγγελματικής κατάρτισης. Τα πιστοποιητικά αυτά θα προσφέρουν τη δυνατότητα στους δικαιούχους να αποκτήσουν την κατάλληλη κατάρτιση και εξειδίκευση για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας σε τομείς υψηλής ζήτησης, όπως τεχνική υποστήριξη Η/Υ, διοίκηση έργου (Project Management), σχεδιασμό προϊόντος, ανάλυση δεδομένων, ψηφιακό μάρκετινγκ και οποιαδήποτε άλλο αντικείμενο εμφανίζει υψηλή ζήτηση στην αγορά εργασίας.

3.2.2 Υποστήριξη εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων για την προσαρμογή στις αλλαγές του οικονομικού περιβάλλοντος και την υποστήριξη της κινητικότητάς τους.

Μέσω αυτών των δράσεων, οι ωφελούμενοι αναμένεται να ενισχυθούν με νέες γνώσεις και ικανότητες, ενώ παράλληλα να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται στην περίπτωση που ενδιαφέρονται για τη μετάβαση σε νέα θέση εργασίας, σε νέα επαγγέλματα, ενδεχομένως και στην αυτοαπασχόληση. Η συστηματική παρακολούθηση των επιχειρηματικών αλλαγών (Παρατηρητήρια Επιχειρήσεων, απασχόλησης, κ.λπ.) και η χαρτογράφηση των τάσεων στην ελληνική οικονομία (επίπτωση στις θέσεις απασχόλησης και διαμορφώνουν ένα νέο τοπίο όσον αφορά στις ανάγκες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού), που εγκαθιδρύθηκαν στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, διαμορφώνουν ένα νέο τοπίο όσον αφορά στις ανάγκες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού), και θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό και ανάπτυξη παρεμβάσεων οι οποίες θα συνδυάζουν εξατομικευμένη προσέγγιση και γενικά μέτρα κατάρτισης και πιστοποίησης σε εργαζόμενους οι οποίοι βρίσκονται σε επισφαλή θέση εργασίας ή σε κλάδους με φθίνουσα πορεία.

Στο ίδιο πλαίσιο θα υποστηριχθεί η προσαρμογή εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων άνω των 50 ετών, στη χρήση νέων τεχνολογιών και στην ανάπτυξη των ψηφιακών τους δεξιοτήτων.

Παράλληλα προβλέπεται Υποστήριξη μικρών επιχειρήσεων και αυτοαπασχολούμενων στη διαμόρφωση συνθηκών καλύτερης αξιοποίησης των ατόμων άνω των 50 ετών (εξοικείωση με τη χρήση υπολογιστών, διαχείριση χρόνου, διαχείριση της διαφορετικότητας).

3.2.3 Υποστήριξη Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων που συνδέεται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης, με ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς, όπως,

- η βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων, που αφορά στην εισαγωγή στις επιχειρήσεις ψηφιακών μεθόδων διοίκησης που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση πόρων
- η ενίσχυση του βαθμού οργάνωσης και παραγωγικότητας της επιχείρησης μέσω της αναδιοργάνωσης, αναβάθμισης και διαφοροποίησης προϊόντων ή υπηρεσιών
- η ανάπτυξη μηχανισμών διακυβέρνησης και καθοδήγησης στις επιχειρήσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών για το κλίμα (η βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης, που σχετίζεται με την υιοθέτηση μεθόδων εργασίας και διοίκησης με σεβασμό στο περιβάλλον και τον πράσινο μετασχηματισμό των επιχειρήσεων)
- η μεγαλύτερη ασφάλεια και υγεία στην εργασία σε κάθε ηλικία
- η ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού κάθε βαθμίδας και κατηγορίας (εργαζομένων και επιχειρηματιών) για την προστασία των επιχειρήσεων και των απειλούμενων θέσεων εργασίας και για την εξασφάλιση θέσεων εργασίας συγκεκριμένων ομάδων εργαζομένων

3.2.4 Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων:

Φορείς που έχουν αναπτύξει τέτοιες υπηρεσίες (π.χ. Κέντρα στήριξης επιχειρηματικότητας, Κέντρα Ικανοτήτων, κ.λπ.) θα πρέπει να έχουν άμεση επαφή με τις επιχειρήσεις και να παραμένουν επίκαιρες. Επιπλέον οφείλουν να αναπτύξουν ένα δίκτυο δομών για τη στήριξη των επιχειρήσεων της χώρας, αλλά και για νέους επιχειρηματίες. Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί έμφαση στην:

- Ανάπτυξη και λειτουργία νέων σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων για την ενημέρωση και διάχυση της πληροφόρησης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε όλα τα επίπεδα.
- Στήριξη των κρίσιμων επαγγελματιών στις επιχειρήσεις, την προώθηση συμφωνιών ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων, την εκπόνηση τομεακών στρατηγικών για δεξιότητες και αποτελεσματικές υπηρεσίες ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις.

Βασικές ομάδες-στόχοι – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iii) του ΚΚΔ:

Ομάδες στόχου απασχολούμενοι, αυτοαπασχολούμενοι και εποχικά εργαζόμενοι.

Δράσεις που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και τη μη διάκριση – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iiiia) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Ένδειξη για τα ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο iv) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο v) του ΚΚΔ

Δεν εφαρμόζεται

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων – άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο ν) του ΚΚΔ

Δεν προβλέπεται χρήση χρηματοδοτικών μέσων.

2.A.1.7.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκρών								
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
3	Ειδικός στόχος - (III) Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία	ΕΚΤ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	CO 04	CO04 - Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων	Πρσ	7720	77.201
			Μετάβαση			Πρσ	3152	31.523
			Λιγότερο Αναπτυγμένες	ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	Πλήθος έργων που ενισχύονται	έργα	14	142
			Μετάβαση			έργα	6	58

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων											
Προτεραιότητα	Ειδικός	Ταμείο	Κατηγορία	ID [5]	Δείκτης	Μονάδα	Τιμή βάσης	Έτος αναφο	Στόχος	Πηγή δεδομέ	Παρατηρήσει

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

τητα	στόχος	ίο	περιφέρει ας]	[255]	μέτρη σης	ή αναφο ράς	ράς	(2029)	νων [200]	ς [200]
3	Ειδικός στόχος - (III) Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία	ΕΚΤ	Λιγότερο Αναπτυγμένες	C R 0 3	CR03 - Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Πρσ	0	2021	23.147		
			Μετάβαση			Πρσ	0	2021	9.452		

2.A.2.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης (άνευ αντικειμένου για το ΕΤΘΑ)

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο vii)

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – πεδίο παρέμβασης					
Αριθ. προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	Ειδικός στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – μορφή χρηματοδότησης					
Αριθ. προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	Ειδικός στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση					
Αριθ. προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	Ειδικός στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+					
Αριθ. προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	Ειδικός στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)

2.A.2.3 bis Ενδεικτική κατανομή των πόρων του προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης για το ΕΤΘΑ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του ΚΚΔ

Πίνακας 7 bis				
Αριθ. προτεραιότητας	Ειδικός στόχος	Είδος παρέμβασης	Κωδικός	Ποσό (EUR)

2.A.2.α Ειδικός στόχος «Αντιμετώπιση των υλικών στερήσεων»

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 του ΚΚΔ

Είδη υποστήριξης

Πεδίο κειμένου [2 000]

Βασικές ομάδες-στόχοι

Πεδίο κειμένου [2 000]

Περιγραφή των εθνικών ή περιφερειακών καθεστώτων στήριξης.

Πεδίο κειμένου [2 000]

Κριτήρια για την επιλογή των πράξεων²⁹

Πεδίο κειμένου [4 000]

2.B Προτεραιότητα «Τεχνική βοήθεια»

2.B.1 Προτεραιότητα «Τεχνική βοήθεια» σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 4 - Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e bis) του ΚΚΔ

2.B.1.1. Παρέμβαση από τα Ταμεία

Οι σχετικοί τύποι δράσεων – Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e bis) σημείο i) του ΚΚΔ

Η παροχή τεχνικής βοήθειας συνίσταται στην τεχνική, οργανωτική και διοικητική υποστήριξη της προετοιμασίας, του σχεδιασμού, της υλοποίησης, της διαχείρισης, της παρακολούθησης, της δημοσιότητας, του ελέγχου και της αξιολόγησης των έργων και συνολικά του Προγράμματος που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ.

Το νέο νομικό πλαίσιο προσδιορίζει μέτρα απλούστευσης των διαδικασιών τα οποία προωθούν τον περιορισμό του αριθμού των ρυθμιστικών αλλαγών και θα επηρεάσουν άμεσα την ανάπτυξη των ικανοτήτων που συνδέονται άμεσα με τις επενδύσεις.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν ενδεικτικά είναι οι εξής :

- Υπηρεσίες και υποστήριξη για προετοιμασία, επιλογή, αξιολόγηση, διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των έργων
- Μελέτες, εμπειρογνομosύνες και υπηρεσίες που αφορούν στην εκπόνηση Επιχειρησιακών Σχεδίων Δράσης και οδηγών εφαρμογής, σε ενέργειες προπαρασκευής, ωρίμανσης, εξειδίκευσης, οργάνωσης, βελτιστοποίησης της εφαρμογής, αξιολόγησης, αποτίμησης των παρεμβάσεων, έρευνες και στατιστικά στοιχεία και ιδίως νέα θέματα που προκύπτουν στην προγραμματική περίοδο 2021-2024.
- Βελτίωση και αναβάθμιση τεχνολογικού εξοπλισμού, ηλεκτρονικών συστημάτων και λογισμικού, υπηρεσίες για την αναβάθμιση των συστημάτων διοίκησης και των πληροφοριακών συστημάτων, την υποστήριξη των μηχανισμών διαχείρισης για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας υλοποίησης,, επεξεργασία και διαχείριση δεδομένων
- Υποστήριξη και εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της ΕΥΔ, των ΕΦ, των φορέων προγραμματισμού και των φορέων εφαρμογής
- Παρεμβάσεις για την εστιασμένη υποστήριξη δικαιούχων, για την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν επίσης να υλοποιούνται μεμονωμένες

²⁹ Μόνο για προγράμματα που περιορίζονται στον ειδικό στόχο που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο vii) του κανονισμού ΕΚΤ+.

παρεμβάσεις για την διακρίβωση αναγκών και την ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων.

- Εκπόνηση του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ και των αξιολογήσεων που προβλέπονται από τον ΚΚΔ.
- Επιμέρους Αξιολογήσεις δράσεων και παρεμβάσεων κατά τη διάρκεια του ΕΠ και εκ των υστέρων
- Εκ των προτέρων αξιολογήσεις Χρηματοδοτικών Μέσων
- Ενέργειες που αφορούν το κλείσιμο και την επιτυχή ολοκλήρωση των έργων της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020
- Ενέργειες που αφορούν την προετοιμασία της επόμενης προγραμματικής περιόδου
- Εκπαίδευση των στελεχών της ΕΥΔ και των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση του Προγράμματος φορέων, δικαιούχων, κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, με διοργάνωση ή συμμετοχή σε σεμινάρια, συνέδρια, διεθνείς και λοιπές συναντήσεις, ημερίδες, δίκτυα, forum κ.λπ.
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας και των επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς (Περιφερειακές, τοπικές και λοιπές δημόσιες αρχές, κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις ΑμεΑ κλπ), όσο και στην κοινή γνώμη.
- Ενέργειες ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της κοινής γνώμης σχετικά με όλες τις φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων, τη δυνατότητα πρόσβασης και συμμετοχής σε αυτές, την σύσταση και παρακολούθηση της εταιρικής σχέσης κλπ.
- Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνίας και Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης, με σκοπό τη δημοσιοποίηση στους πολίτες της χώρας και της ΕΕ του ρόλου και των επιτευγμάτων ή/και των επιμέρους παρεμβάσεων του, στην Ελληνική οικονομία και κοινωνία.
- Ενέργειες διάχυσης καλών πρακτικών

Βασικές ομάδες-στόχοι – Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e bis) σημείο iii) του ΚΚΔ

Σε πρώτο επίπεδο η τεχνική βοήθεια στοχεύει στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, σε ΕΦ Προγραμμάτων, σε Φορείς προγραμματισμού και σε Φορείς εφαρμογής.

Σε δεύτερο επίπεδο στοχεύει στους Δικαιούχους των δράσεων.

Σε επίπεδο ενημέρωσης, πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας των επιμέρους παρεμβάσεων οι ομάδες στόχου θα είναι: Δυνητικοί δικαιούχοι, ενδιαφερόμενοι φορείς (Περιφερειακές, τοπικές και λοιπές δημόσιες αρχές, κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις ΑμεΑ κλπ), κοινή γνώμη

2.B.2 Προτεραιότητα «Τεχνική βοήθεια» σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 4 - Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e bis) του ΚΚΔ

2.B.2.2 Παρέμβαση από τα Ταμεία

Οι σχετικοί τύποι δράσεων – Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e bis) σημείο i) του ΚΚΔ

Η παροχή τεχνικής βοήθειας συνίσταται στην τεχνική, οργανωτική και διοικητική υποστήριξη της προετοιμασίας, του σχεδιασμού, της υλοποίησης, της διαχείρισης, της παρακολούθησης, της δημοσιότητας, του ελέγχου και της αξιολόγησης των έργων και συνολικά του Προγράμματος που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+.

Το νέο νομικό πλαίσιο προσδιορίζει μέτρα απλούστευσης των διαδικασιών τα οποία προωθούν τον περιορισμό του αριθμού των ρυθμιστικών αλλαγών και θα επηρεάσουν άμεσα την ανάπτυξη των ικανοτήτων που συνδέονται άμεσα με τις επενδύσεις.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν ενδεικτικά είναι οι εξής:

- Υπηρεσίες και υποστήριξη για προετοιμασία, επιλογή, αξιολόγηση, διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των έργων
- Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες και υπηρεσίες που αφορούν στην εκπόνηση Επιχειρησιακών Σχεδίων Δράσης και οδηγών εφαρμογής, σε ενέργειες προπαρασκευής, ωρίμανσης, εξειδίκευσης, οργάνωσης, βελτιστοποίησης της εφαρμογής, αξιολόγησης, αποτίμησης των παρεμβάσεων, έρευνες και στατιστικά στοιχεία και ιδίως νέα θέματα που προκύπτουν στην προγραμματική περίοδο 2021-2024.
- Βελτίωση και αναβάθμιση τεχνολογικού εξοπλισμού, ηλεκτρονικών συστημάτων και λογισμικού, υπηρεσίες για την αναβάθμιση των συστημάτων διοίκησης και των πληροφοριακών συστημάτων, την υποστήριξη των μηχανισμών διαχείρισης για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας υλοποίησης, επεξεργασία και διαχείριση δεδομένων
- Υποστήριξη και εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της ΕΥΔ, των ΕΦ, των φορέων προγραμματισμού και των φορέων εφαρμογής
- Παρεμβάσεις για την εστιασμένη υποστήριξη δικαιούχων, για την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν επίσης να υλοποιούνται μεμονωμένες παρεμβάσεις για την διακρίβωση αναγκών και την ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων.
- Εκπόνηση του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ και των αξιολογήσεων που προβλέπονται από τον ΚΚΔ.
- Επιμέρους Αξιολογήσεις δράσεων και παρεμβάσεων κατά τη διάρκεια του ΕΠ και εκ των υστέρων
- Εκ των προτέρων αξιολογήσεις Χρηματοδοτικών Μέσων
- Ενέργειες που αφορούν το κλείσιμο και την επιτυχή ολοκλήρωση των έργων της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020
- Ενέργειες που αφορούν την προετοιμασία της επόμενης προγραμματικής περιόδου
- Εκπαίδευση των στελεχών της ΕΥΔ και των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση του Προγράμματος φορέων, δικαιούχων, κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, με διοργάνωση ή συμμετοχή σε σεμινάρια, συνέδρια, διεθνείς και λοιπές συναντήσεις, ημερίδες, δίκτυα, forum κ.λπ.
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας και των επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς (Περιφερειακές, τοπικές και λοιπές δημόσιες αρχές, κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις ΑμεΑ κλπ), όσο και στην κοινή γνώμη.
- Ενέργειες ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της κοινής γνώμης σχετικά με όλες τις φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων, τη δυνατότητα πρόσβασης και συμμετοχής σε αυτές, την σύσταση και παρακολούθηση της εταιρικής σχέσης κλπ.

- Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνίας και Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης, με σκοπό τη δημοσιοποίηση στους πολίτες της χώρας και της ΕΕ του ρόλου και των επιτευγμάτων ή/και των επιμέρους παρεμβάσεων του, στην Ελληνική οικονομία και κοινωνία.
- Ενέργειες διάχυσης καλών πρακτικών

Βασικές ομάδες-στόχοι – Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e bis) σημείο iii) του ΚΚΔ

1. Σε πρώτο επίπεδο η τεχνική βοήθεια στοχεύει στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, σε ΕΦ Προγραμμάτων, σε Φορείς προγραμματισμού και σε Φορείς εφαρμογής.
2. Σε δεύτερο επίπεδο στοχεύει στους Δικαιούχους των δράσεων.
3. Σε επίπεδο ενημέρωσης, πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας των επιμέρους παρεμβάσεων οι ομάδες στόχου θα είναι: Δυνητικοί δικαιούχοι, ενδιαφερόμενοι φορείς (Περιφερειακές, τοπικές και λοιπές δημόσιες αρχές, κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις ΑμεΑ κλπ), κοινή γνώμη

2.B.1.2 Δείκτες

Δείκτες εκροής με τα αντίστοιχα ορόσημα και στόχους

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e) bis) σημείο ii) του ΚΚΔ

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών								
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID [5]	Δείκτης [255]	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)

2.B.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο e) bis) σημείο iv) του ΚΚΔ

Πίνακας 8: Διάσταση 1 – πεδίο παρέμβασης				
Αριθ. προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	Κωδικός	Ποσό (EUR)

Πίνακας 9: Διάσταση 5 – δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+				
Αριθ.	Ταμείο	Κατηγορία	Κωδικός	Ποσό (EUR)

προτεραιότητας		περιφέρειας		

3. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3) στοιχείο στ) σημεία i)-iii)· άρθρο 106 παράγραφοι 1-3, άρθρο 10· άρθρο 21· του ΚΚΔ

3.Α Μεταφορές και συνεισφορές³⁰

Παραπομπή: Άρθρο 10· άρθρο 21· του ΚΚΔ

Τροποποίηση του προγράμματος που αφορά το άρθρο 10 του ΚΚΔ (συνεισφορά στον μηχανισμό InvestEU)

Τροποποίηση του προγράμματος που αφορά το άρθρο 21 του ΚΚΔ (μεταφορές σε μέσα υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση μεταξύ ταμείων επιμερισμένης διαχείρισης συμπεριλαμβάνοντας τις μεταφορές μεταξύ των Ταμείων της Πολιτικής Συνοχής)

Πίνακας 15: Συνεισφορές στον μηχανισμό InvestEU*

	Κατηγορία περιφερειών	Σκέλος 1	Σκέλος 2	Σκέλος 3	Σκέλος 4	Σκέλος 5	Ποσό
		(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)=(α)+(β)+(γ)+(δ)+(ε)
ΕΤΠΑ	Περισσότερο αναπτυγμένες						
	Λιγότερο αναπτυγμένες						
	Μετάβασης						
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες						
ΕΚΤ+	Περισσότερο αναπτυγμένες						
	Λιγότερο αναπτυγμένες						
	Μετάβασης						
	Εξόχως απόκεντρες						
ΤΔΜ*	Περισσότερο αναπτυγμένες						
	Λιγότερο αναπτυγμένες						
	Μετάβασης						

³⁰ Εφαρμόζεται μόνο τροποποιήσεις προγραμμάτων σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 21 του ΚΚΔ.

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

ΤΣ							
ΕΤΘΑ							
Σύνολο							

* Σωρευτικά ποσά για όλες τις συνεισφορές κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

* Αρχική κατανομή του ΤΔΜ (χωρίς μεταφορά πρόσθετων πόρων) στα όρια που θέτει το άρθρο 21.

Πεδίο κειμένου [3 500] (αιτιολόγηση), λαμβάνοντας υπόψη πως αυτά τα ποσά συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής στην ΣΠ σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1) του κανονισμού για το InvestEU

Πίνακας 16: Μεταφορές σε μέσα υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση*

Ταμείο	Κατηγορία περιφερειών	Μέσο 1	Μέσο 2	Μέσο 3	Μέσο 4	Μέσο 5	Ποσό μεταφοράς
		(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)=(α)+(β)+(γ)+(δ)+(ε)
ΕΤΠΑ	Περισσότερο αναπτυγμένες						
	Μετάβασης						
	Λιγότερο αναπτυγμένες						
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες						
ΕΚΤ+	Περισσότερο αναπτυγμένες						
	Μετάβασης						
	Λιγότερο αναπτυγμένες						
	Εξόχως απόκεντρες						
ΤΣ							

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

ΕΤΘΑ							
Σύνολο							

* Σωρευτικά ποσά για όλες τις μεταφορές κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

Αιτιολόγηση της προτεινόμενης μεταφοράς – Άρθρο 21 παράγραφος 3

Πεδίο κειμένου [3 000] (αιτιολόγηση), λαμβάνοντας υπόψη πως αυτά τα ποσά συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής στην ΣΠ σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1) του κανονισμού InvestEU

Πίνακας 17: Μεταφορές μεταξύ ταμείων επιμερισμένης διαχείρισης, συμπεριλαμβάνοντας τις μεταφορές μεταξύ των Ταμείων της πολιτικής συνοχής*

		ΕΤΠΑ				ΕΚΤ+				Τ Σ	ΕΤΘ Α	ΤΑΜ Ε:	ΤΕ Α	ΜΔΣ Θ	Σύνολο
		Περισσότερο αναπτυγμένες	Μετάβασης	Λιγότερο αναπτυγμένες	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες	Περισσότερο αναπτυγμένες	Μετάβασης	Λιγότερο αναπτυγμένες	Εξόχως απόκεντρες						
ΕΤΠΑ	Περισσότερο αναπτυγμένες														
	Μετάβασης														
	Λιγότερο αναπτυγμένες														
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες														
ΕΚΤ+	Περισσότερο αναπτυγμένες														
	Μετάβασης														
	Λιγότερο αναπτυγμένες														
	Εξόχως απόκεντρες														
ΤΣ															
ΕΤΘΑ															
Σύνολο															

* Σωρευτικά ποσά για όλες τις μεταφορές κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού – μεταφορά μέχρι 5% συνολικά της αρχικής εθνικής κατανομής κάθε Ταμείου σε άλλο Ταμείο ή Ταμεία και μια πρόσθετη μεταφορά μέχρι 5% συνολικά της αρχικής εθνικής κατανομής ανά Ταμείο μεταξύ του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+ και του Ταμείου Συνοχής των συνολικών πόρων του Κράτους Μέλους στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»

Αιτιολόγηση της προτεινόμενης μεταφοράς – Άρθρο 21 παράγραφος 3

Πεδίο κειμένου [3 000]

Πίνακας 18: Αρχική κατανομή για το ΤΔΜ στο πρόγραμμα¹

Παραπομπή: Άρθρο 21 παράγραφος α

	Αρχική κατανομή για το ΤΔΜ στο πρόγραμμα* ανά κατηγορία περιφέρειας		
	Περισσότερο αναπτυγμένες	Μετάβασης	Λιγότερο αναπτυγμένες
Αρχική κατανομή για το ΤΔΜ μέσα στο πρόγραμμα*			

* Πρόγραμμα με την κατανομή για το ΤΔΜ

¹ Όταν το οικείο Ταμείο είναι το ΤΔΜ (βασικά στοιχεία Προγράμματος, σελίδα 1 του υποδείγματος)

Υποχρεωτική μεταφορά πόρων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ ως συμπληρωματική στήριξη στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης²

Κατανομή στο ΤΔΜ	☐ αφορά εσωτερικές μεταφορές μέσα στο πρόγραμμα με την κατανομή του ΤΔΜ (Πίνακας 18Α)
	☐ αφορά μεταφορές από άλλα προγράμματα στο πρόγραμμα με την κατανομή του ΤΔΜ (Πίνακας 18Β)
	☐ A/A (δηλ καμία στήριξη από το ΤΔΜ στο πρόγραμμα)

² Στην περίπτωση που ένα πρόγραμμα που λαμβάνει στήριξη από το ΤΔΜ, λάβει συμπληρωματική στήριξη (βλ. άρθρο 21 παράγραφος α) μέσα στο πρόγραμμα και από άλλα προγράμματα πρέπει να συμπληρωθεί και ο Πίνακας 18Α και ο Πίνακας 18Β.

Πίνακας 18Α: Μεταφορά πόρων από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) μέσα στο πρόγραμμα

		Κατανομή ΤΔΜ μέσα στο πρόγραμμα* ανά κατηγορία περιφέρειας		
		Περισσότερο αναπτυγμένες	Μετάβασης	Λιγότερο αναπτυγμένες
Μεταφορές μέσα το πρόγραμμα* (πρόσθετη στήριξη) ανά κατηγορία περιφέρειας				
ΕΤΠΑ	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			
	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			
ΕΚΤ+	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			
	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			
Σύνολο	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			

* Πρόγραμμα με την κατανομή του ΤΔΜ

Πίνακας 18B: Μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ από άλλο(α) πρόγραμμα(τα) στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) του εν λόγω προγράμματος

		Πρόσθετη στήριξη του ΤΔΜ στο εν λόγω πρόγραμμα (αριθμός CCI)* ανά κατηγορία περιφέρειας		
		Περισσότερο αναπτυγμένες	Μετάβασης	Λιγότερο αναπτυγμένες
Μεταφορά(ές) από άλλο(α) πρόγραμμα(τα)** (πρόσθετη στήριξη) ανά κατηγορία περιφέρειας				
Πρόγραμμα 1 (αριθμός CCI)				
ΕΤΠΑ	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			
	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			
ΕΚΤ+	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			
	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			

Πρόγραμμα 2 (αριθμός CCI)				
Πρόγραμμα 3 (αριθμός CCI)				
Σύνολο ΕΤΠΑ	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			
	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			
Σύνολο ΕΚΤ+	Περισσότερο αναπτυγμένες			
	Μετάβασης			
	Λιγότερο αναπτυγμένες			
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες			
Σύνολο				

* πρόγραμμα με την κατανομή του ΤΔΜ, το οποίο λαμβάνει πρόσθετη στήριξη από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+

** πρόγραμμα που παρέχει την πρόσθετη στήριξη από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ (πηγή)

Αιτιολόγηση της υποχρεωτικής μεταφοράς από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ με βάση τους προγραμματισμένους τύπους παρέμβασης – Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο viii)

Πεδίο κειμένου [3 000]

3.1 Χρηματοδοτικά κονδύλια ανά έτος

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο στ) σημείο i) του ΚΚΔ

Πίνακας 10: Χρηματοδοτικά κονδύλια ανά έτος									
Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο
ΕΤΠΑ*	Λιγότερο αναπτυγμένες								
	Περισσότερο αναπτυγμένες								
	Μετάβασης								
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες								
Σύνολο									
ΕΚΤ+*	Λιγότερο αναπτυγμένες								
	Περισσότερο αναπτυγμένες								
	Μετάβασης								
	Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες								
Σύνολο									
ΤΔΜ**	Λιγότερο αναπτυγμένες								
	Περισσότερο αναπτυγμένες								

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

	Μετάβασης								
Σύνολο									
Ταμείο Συνοχής	A/A								
ΕΤΘΑ	A/A								
Σύνολο									

* Ποσά μετά την υποχρεωτική μεταφορά, ήτοι αν η υποχρεωτική μεταφορά από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ προέρχεται από το εν λόγω πρόγραμμα, τα ποσά του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ δεν περιλαμβάνουν τα μεταφερόμενα ποσά.

** Υποδεικνύει τους συνολικούς πόρους του ΤΔΜ ως αποτέλεσμα του Πίνακα 18 (ήτοι κατανομή του ΤΔΜ και πρόσθετη στήριξη που μεταφέρεται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+).

3.2 Σύνολο χρηματοδοτικών κονδυλίων ανά Ταμείο και εθνική συγχρηματοδότηση*

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο στ) σημείο ii), άρθρο 17 παράγραφος 6

Για τον στόχο για την απασχόληση και την ανάπτυξη:

Πίνακας 11: Σύνολο χρηματοδοτικών κονδυλίων ανά Ταμείο και εθνική συγχρηματοδότηση										
Στόχος πολιτικής/ ΤΔΜ ή ΤΒ	Προτεραιότητα	Βάση για τον υπολογισμό της ενωσιακής στήριξης (συνολικής ή δημόσιας)	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας**	Συνεισφορά της ΕΕ	Εθνική συνεισφορά	Ενδεικτική ανάλυση εθνικής συμμετοχής		Σύνολο	Ποσοστό συγχρηματοδότησης
							δημόσια	ιδιωτική		
							(α)	(β) = (γ) + (δ)		
	Προτεραιότητα 1	Δ/Σ	ΕΤΠΑ	Λιγότερο αναπτυγμένες						
Περισσότερο αναπτυγμένες										
Μετάβασης										
Ειδικά κονδύλια για εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες περιοχές										
	Προτεραιότητα 2		ΕΚΤ+	Λιγότερο αναπτυγμένες						
Περισσότερο αναπτυγμένες										
Μετάβασης										
Εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες										

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

	Προτεραιότητα 3		ΤΔΜ****	Λιγότερο αναπτυγμένες							
				Περισσότερο αναπτυγμένες							
				Μετάβασης							
	Προτεραιότητα 4		ΤΣ								
TB	TB άρθρο 29 ΚΚΔ		ΕΤΠΑ ή ΕΚΤ+ ή ΤΣ ή ΤΔΜ								
	TB άρθρο 30 ΚΚΔ		ΕΤΠΑ ή ΕΚΤ+ ή ΤΣ ή ΤΔΜ								
Σύνολο ΕΤΠΑ				Περισσότερο αναπτυγμένες							
				Μετάβασης							
				Λιγότερο αναπτυγμένες							
				Ειδικά κονδύλια για εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες περιοχές							
Σύνολο ΕΚΤ+				Περισσότερο αναπτυγμένες							
				Μετάβασης							
				Λιγότερο αναπτυγμένες							
				Εξόχως απόκεντρες							
Σύνολο ΤΔΜ				Περισσότερο αναπτυγμένες							

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

			Μετάβασης						
			Λιγότερο αναπτυγμένες						
Σύνολο ΤΣ		A/A							
Γενικό σύνολο									

* Πριν από την ενδιάμεση επανεξέταση το 2025 για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΣ και το ΤΔΜ, χρηματοδοτικά κονδύλια μόνο για τα έτη 2021 έως 2025. *[Το σημείο αυτό αναμένεται να τροποποιηθεί ώστε να καλύπτει τα έτη 2021 έως 2027 και να περιλαμβάνει το ποσό ευελιξίας].*

** Για το ΕΤΠΑ: λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, περιφέρειες μετάβασης, περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και, κατά περίπτωση, ειδικά κονδύλια για τις εξόχως απόκεντρες και βόρειες αραιοκατοικημένες περιοχές. Για το ΕΚΤ+: λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, περιφέρειες μετάβασης, περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και, κατά περίπτωση, πρόσθετα κονδύλια για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές. Για το Ταμείο Συνοχής: άνευ αντικειμένου. Για την παροχή τεχνικής βοήθειας, η εφαρμογή των κατηγοριών περιφερειών εξαρτάται από την επιλογή ταμείου.

*** Κατά περίπτωση για όλες τις κατηγορίες περιφερειών.

**** Υποδεικνύει τους συνολικούς πόρους του ΤΔΜ ως αποτέλεσμα του Πίνακα 18 (ήτοι κατανομή του ΤΔΜ και πρόσθετη στήριξη που μεταφέρεται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+).

Για το ΕΤΘΑ:

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο στ) σημείο iii) του ΚΚΔ

Προγράμματα ΕΤΘΑ που χρησιμοποιούν τεχνική βοήθεια κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 4 σύμφωνα με την επιλογή που έγινε στο μέρος 4 bis του Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης

Πίνακας 11 Α Σύνολο χρηματοδοτικών κονδυλίων ανά Ταμείο και εθνική συγχρηματοδότηση						
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος (ονοματολογία που καθορίζεται στον κανονισμό ΕΤΘΑ)	Βάση για τον υπολογισμό της ενωσιακής στήριξης	Συνεισφορά της ΕΕ	Εθνική δημόσια συνεισφορά	Σύνολο	Ποσοστό συγχρηματοδότησης
Προτεραιότητα 1	1.1	Δημόσια				
	1.2	Δημόσια				
	1.3	Δημόσια				
	1.4	Δημόσια				
	1.5	Δημόσια				
Προτεραιότητα 2	2.1	Δημόσια				
Προτεραιότητα 3	3.1	Δημόσια				
Προτεραιότητα 4	4.1	Δημόσια				
Τεχνική βοήθεια σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 4	5.1	Δημόσια				
Τεχνική βοήθεια σύμφωνα με το άρθρο 32	5.2	Δημόσια				

Προγράμματα ΕΤΘΑ που χρησιμοποιούν τεχνική βοήθεια κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 5 σύμφωνα με την επιλογή που έγινε στο μέρος 4 bis του Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης

Πίνακας 11 Α Σύνολο χρηματοδοτικών κονδυλίων ανά Ταμείο και εθνική συγχρηματοδότηση							
Προτεραιότητα	Ειδικός στόχος (ονοματολογία που καθορίζεται)	Βάση για τον υπολογισμό της	Συνεισφορά της ΕΕ		Εθνική δημόσια συνεισφορά	Σύνολο	Ποσοστό συγχρηματοδότησης*
			Συνεισφορά της ΕΕ χωρίς ΤΒ κατ'	Συνεισφορά της ΕΕ για την ΤΒ κατ'			

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

	στον κανονισμό ΕΤΘΑ)	ενωσιακής στήριξης	εφαρμογή του άρθρου 30(5)	εφαρμογή του άρθρου 30(5)***			
Προτεραιότητα 1	1.1	Δημόσια					
	1.2	Δημόσια					
	1.3	Δημόσια					
	1.4	Δημόσια					
	1.5	Δημόσια					
Προτεραιότητα 2	2.1	Δημόσια					
Προτεραιότητα 3	3.1	Δημόσια					
Προτεραιότητα 4	4.1	Δημόσια					
Τεχνική βοήθεια (Άρθρο 32)	5.1	Δημόσια					

*** Σύμφωνα με τα ποσοστά που τέθηκαν στο άρθρου 30 παράγραφος 5 ΚΚΔ

4. ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΟΙ ΟΡΟΙ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο η)

Πίνακας 12: Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι							
Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι	Ταμείο	Ειδικός στόχος (Α/Α για το ΕΤΘΑ)	Πλήρωση αναγκαίου πρόσφορου όρου	Κριτήρια	Εκπλήρωση των κριτηρίων	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
			Ναι/Όχι	Κριτήριο 1	N/O	[500]	[1 000]
				Κριτήριο 2	N/O		

5. ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3) στοιχείο ι)· άρθρο 65, άρθρο 78 του ΚΚΔ

Πίνακας 13: Αρχές του προγράμματος			
Αρχές του προγράμματος	Επωνυμία του φορέα [500]	Όνομα υπεύθυνου επικοινωνίας [200]	Δ/ση ηλ. ταχυδρομείου [200]
Διαχειριστική Αρχή	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων/ Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»		

Ελεγκτική Αρχή	Υπουργείο Οικονομικών / Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)		
Φορέας που λαμβάνει πληρωμές από την Επιτροπή	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων / Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων		
Κατά περίπτωση, φορέας ή φορείς που λαμβάνουν πληρωμές από την Επιτροπή σε περίπτωση ΤΒ κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 5	Δεν προβλέπεται		
Λογιστικός έλεγχος στην περίπτωση που ο έλεγχος ανατίθεται σε άλλο φορέα από τη διαχειριστική αρχή	Δεν απαιτείται		

Παραπομπή: 4η παράγραφος του Άρθρου 17 παράγραφος 3 ΚΚΔ)

Η κατανομή των επιστρεφόμενων ποσών για την τεχνική βοήθεια κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 5 αν έχουν προσδιοριστεί περισσότεροι φορείς για να λαμβάνουν πληρωμές από την Επιτροπή

Πίνακας 13 bis: Μέρος του ποσοστού που ορίζεται στο άρθρο 30 παράγραφος 5 στοιχείο β που θα κατβήθει στους φορείς που λαμβάνουν πληρωμές από την Επιτροπή στην περίπτωση τεχνικής βοήθειας κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 5 (σε ποσοστιαίες μονάδες)	
Φορέας 1	ποσοστιαίες μονάδες
Φορέας 2	ποσοστιαίες μονάδες

6. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

Παραπομπή: Άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) ΚΚΔ

Στο ΕΠΑΝΕΚ προβλέπεται για την προώθηση του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας, οι κοινωνικοί εταίροι να έχουν αυξημένες ευθύνες και η δυνατότητα να αναλάβουν την εκπόνηση προτάσεων και την υλοποίηση δράσεων με κύρια χαρακτηριστικά την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα, την προώθηση πολιτικών για σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά θέματα

συστημικού χαρακτήρα καθώς και την προώθηση των συνεργασιών και των δικτυώσεων οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

Η έως τώρα πρόοδος στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης έχει ως εξής:

Έχει συσταθεί κατάλογος εταίρων και έχει υλοποιηθεί ο 1ος γύρος διαβούλευσης του εννοιολογικού εγγράφου (concept paper) του Προγράμματος στον οποίο συλλέχθηκαν οι απόψεις (το ερωτηματολόγιο έλαβε 19 έγκυρες απαντήσεις από καλά διαφοροποιημένο σύνολο φορέων) των εμπλεκόμενων εταίρων στη βάση ερωτηματολογίου.

Ειδικότερα, το προσχέδιο του κειμένου (Concept paper) όπως οριστικοποιήθηκε μετά από σχόλια της υπηρεσίας, εστάλη στις 17.12.2020 προς διαβούλευση στους εταίρους. Το προσχέδιο αποτέλεσε βάση διαβούλευσης με:

- τους φορείς που εμπλέκονται στο σχεδιασμό του ΕΣΠΑ και του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με στόχο τη συμπληρωματικότητα με τα λοιπά προγράμματα και τη συνεκτικότητα του τελικού εθνικού σχεδίου δράσης
- τους κοινωνικούς εταίρους στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης που διέπει τον προγραμματισμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων
- την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με στόχο τη συμφωνία επί της βασικής διάρθρωσης και των στόχων του Προγράμματος, πριν καταρτιστεί στον απαιτούμενο βαθμό λεπτομέρειας.

Κατά την επιλογή των εταίρων έγινε προσπάθεια να συγκεντρωθούν ικανές παρατηρήσεις και διδάγματα από εταίρους σε όλη την αλυσίδα υλοποίησης του προγράμματος, κατά την αρχή της αναλογικότητας και σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας. Συνεπώς συμπεριελήφθησαν: Δημόσιες αρχές (Υπουργεία και Γενικές Γραμματείες), Επαγγελματικές Ενώσεις, Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης και Επιτελικές Δομές (Εθνικές και Περιφερειακές), Κοινωνικοί εταίροι, επιχειρήσεις και σύμβουλοι επιχειρήσεων με μακρά εμπειρία στην υλοποίηση δράσεων του Προγράμματος.

Επιπλέον, κατά την κατάρτιση του προγράμματος, για την αποτελεσματική δημόσια διαβούλευση με τους σχετικούς εταίρους πραγματοποιήθηκε και η αποστολή δομημένου ερωτηματολογίου στο οποίο υπήρχε επιπλέον δυνατότητα ανοιχτού κειμένου.

Από τις απαντήσεις προκύπτουν γενικότερα τα εξής συμπεράσματα:

- Το σύνολο των εταίρων και φορέων επισημαίνει την καίρια σημασία του ψηφιακού μετασχηματισμού και την ανάπτυξη των απαιτούμενων δεξιοτήτων.
- Η σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η προσαρμογή των δράσεων υποστήριξης στις ανάγκες τους (μεγάλη δυσχέρεια εύρεσης χρηματοδότησης, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας/προστιθεμένης αξίας).
- Η ανάγκη του πράσινου μετασχηματισμού της οικονομίας και της στροφής σε περισσότερο βιώσιμες περιβαλλοντικά διαδικασίες και προϊόντα δεν έχει γίνει αρκετά αντιληπτή ακόμη.

Στις επόμενες βραχυπρόθεσμες ενέργειες προγραμματίζεται υπό τον συντονισμό της ΟΣΠ ΕΠΑΝΕΚ 21-27 2ος κύκλος διαβούλευσης του σχεδίου του προγράμματος ΕΠΑΝΕΚ με τις Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειών εντός Απριλίου 2021.

Η ευρεία διαβούλευση με τους σχετικούς εταίρους κατά την κατάρτιση του ΕΠΑΝΕΚ έλαβε μόνιμη μορφή κατά τη φάση υλοποίησης με κορυφαίο όργανο την Επιτροπή Παρακολούθησης (ΕΠΠα) με αρμοδιότητα μεταξύ άλλων την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΕΠ, τη λήψη αποφάσεων για τον αποτελεσματικό και αποδοτικό προγραμματισμό και εφαρμογή του, διατυπώνοντας άποψη και εγκρίνοντας την εξειδίκευση δράσεων, τη μεθοδολογία και τα κριτήρια αξιολόγησης έργων, τις εκθέσεις υλοποίησης, τις αναθεωρήσεις, το σχέδιο αξιολόγησης κλπ. Η ΕΠΠα συνεδριάζει ετησίως και εκτάκτως, ενώ μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις και μέσω γραπτής διαδικασίας, που διεξάγεται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ΔΙΑΥΛΟΣ. Για τη διάδοση του αποτελέσματος γίνεται δημοσιοποίηση των αποφάσεων στο site του ΕΠΑΝΕΚ.

Για την ουσιαστική και αποτελεσματική λειτουργία της ΕπΠα προβλέπεται η αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση των σχετικών εταιρών στη σύνθεσή της, λαμβάνοντας υπόψη τους εταίρους που συμμετείχαν ενεργά στο στάδιο κατάρτισης, ώστε να εξασφαλιστεί επαρκής συνέχεια και ανάληψη ευθύνης μεταξύ των σταδίων προγραμματισμού/υλοποίησης.

Η ΕπΠα του ΕΠΑΝΕΚ, σύμφωνα με την ισχύουσα συγκρότησή της με την ΚΥΑ 4449/1410 Α1/19.07.2018, περιλαμβάνει **... μέλη με δικαίωμα ψήφου** που εκπροσωπούν όλες τις κατηγορίες εταίρων, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας: αρχές διαχείρισης/συντονισμού/πιστοποίησης ΕΣΠΑ, φορείς πολιτικής των τομέων παρέμβασης του ΕΠ, ειδικές υπηρεσίες/επιτελικές δομές υπουργείων, ΜΟΔ Α.Ε, Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, οικονομικούς/κοινωνικούς εταίρους (ΓΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΒ, ΣΕΒΤ, ΣΕΒΕ, ΤΕΕ, ΟΕΕ, ΚΕΕΕ, ΣΕΤΕ, ΞΕΕ, ΠΣΕ, ΟΕΣΥΝΕ, ΟΑΕΔ, ΕΣΑΜΕΑ), ΜΚΟ (WWF), ΕΦΔ του ΕΠ. Συμμετέχουν επίσης **... μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου** εκπροσωπώντας αρχές διαχείρισης, συντονισμού/πιστοποίησης ΕΣΠΑ, δημόσιες αρχές, ειδικές υπηρεσίες, επιτελικές δομές υπουργείων, Γ.Δ. της Ε.Ε., χρηματοπιστωτικούς φορείς.

– Στο ΕΠΑΝΕΚ προβλέπεται για την προώθηση του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας, **οι κοινωνικοί εταίροι** να έχουν αυξημένες ευθύνες και η δυνατότητα να αναλάβουν την εκπόνηση προτάσεων και την υλοποίηση δράσεων με κύρια χαρακτηριστικά την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα, την προώθηση πολιτικών για σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά θέματα συστημικού χαρακτήρα καθώς και την προώθηση των συνεργασιών και των δικτυώσεων οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

Στο πλαίσιο αυτό η Δ.Α. εξέδωσε στις 12/10/2016, στο πλαίσιο του Ειδικού στόχου 2.2 «Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις αναπτυξιακές απαιτήσεις» (ταμείο ΕΚΤ), την πρόσκληση με κωδ. 037 «Παρεμβάσεις για την συστηματική πρόγνωση και παρακολούθηση μεταβολών του παραγωγικού περιβάλλοντος, και την υποστήριξη των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων» προς τους 5 Θεσμικούς Κοινωνικούς Εταίρους (ΓΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ, ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΣΕΤΕ), με Π/Υ 10 εκ. € (ΔΔ).

– Η πρόσκληση αφορά σε παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη εργαλείων στρατηγικής πληροφόρησης των κοινωνικών, οικονομικών εταίρων και επιχειρήσεων, τα οποία δύνανται να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ικανότητας των φορέων πολιτικής να προβλέπουν και να διαχειρίζονται τις αλλαγές και να εξειδικεύουν στοχευμένες δράσεις ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις αλλαγές. Επίσης οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν ως δικαιούχοι σε δράσεις κατάρτισης – πιστοποίησης εργαζομένων στο πλαίσιο της επθν.

7. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ

Παραπομπή: άρθρο 17 παράγραφος 3 στοιχείο θ) του ΚΚΔ· άρθρο 42 παράγραφος 2 του ΚΚΔ

Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ θα καταρτίσει το σχετικό πρόγραμμα για την Επικοινωνία και Προβολή του Προγράμματος σύμφωνα με τις υποδείξεις και τις οδηγίες που δόθηκαν.

Η Επικοινωνία και η Προβολή του Προγράμματος θα αναφέρεται στα παρακάτω κρίσιμα σημεία:

Κύριος επικοινωνιακός στόχος:

Προβολή του ρόλου του Προγράμματος ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027 και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υποστήριξη των παραγωγικών, ανταγωνιστικών και εξωστρεφών τομέων της οικονομίας για τη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης και

στην επιτάχυνση της μετάβασης στο νέο πρότυπο, αυξάνοντας τη συμμετοχή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν.

Ειδικοί επικοινωνιακοί στόχοι:

- Διασφάλιση της μέγιστης διαφάνειας ως προς τη διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος και αύξηση της ευαισθητοποίησης και της εμπιστοσύνης στις ευκαιρίες που παρέχει η ΕΕ.
- Άμεση και έγκυρη ενημέρωση δυνητικών δικαιούχων, οργανώσεων, εταίρων και άλλων πιθανών ενδιαφερομένων για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που παρέχει το πρόγραμμα και τις διαδικασίες πρόσβασης σε αυτή.
- Ενίσχυση αναγνωρισιμότητας, κατανόησης και θετικής στάσης για το ρόλο και τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην βελτίωση της έρευνας και της καινοτομίας μέσα από τη χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- Υποστήριξη των δικαιούχων κατά την υλοποίηση των έργων ως προς την επικοινωνία και προβολή των αποτελεσμάτων και του αντίκτυπου των πράξεων που υλοποιούν.
- Ανάπτυξη επιχειρηματικής συνείδησης σε όλους τους πολίτες της χώρας ως εγγύηση για τη βιωσιμότητα των έργων που υλοποιούνται.
- Συστηματική ενημέρωση του κοινού στόχου των δράσεων για τη σημασία της καινοτόμου επιχειρηματικότητας ως μέσου ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
- Συστηματική ενημέρωση του κοινού στόχου για την ανάγκη να επιταχυνθούν η ψηφιακή και πράσινη μετάβαση ως βασικές προϋποθέσεις βιωσιμότητας των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της 4ης βιομηχανικής επανάστασης

Κοινά – στόχοι:

- Ευρύ κοινό: Πολίτες σε εθνικό - περιφερειακό επίπεδο που περιλαμβάνει και ειδικές δημογραφικές ομάδες, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, άλλες συγκεκριμένες ομάδες/κοινότητες, θεματικά σχετικές με το κάθε Πρόγραμμα
- Δυνητικοί δικαιούχοι: Δυνητικά επιλέξιμοι δικαιούχοι του Προγράμματος
- Δικαιούχοι: Άμεσοι δικαιούχοι ή κατηγορίες δικαιούχων
- Εθνικές/ευρωπαϊκές διοικητικές αρχές και φορείς: Ευρωπαϊκά Όργανα και Οργανισμοί, Υπουργεία, Περιφέρειες κλπ.
- Οργανισμοί - Φορείς διάχυσης ενημέρωσης: ΜΜΕ, δίκτυα πληροφόρησης, διαμορφωτές κοινής γνώμης κ.α.

Μέσα επικοινωνίας συμπεριλαμβανομένης της προβολής μέσω social media:

- Η επιλογή των μέσων ενημέρωσης θα λάβει υπόψη το εθνικό/περιφερειακό πλαίσιο
- Τα μέσα/δράσεις επικοινωνίας θα περιλαμβάνουν την ιστοσελίδα του Προγράμματος
- Οι δράσεις επικοινωνίας θα περιλαμβάνουν εκδηλώσεις με συμμετοχή κοινού
- Οι δράσεις θα περιλαμβάνουν εκδόσεις (έντυπες ή ψηφιακές) και οπτικοακουστικές παραγωγές

Παρακολούθηση και αξιολόγηση:

Η αξιολόγηση της επικοινωνίας θα προδιαγράφεται ήδη από το στάδιο σχεδιασμού των επιμέρους επικοινωνιακών ενεργειών και μέσων/εργαλείων, παρακολουθείται κατά την υλοποίηση και αποτιμάται μετά την ολοκλήρωσή τους. Εφόσον καθοριστούν οι στόχοι της εκάστοτε

επικοινωνιακής ενέργειας, η αξιολόγηση θα υλοποιείται αξιοποιώντας δείκτες υλοποίησης (outputs), αποτελέσματος (result), επιπτώσεων (impact). Ενδεικτικά:

Δείκτες υλοποίησης: Αριθμός καταχωρίσεων, συχνότητα εκπομπών ραδιοφωνικού σποτ, συχνότητα προβολών τηλεοπτικού σποτ, αριθμός συμμετεχόντων ανά εκδήλωση/συνέδριο/σεμινάριο, ακόλουθοι/impressions/views για τα social media, impressions διαδικτυακής διαφήμισης, επισκεψιμότητα ιστοσελίδας, αριθμός ερωτημάτων Helpdesk, αριθμός συμμετεχόντων σε προσκλήσεις.

Δείκτες αποτελέσματος: Ποσοστό αναγνωρισιμότητας (Προγράμματος, έργων/ ενισχύσεων), audience recall καμπάνιας/ενέργειας, βαθμός ικανοποίησης/ χρησιμότητας από event, engagement στα social media (shares, likes, clickthroughs, comments, αναφορές hashtag), conversions ιστοσελίδας (downloads, εγγραφές, bouncing rate, διάρκεια σύνδεσης) και βαθμός ικανοποίησης χρηστών.

Δείκτες επιπτώσεων: Θετική άποψη για το Πρόγραμμα και την συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διάδοση θετικού μηνύματος για το πρόγραμμα ή την ΕΕ λόγω της επικοινωνιακής ενέργειας, βαθμός εμπιστοσύνης στις εθνικές/ευρωπαϊκές αρχές.

Προϋπολογισμός

Ο προϋπολογισμός για την επικοινωνία θα διαμορφωθεί με βάση τις ανάγκες επικοινωνίας και τον προϋπολογισμό του Προγράμματος. Με την περιγραφή των δράσεων θα παρέχεται ένας ενδεικτικός οικονομικός προγραμματισμός ανά δραστηριότητα/μέσο και ανά έτος.

8. ΧΡΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ, ΕΦΑΠΑΞ ΠΟΣΩΝ, ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΔΑΠΑΝΕΣ

Για το παρόν Κεφάλαιο έχει ανατεθεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ σχετική μελέτη και τα αποτελέσματά της θα συμπεριληφθούν σε επόμενη υποβολή του προγράμματος.

Παραπομπή: Άρθρα 88 και 89 του ΚΚΔ

Πίνακας 14: Χρήση μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών, κατ' αποκοπή συντελεστών και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες			
Ένδειξη χρήσης των άρθρων 88 και 89 του ΚΚΔ*	Αριθ. προτεραιότητας	Ταμείο	Ειδικός στόχος (στόχος «Απασχόληση και ανάπτυξη») ή Τομέας στήριξης (ΕΤΘΑ)
Χρήση επιστροφής επιλέξιμων δαπανών βάσει μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών και κατ' αποκοπή συντελεστών στο πλαίσιο προτεραιότητας σύμφωνα με το άρθρο 88 του ΚΚΔ	Προτεραιότητα 1	ΕΤΠΑ	ΕΣ 1
			ΕΣ 2
	Προτεραιότητα 2	ΕΚΤ+	ΕΣ 3
			ΕΣ 4
	Προτεραιότητα 3	ΤΣ	ΕΣ 5
			ΕΣ 6
	Προτεραιότητα 4	ΤΔΜ	ΕΣ ΤΔΜ

Προσχέδιο του Προγράμματος «Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Έρευνα - Καινοτομία 2021-2027»

Χρήση χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 89 του ΚΚΔ	Προτεραιότητα 1	ΕΤΠΑ	ΕΣ 7
			ΕΣ 8
	Προτεραιότητα 2	ΕΚΤ+	ΕΣ 9
			ΕΣ 10
	Προτεραιότητα 3	ΤΣ	ΕΣ 11
			ΕΣ 12
	Προτεραιότητα 4	ΤΔΜ	ΕΣ ΤΔΜ

* Πλήρεις πληροφορίες παρέχονται σύμφωνα με τα υποδείγματα που περιέχονται στα παραρτήματα του ΚΚΔ.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 1: ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΕ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑ ΚΟΣΤΗ, ΕΦΑΠΑΞ ΠΟΣΑ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΠΟΣΑ

Υπόδειγμα για την υποβολή δεδομένων προς εξέταση από την Επιτροπή

(άρθρο 88)

Ημερομηνία υποβολής της πρότασης	
Τρέχουσα έκδοση	

A. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραιότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Εκτιμώμενο ποσοστό των εκτιμώμενων χρηματοδοτικών κονδυλίων στο πλαίσιο της προτεραιότητας όπου θα εφαρμοστεί η απλουστευμένη επιλογή κόστους (ΑΕΚ) σε % (κατ' εκτίμηση)	Τύπος/-οι πράξης/-ων		Ονομασία/-ες αντίστοιχου/-ων δείκτη/-ών		Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη	Τύπος ΑΕΚ (τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών ή κατ' αποκοπή συντελεστών)	Αντίστοιχες τυποποιημένες κλίμακες μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών ή κατ' αποκοπή συντελεστών (στο εθνικό νόμισμα)
					Κωδικός	Περιγραφή	Κωδικός	Περιγραφή			

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης (συμπληρώνεται για κάθε τύπο πράξης)

Η διαχειριστική αρχή λαμβάνει υποστήριξη από εξωτερική εταιρεία για τον καθορισμό των παρακάτω απλουστευμένων επιλογών κόστους;

Εάν ναι, να προσδιοριστεί η εξωτερική εταιρεία: **Ναι/Όχι – Επωνυμία εξωτερικής εταιρείας**

Τύποι πράξης:

1.1. Περιγραφή του τύπου της πράξης	
1.2 Ειδικός στόχος	
1.3 Ονομασία δείκτη ¹	
1.4 Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη	
1.5 Τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίας δαπάνης, εφάπαξ ποσού ή κατ' αποκοπή συντελεστή	
1.6 Ποσό	
1.7 Κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται από μοναδιαία δαπάνη, εφάπαξ ποσό ή κατ' αποκοπή συντελεστή	
1.8 Οι εν λόγω κατηγορίες δαπανών καλύπτουν όλες τις επιλέξιμες δαπάνες για την πράξη; (N/O)	
1.9 Μέθοδος προσαρμογής/-ών	
1.10 Επαλήθευση της επίτευξης της μονάδας μέτρησης - ποιο/-α έγγραφο/-α θα χρησιμοποιηθεί/-ούν για την επαλήθευση της επίτευξης της μονάδας μέτρησης; - να περιγραφεί τι θα ελέγχεται κατά τις διαχειριστικές επαληθεύσεις (συμπεριλαμβανομένων των επιτόπιων) και από ποιον. - ποιες ρυθμίσεις εφαρμόζονται για τη συλλογή και αποθήκευση των περιγραφόμενων δεδομένων/εγγράφων;	
1.11 Πιθανά στρεβλά κίνητρα ή προβλήματα που προκαλούνται από αυτόν τον δείκτη, δυνητικοί τρόποι μετριασμού τους, και εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου	
1.12 Συνολικό ποσό (εθνικό και ενωσιακό) που αναμένεται να επιστραφεί	

Γ. Υπολογισμός της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών ή κατ' αποκοπή συντελεστών*

¹ Για έναν τύπο πράξης είναι δυνατοί περισσότεροι συμπληρωματικοί δείκτες (για παράδειγμα ένας δείκτης εκροών και ένας δείκτης αποτελεσμάτων). Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα πεδία 1.3 έως 1.11 θα πρέπει να συμπληρώνονται για κάθε δείκτη.

1. Πηγή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών ή κατ' αποκοπή συντελεστών (ποιος παράγαγε, συνέλεξε και καταχώρισε τα δεδομένα, που αποθηκεύονται τα δεδομένα, προθεσμίες, επαλήθευση κ.λπ.)

2. Να διευκρινιστεί για ποιον λόγο ενδείκνυται η προτεινόμενη μέθοδος και ο προτεινόμενος υπολογισμός για τον τύπο πράξης.

3. Να διευκρινιστεί πώς έγιναν οι υπολογισμοί, συμπεριλαμβανομένων ιδίως τυχόν παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν από πλευράς ποιότητας ή ποσοτήτων. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και να επισυνάπτονται στο παρόν παράρτημα, σε μορφότυπο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί άμεσα από την Επιτροπή, στατιστικά στοιχεία και σημεία αναφοράς.

4. Διευκρινίστε πώς διασφαλίσατε ότι στον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, εφάπαξ ποσών ή κατ' αποκοπή συντελεστών συμπεριλήφθηκαν μόνο επιλέξιμες δαπάνες.

5. Αξιολόγηση από την/τις αρχή/-ές ελέγχου της μεθοδολογίας υπολογισμού και των ποσών και των ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της επαλήθευσης, της ποιότητας, της συλλογής και της αποθήκευσης των δεδομένων.

* Δεν απαιτούνται αιτιολογήσεις των σχετικών στοιχείων, της μεθόδου υπολογισμού και του ποσοστού ή ποσού που προκύπτει και της σχετικής εκτίμησης από την αρχή ελεγχου [(στα σημεία 1,3 και 5)] στην περίπτωση όπου τα απλοποιημένα κόστη που υποβάλλονται σε αυτό το Ποσόρτημα έχουν καθοριστεί σε ενωσιακό επίπεδο [(άλλες πολιτικές ή μέσω της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στο άρθρο 88 παράγραφος 4)].

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 2: ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΕ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Υπόδειγμα για την υποβολή δεδομένων προς εξέταση από την Επιτροπή

(άρθρο 89)

Ημερομηνία υποβολής της πρότασης	
Τρέχουσα έκδοση	

A. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραιότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Ποσό που καλύπτεται από την χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με το κόστος	Τύπος/-οι πράξης/-ων	Όροι που πρέπει να εκπληρωθούν/αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν	Ονομασία/-ες αντίστοιχου/-ων δείκτη/-ών		Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη
							Κωδικός	Περιγραφή	
Συνολικό καλυπτόμενο ποσό									

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης (συμπληρώνεται για κάθε τύπο πράξης)

Τύποι πράξης:

1.1. Περιγραφή του τύπου της πράξης			
1.2 Ειδικός στόχος			
1.3 Όροι που πρέπει να εκπληρωθούν ή αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν			
1.4 Προθεσμία για την εκπλήρωση των όρων και την επίτευξη των αποτελεσμάτων			
1.5 Ορισμός δείκτη για τα παραδοτέα			
1.6 Μονάδα μέτρησης του δείκτη για τα παραδοτέα			
1.7 Ενδιάμεσα παραδοτέα (κατά περίπτωση) που ενεργοποιούν τη διαδικασία επιστροφής από την Επιτροπή με χρονοδιάγραμμα για τις επιστροφές	Ενδιάμεσα παραδοτέα	Ημερομηνία	Ποσά
1.8 Συνολικό ποσό (συμπεριλαμβανομένης της ενωσιακής και εθνικής χρηματοδότησης)			
1.9 Μέθοδος προσαρμογής/-ών			
1.10 Επαλήθευση της επίτευξης του αποτελέσματος ή της εκπλήρωσης του όρου (και, κατά περίπτωση, των ενδιάμεσων παραδοτέων) - να περιγραφεί ποιο/-α έγγραφο/-α θα χρησιμοποιηθεί/ούν για την επαλήθευση της επίτευξης του αποτελέσματος ή της εκπλήρωσης του όρου - να περιγραφεί τι θα ελέγχεται κατά τις διαχειριστικές επαληθεύσεις (συμπεριλαμβανομένων των επιτόπιων) και από ποιον. - να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις εφαρμόζονται για τη συλλογή και αποθήκευση των δεδομένων/εγγράφων			

1.10α Η επιχορήγηση που παρέχεται από το Κράτος Μέλος στους δικαιούχους, λαμβάνει τη μορφή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες; [N/O]	
1.11 Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της διαδρομής ελέγχου Προσδιορίστε τον/τους φορέα/-είς που είναι υπεύθυνος/-οι για τις ρυθμίσεις αυτές.	

Προσάρτημα 2α: Κατάλογος σχεδιαζόμενων δράσεων στρατηγικής σημασίας με το χρονοδιάγραμμα – Άρθρο 17 παράγραφος 3

Πεδίο κειμένου [2 000]

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 3: ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΘΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΑΛΙΕΙΑ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Υπόδειγμα για την υποβολή δεδομένων προς εξέταση από την Επιτροπή

Ημερομηνία υποβολής της πρότασης	
Τρέχουσα έκδοση	

1. Περιγραφή του παράκτιου στόλου μικρής κλίμακας

Πεδίο κειμένου [5 000]

2. Γενική περιγραφή της στρατηγικής για την ανάπτυξη κερδοφόρου και βιώσιμης παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας

Πεδίο κειμένου [5 000] και ενδεικτικό συνολικό ποσό ΕΤΘΑ που διατίθεται

3. Περιγραφή των ειδικών δράσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ανάπτυξη κερδοφόρου και βιώσιμης παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας

Περιγραφή των κύριων δράσεων	Ενδεικτικό ποσό ΕΤΘΑ που διατίθεται (EUR)
Προσαρμογή και διαχείριση της αλιευτικής ικανότητας <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Προώθηση βιώσιμων, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή αλιευτικών πρακτικών με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, οι οποίες ελαχιστοποιούν τις βλάβες στο περιβάλλον <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Ενίσχυση της αλυσίδας αξίας του κλάδου και προώθηση στρατηγικών εμπορίας <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Προώθηση των δεξιοτήτων, των γνώσεων, της καινοτομίας και της δημιουργίας ικανοτήτων <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Βελτίωση της υγείας, της ασφάλειας και των εργασιακών συνθηκών στα αλιευτικά σκάφη <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Αύξηση του βαθμού συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις συλλογής δεδομένων, ιχνηλασιμότητας, παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	

Συμμετοχή φορέων μικρής κλίμακας στη συμμετοχική διαχείριση του θαλάσσιου χώρου, συμπεριλαμβανομένων των προστατευόμενων θαλάσσιων ζωνών και των περιοχών του δικτύου Natura 2000 <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων στην ευρύτερη βιώσιμη γαλάζια οικονομία <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Συλλογική οργάνωση και συμμετοχή φορέων μικρής κλίμακας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και παροχής συμβουλών <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	

4. Ανάλογα με την περίπτωση, εφαρμογή των προαιρετικών κατευθυντήριων γραμμών του FAO για τη διασφάλιση της βιώσιμης αλιείας μικρής κλίμακας

Πεδίο κειμένου [10 000]

5. Κατά περίπτωση, εφαρμογή του περιφερειακού σχεδίου δράσης για την αλιεία μικρής κλίμακας από τη Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο

Πεδίο κειμένου [10 000]

6. Δείκτες

Πίνακας 1: Δείκτες εκροών			
Τίτλος του δείκτη εκροών	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)

Πίνακας 2: Δείκτες αποτελεσμάτων				
Τίτλος του δείκτη αποτελεσμάτων	Μονάδα μέτρησης	Γραμμή βάσης	Έτος αναφοράς	Στόχος (2029)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 4: ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΘΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΞΟΧΩΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Υπόδειγμα για την υποβολή δεδομένων προς εξέταση από την Επιτροπή

Ημερομηνία υποβολής της πρότασης	
Τρέχουσα έκδοση	

1. Περιγραφή της στρατηγικής για τη βιώσιμη εκμετάλλευση της αλιείας και την ανάπτυξη της βιώσιμης γαλαζίας οικονομίας

Πεδίο κειμένου [30 000]

2. Περιγραφή των κυριότερων προβλεπόμενων δράσεων και των αντίστοιχων χρηματοδοτικών μέσων

Περιγραφή των κύριων δράσεων	Ποσό ΕΤΘΑ που διατίθεται (EUR)
Διαρθρωτική στήριξη στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Αποζημίωση για τις πρόσθετες δαπάνες βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού ΕΤΘΑ <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	
Άλλες επενδύσεις στον τομέα της βιώσιμης γαλαζίας οικονομίας που είναι απαραίτητες για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης των παράκτιων περιοχών <i>Πεδίο κειμένου [10 000]</i>	

3. Περιγραφή των συνεργειών με άλλες πηγές ενωσιακής χρηματοδότησης

Πεδίο κειμένου [10 000]

4. Περιγραφή των συνεργειών με το σχέδιο δράσης για την παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας

Πεδίο κειμένου [10 000]